

**UCHWAŁA NR XX/463/2020
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 23 czerwca 2020 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielsku-Białej w 2019 roku**

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.)

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2019 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Janusz Okrzesik

Załącznik do uchwały Nr XX/463/2020

Rady Miejskiej w Bielsku-Białej

z dnia 23 czerwca 2020 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2019 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
1.1. Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2019 roku	8
1.2. Realizacja budżetu MOPS	10
1.2.1. Budżet MOPS w latach 2017-2019	10
1.2.2. Realizacja budżetu – wydatki w 2019 roku	11
1.2.3. Realizacja dochodów w 2019 roku	14
2. Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej.....	16
2.1. Pomoc finansowa	16
2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	16
2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, „Dobry Start” i fundusz alimentacyjny	18
2.1.3. Dodatki mieszkaniowe	18
2.1.4. Dodatki energetyczne	18
2.1.5. Stypendia szkolne	18
2.2. Pomoc środowiskowa	19
2.2.1. Zadania pracowników socjalnych	20
2.2.2. Mieszkania chronione	22
2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	23
2.2.4. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania</i> na lata 2014-2020.....	24
2.2.5. <i>Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania</i>	25
2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne	25
2.3.1. Usługi opiekuńcze	25
2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	26
3. Pomoc specjalistyczna	29
3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki	29
3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych.....	29
3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	29
3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych	29

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki	29
3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	30
3.2.1. Domy pomocy społecznej.....	30
3.2.2. Ośrodki wsparcia	36
3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych (OWOS).....	36
3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	39
4. Programy oraz Projekty.....	48
4.1. Programy profilaktyczne	48
4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym	48
4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie <i>Niebieska Karta</i>	49
4.2. Programy i projekty aktywizacyjne	51
4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych	51
4.2.2. Projekt p.n.: Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej.....	53
4.3. Programy integracyjne	55
4.3.1. Program p.n.: Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych	55
4.3.2. Program p.n.: Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	56
4.4. Programy opiekuńcze	61
4.4.1. Projekt p.n.: <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej</i>	61
4.4.2. Program p.n.: Giełda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku- Białej.....	62
4.4.3. Projekt p.n.: Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych	63
4.4.4. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania</i> na lata 2014-2020.....	64
4.4.5. <i>Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania</i>	64
4.5. Pozostałe Projekty	65
4.5.1. Projekt pn.: <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach</i>	65
4.5.2. Projekt pn.: <i>Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin</i> ..	66
4.5.3. Projekt pn.: <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku – Białej</i>	66
4.6. Inne Programy	69
5. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, „Dobry Start” i fundusz alimentacyjny	71
5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka....	73

5.2. Świadczenie wychowawcze.....	76
5.3. Świadczenie „Dobry Start”	76
5.4. Fundusz alimentacyjny	77
6. Dodatki mieszkaniowe	80
7. Dodatki energetyczne.....	82
8. Stypendia szkolne.....	84
9. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	86
10. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	90
11. Windykacja należności	93
12. Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS.....	96
12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji	96
13. Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka.....	99
13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa	99
13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne	99
13.1.2. Ochrona danych osobowych	100
13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ	100
13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej	101
13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy	101
13.3. Roboty remontowe	104
13.4. Zamówienia publiczne.....	105
14. Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS	109
15. Zakończenie	114

The page features a decorative graphic on the right side consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue ring around its center. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The largest circle is at the top right, a smaller one is in the middle right, and another large one is at the bottom right.

Informacje wstępne

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej działa na mocy *Uchwały Nr XIII/52/90 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.10.1990 r. (z późn. zm.)*, w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 9 ust. 1 *Ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 2018 poz. 994 z późn. zm.).

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- Ustawy o pomocy społecznej;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawy o prawie energetycznym;
- Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy o finansach publicznych;
- Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy o pracownikach samorządowych;
- Ustawy o rachunkowości;
- Ustawy prawo zamówień publicznych;
- Ustawy Kodeks cywilny;
- Ustawy Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy Kodeks pracy.
- Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **233.109.982,65 zł** (2018 r. - **184.626.225,62 zł**; 2017 r. – **176.743.951,01 zł**). W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **69.223** wniosków, przeprowadzono **9.661** wywiadów środowiskowych oraz wydano **68.528** decyzji. Szczegółowo dane przedstawia Tabela 1. Ze wsparcia udzielanego na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* skorzystało **2.459** środowisk, a łączna ilość osób w rodzinach, do których trafiła pomoc to **4.479**.

Tabela 1: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej – ujęcie ilościowe w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Korespondencja przychodząca do MOPS	29.706	28.408	26.191
2.	Przyjęte wnioski	47.636	59.914	69.223
3.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	11.422	9.990	9.661
4.	Wydane decyzje	54.820	65.596	68.528
5.	Wydane orzeczenia	3.445	3.393	3.738
6.	Wydane zaświadczenia o korzystaniu z pomocy	786	934	2.115
7.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakty socjalne	1.155	748	644

Jednym z nadrzędnych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu wymaga współpracy i zaangażowania w cały proces zarówno samych zainteresowanych jak też instytucji i przedstawicieli władz lokalnych, dzięki czemu podejmowane działania mają charakter kompleksowy, spójny – możliwie najbardziej optymalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, mając na uwadze właśnie takie wytyczne, organizował działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów własnych, ale również na zasadzie partnerstwa z różnorodnymi organizacjami i instytucjami. Podejmował działania profilaktyczne, aktywizacyjne, opiekuńcze i integracyjne na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponadto pozyskiwał środki z różnorodnych programów rządowych i funduszy strukturalnych, by w sposób najbardziej całościowy i profesjonalny wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu ich życiowych trudności i w ich usamodzielnianiu.

1.1 Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2019 r.

- Rozpoczęcie realizacji projektu konkursowego p.n.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku – Białej.*
- Dalsza realizacja projektu p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.*
- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki.*
- Dalsza realizacja projektu konkursowego oraz prace nad utrzymaniem trwałości projektu p.n.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* (Zadanie nr 1).
- Prace nad utrzymaniem trwałości projektu p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej.*
- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach, etap II.*
- Realizacja wypłat świadczeń z rządowego programu „Dobry Start” w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w wysokości 300 zł.
- Wypłata od 1 lipca 2019 r. świadczenia wychowawczego na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia bez kryterium dochodowego.
- Kontynuowanie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach porozumienia zawartego na potrzeby realizacji projektu *Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020*, Podprogram 2019, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- Podjęcie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.
- Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. z Centrum Integracji Społecznej w ramach BSA Teatr Grodzki, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Śląską Fundacją Błękitny Krzyż oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich.
- Udział w pracach Komisji Gospodarki Miejskiej i Mieszkalnictwa Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nad projektem uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta.
- Realizacja „Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania” mającego na celu wsparcie osób i rodzin, które poniosły zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych.
- Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa - edycja 2019” ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- Utworzenie nowej komórki organizacyjnej w MOPS – Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych.
- Przejęcie i prowadzenie od dn. 01.02.2019 r. ze Środowiskowego Centrum Pomocy w Bielsku-Białej (obecnie Zespół Placówek dla Dzieci i Młodzieży PARASOL) trzech Ośrodków Wsparcia tj. Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych przy ul. Sterniczej 8A, Klubu Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86, Klubu Samopomocy „Klub Seniora” przy ul. Komorowickiej 336D.
- Otwarcie i prowadzenie Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13 – realizacja zadania w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 (edycja 2019) Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+.
- Realizacja zadań w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 (edycja 2019) Moduł I: Utworzenie i wyposażenie placówki Senior+, dotyczy Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62 i Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20.

- Wdrożenie zadania dotyczącego przewozu osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Bielska-Białej na zabiegi stomatologiczne w znieczuleniu ogólnym realizowanego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr X/186/2019 z dnia 27.08.2019 r.
- Wdrożenie Sytemu Obsługi Wsparcia - nowoczesnej platformy, za pomocą której osoby niepełnosprawne i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie finansowane przez PFRON, dystrybuowane przez jednostki samorządu terytorialnego.
- Udział w ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych.
- Przygotowanie specyfikacji konkursowych dotyczących zlecenia realizacji zadań publicznych Miasta Bielska-Białej z obszaru polityki społecznej w latach 2020-2021 w formie powierzenia ich wykonania wraz z udzieleniem dotacji na ten cel pod nazwą: „Udzielenie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Ogrzewalnia” oraz „Udzielenie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Noclegownia” (brak zainteresowania prowadzeniem takiego typu placówek ze strony organizacji pozarządowych).
- Udział w debacie regionalnej zorganizowanej przez Ogólnopolską Federację na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności pod honorowym patronatem MRPiPS pn.: „Pokonać bezdomność” w obszarze współpraca lokalna, promującej dobre praktyki w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności - prezentacja Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi.
- Udział w patrolach miejsc niemieszkalnych, w których przebywały osoby bezdomne – organizowanych wraz ze Strażą Miejską i Policją.
- Dostosowanie obiektu Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A do wymogów określonych w rozporządzeniu standaryzującym tego typu placówki dla osób bezdomnych.
- Uruchomienie dwóch mieszkań chronionych wspieranych.

1.2 Realizacja budżetu MOPS

1.2.1 Budżet MOPS w latach 2017-2019

Wyszczególnienie		Wykorzystane środki /w zł./		
		2017	2018	2019
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina	127 473 020,28	130 865 786,36	174 319 543,81
II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – powiat	1 796 475,37	1 827 660,79	2 087 768,89
III	Dotacje celowe na zadania własne – gmina	6 111 202,74	5 596 815,31	5 876 243,93
IV	Dotacje celowe na zadania własne – powiat	255 620,95	220 784,00	208 819,00
V	Zadania własne – gmina	27 427 100,18	29 670 418,02	32 596 445,53
VI	Zadania własne – powiat	8 862 110,33	11 260 362,16	12 131 980,82
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami	518 742,92	457 644,59	407 094,85
VIII	Projekt unijny Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (MOPS)	10000,00	288 125,00	223 130,60
IX	Projekt unijny <i>Bielsko-Biała łączy ludzi</i> RPO WSL	663 544,50	0,00	0,00
X	Projekt unijny <i>Dziecko-Rodzina-Przyszłość</i> (MOPS)	24 100,00	49 403,08	0,00
XI	Projekt unijny <i>Zintegrowana Animacja Społeczna</i>	126 030,90	996 662,41	1 127 363,50
XII	Projekt unijny <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego</i>	0,00	37 571,03	212 768,64
XIII	Projekt unijny <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze</i>	283 089,03	98 420,33	0,00
XIV	Projekt unijny <i>Stop wykluczeniu społecznemu</i>	37 110 ,60	0,00	0,00
XV	Projekt unijny <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych</i>	0,00	0,00	197 006,08
XVI	Fundusz celowy PFRON	2 815 706,68	2 932 476,00	3 223 242,00
XVII	Program <i>Aktywny Samorząd</i>	340 096 ,53	324 096,54	349 023,00
XVIII	Fundusz celowy PFRON (zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych)	0,00	0,00	80 000,00
XIX	Dotacja celowa na zadania gminy <i>Opieka Wytchnieniowa</i>	0,00	0,00	69 552,00
RAZEM:		176 743 951,01	184 626 225,62	233 109 982,65

1.2.2 Realizacja budżetu – wydatki w 2019 roku

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2019 /w zł./	Środki wydatkowane w 2019 roku /w zł./
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina		
	Ogółem	175 949 714,86	174 319 543,81
	w tym:		
	Pozostała działalność – koszty związane z wydawaniem decyzji administracyjnych	52 510,87	52 386,20
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	41 847 919,00	41 531 256,39
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	343 384,00	343 384,00
	Ośrodki pomocy społecznej – realizacja zadania dot. wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd	102 278,00	102 278,00
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze podopiecznych	177 504,00	170 923,99
	Dodatki energetyczne	111 228,99	111 219,71
	Realizacja <i>Ustawy z dnia 4.11.2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”</i>	78 280,00	78 280,00
	Świadczenie <i>Dobry Start</i>	5 558 610,00	5 555 310,00
	Świadczenia wychowawcze <i>Program Rodzina 500 Plus</i>	127 678 000,00	126 374 505,52
	II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - powiat	
Ogółem		2 105 549,15	2 087 768,89
w tym:			
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie		23 542,00	12 607,05
Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności		500 029,15	500 029,15
Dodatki wychowawcze Rodziny Zastępcze <i>Program Rodzina 500 Plus</i>		1 499 518,00	1 493 762,69
Świadczenie <i>Dobry Start</i>	82 460,00	81 370,00	
III	Dotacje celowe na zadania własne – gmina		
	Ogółem	6 016 091,00	5 876 243,93
	w tym:		
	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	160 177,00	159 417,86
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne – zasiłki okresowe	424 381,00	414 465,57
	Zasiłki stałe	1 917 415,00	1 895 699,66
	Ośrodki pomocy społecznej	1 936 957,00	1 899 091,36
	Pozostała działalność – dożywianie dzieci	922 060,00	922 060,00
	Pomoc materialna dla uczniów	256 019,00	186 427,48
	Wspieranie rodziny	127 082,00	127 082,00
Kluby Seniora	272 000,00	272 000,00	
IV	Dotacje celowe na zadania własne – powiat		
	Ogółem	208 819,00	208 819,00
	w tym:		
Rodziny zastępcze	208 819,00	208 819,00	
V	Zadania własne – gmina		

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2019 /w zł./	Środki wydatkowane w 2019 roku /w zł./
	Ogółem	33 806 025,12	32 676 445,53
	w tym:		
	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	202 100,00	201 616,67
	Ośrodki wsparcia – Schronisko dla Osób Bezdomnych, Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Noclegownia, Kluby Seniora	2 976 659,12	2 777 973,48
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zwroty nienależnie pobranych świadczeń	1 029 240,00	933 881,89
	Świadczenia rodzinne – w tym rodzina plus	1 430 000,00	1 366 242,72
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – świadczenia społeczne	754 400,00	710 392,92
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	1 700,00	895,50
	Dodatki mieszkaniowe, zwroty dodatków energetycznych	3 697 500,00	3 696 679,71
	Zasiłki stałe	21 000,00	13 559,17
	Ośrodki pomocy społecznej	16 941 543,00	16 609 737,23
	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – mieszkania chronione	946 167,00	852 960,18
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 087 000,00	1 060 277,00
	Program rządowy dożywianie	752 778,00	745 857,23
	Pozostała działalność – prace społecznie użyteczne	1 990 796,80	1 946 801,45
	Pozostała działalność – Klub Integracji Społecznej	584 341,68	482 452,76
	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	600,00	600,00
	Wspieranie rodziny	477 258,00	459 521,74
	Pomoc materialna dla uczniów	76 200,00	46 670,64
	Kluby Seniora	375 121,52	329 840,45
	Rady Osiedla	56 320,00	55 826,12
	Świadczenia wychowawcze 500+	405 300,00	304 658,67
	Zadania własne – powiat		
	Ogółem	12 319 703,52	12 131 980,82
	w tym:		
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	859 000,00	828 136,02
	Domy pomocy społecznej	4 941 313,00	4 924 999,10
	Rodziny zastępcze	5 636 419,52	5 591 341,24
	Ośrodki pomocy społecznej – dot. PFRON	80 581,00	80 581,00
	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - PFRON	250 000,00	250 000,00
	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	397 590,00	326 748,66
	Zakłady opiekuńczo – lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	154 800,00	130 174,80
VI	Zadania własne – powiat		
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami		

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2019 /w zł./	Środki wydatkowane w 2019 roku /w zł./
	Ogółem	479 304,00	407 094,85
	w tym:		
	Porozumienia pomiędzy powiatami – piecza zastępcza	479 304,00	407 094,85
VIII	Projekt unijny Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego		
	Ogółem	373 726,47	212 768,64
IX	Projekt unijny Miejskie Centrum Usług Społecznościowych		
	Ogółem	319 976,61	197 006,08
X	Projekt unijny Zintegrowana Animacja Społeczna		
	Ogółem	1 269 582,70	1 127 363,50
XI	Projekt unijny Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (MOPS)		
	Ogółem	225 056,12	223 130,60
	Fundusz celowy – PFRON		
	Ogółem	3 223 242,00	3 223 242,00
	w tym:		
	Turnusy rehabilitacyjne	343 821,00	343 821,00
XII	Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) SPR Port i BSA Teatr Grodzki	1 447 680,00	1 447 680,00
	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	580 000,00	580 000,00
	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	743 021,00	743 021,00
	Sport, kultura, rekreacja i turystyka	108 720,00	108 720,00
XIII	Fundusz celowy – PROGRAM AKTYWNY SAMORZĄD		
	Ogółem	492 127,56	349 023,00
XIV	Fundusz celowy PFRON		
	Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych	80 000,00	80 000,00

1.2.3 Realizacja dochodów w 2019 roku

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie /w zł./
1.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	55 680,23
2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	576 865,50
3.	Odpłatność za pobyt w Noclegowni (dotyczy lat ubiegłych)	349,14
4.	Odpłatność za pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi	63 614,99
5.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	41 483,02
6.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej	348 002,26
7.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków (celowe, okresowe)	22 497,03
8.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków stałych	13 559,17
9.	Odpłatność za usługi opiekuńcze	335 264,69
10.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych	28 563,18
11.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych, energetycznych	1 937,33
12.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	22 818,87
13.	Pozostałe dochody (sprzedaż makulatury, zwroty kosztów upomnienia, grzywny i inne kary pieniężne, zwroty opłat sądowych, zwroty za media uregulowane przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz Śląską Fundację Błękitny Krzyż)	77 544,62
14.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń -usuwanie skutków klęsk żywiołowych	600,00
15.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy materialnej dla uczniów	79,71
16.	Wpływy z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego <i>Program Rodzina 500 Plus</i>	280 493,14
17.	Wpływy z tytułu rozliczenia za media za rok 2018 (Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności)	188,56
18.	Wpływy z tytułu nienależnie opłaconych składek z ubezpieczenia zdrowotnego	895,50
19.	Wpływy z tytułu zwrotu za dożywianie	2 645,01
20.	Wpływy z tytułu pobytu w Klubach Seniora	42 860,96
21.	Wpływy z tytułu zwrotów świadczenia Dobry Start	2 792,31
22.	Wpływy z tytułu pobytu kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży	874,00
RAZEM:		1 919 609,22

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are connected by thin, light blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej

2. POMOC ŚRODOWISKOWA I ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają na celu udzielenie wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej*, w oparciu o którą funkcjonuje bielski Ośrodek, możliwe do wykorzystania są dwie formy udzielania pomocy.

Pierwsza, to świadczenia pieniężne, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł, osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł.

Druga forma, to świadczenia niepieniężne, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie. Grupa świadczeń niepieniężnych, to także pomoc dla osób usamodzielnianych (m.in. opuszczających młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, to również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i wsparcie w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

2.1. Pomoc finansowa

2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana przez MOPS w Bielsku-Białej, jest jednym z elementów pomocy udzielanej klientom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej oraz wspieraniu ich w procesie usamodzielniania i reintegracji ze środowiskiem. W 2019 r. wypłacono zasiłki w łącznej wysokości **4.845.387 zł**.

Tabela 2: Rodzaj, ilość i wysokość wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

l.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń			Kwota świadczeń /w zł./		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Świadczenia na zasiłki stałe środki wojewody	4.440	4.086	3.909	1.952.125	1.829.291	1.895.700
2.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3.810	3.446	3 353	164.469	153.976	159.418
3.	Świadczenia na zasiłki celowe /odzież, opał, leki, bilety MZK, pogrzeby, zdarzenia losowe .../	2.093	1.892	1.674	781.397	779.877	709.027
4.	Świadczenia na zasiłki okresowe	3.629	2.716	2.568	545.236	406.943	414.466
5.	Świadczenia na program p.n.: <i>Posiłek w szkole i w domu</i>	84.693	64.129	42.769	2.066.635	1.764.084	1.666.776

Tabela 3: Zadania własne gminy, realizowane w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2017-2019

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Schronienie /Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi*, Schronisko dla Osób Bezdomnych i Noclegownia/	117	133	153	1.188.129	1.384.582	1.755.288	117	133	153
2.	Posiłek ogółem	782	599	511	523.860	410.005	320.400	1.552	1.222	947
2.1	W tym: dzieci	782	599	510	523.860	410.005	320.253	1.552	1.222	946
3.	Usługi opiekuńcze	403	398	420	2.479.074	2.715.961	3.187.544	460	450	483
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków z tyt. zdarzenia losowego**	3	5	15	9.000	16.000	75.000	6	9	40
5.	Sprawienie pogrzebu**	23	20	22	55.200	48.000	50.400	23	20	22
6.	Zasiłki celowe /opał, odzież, żywność, leki bilety MZK,.../**	1.307	1.134	1.063	2.259.972	2.069.956	1.930.003	2.327	1.988	1873
7.	Zasiłki okresowe**	749	628	559	545.236	406.943	414.466	1.343	1.036	946
8.	Zasiłki stałe (dla osób niezdolnych do pracy, które nie nabyły uprawnień do świadczeń z ZUS)	478	430	427	1.952.125	1.829.291	1.895.700	585	509	495

* Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi funkcjonuje w strukturze MOPS od 01.08.2018 r.

** zasiłki świadczenia przyznane decyzją administracyjną – wypłata następuje po uprawomocnieniu decyzji

Tabela 4: Zadania obligatoryjne i fakultatywne zlecone gminie w latach 2017-2019

1. Zadania obligatoryjne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	24	23	24	100.546	100.067	100.967	-	-	-
1.1.1	Wynagrodzenie należne kuratorowi z tytułu sprawowania kurateli przyznane przez sąd	3	3	3	12.144	12.144	12.144	-	-	-
1.2	Składki na ubezpieczenie	430	386	377	164.469	153.976	159.418	526	455	437

1. Zadania obligatoryjne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	24	23	24	100.546	100.067	100.967	-	-	-
	zdrowotne									
1.2.1	Finansowanie kosztów związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, (art. 8 Ustawy o pomocy społecznej zgodnie z art. 7 ust.4 Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).	182	279	372	43.786	43.515	52.386	-	-	-
2. Zadania fakultatywne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	91	89	69	126.224	132.404	170.924	133	141	111

2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, „Dobry Start” i fundusz alimentacyjny

Opisano w rozdziale nr 5;

2.1.3. Dodatki mieszkaniowe

Opisano w rozdziale nr 6;

2.1.4. Dodatki energetyczne

Opisano w rozdziale nr 7;

2.1.5. Stypendia szkolne

Opisano w rozdziale nr 8;

2.2. Pomoc środowiskowa

Pierwszoplanową i najistotniejszą formą pomocy realizowaną przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej jest stosowanie odpowiednich metod działania, mających na celu rozwiązanie problemów zgłaszanych przez klienta – aktywnego partnera. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, diagnozuje jej sytuację, określa plan pomocy, który umożliwiłby jej usamodzielnienie, a tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną.

Tabela 5: Struktura świadczeniobiorców, którzy uzyskali pomoc w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2017-2019

l.p.	Struktura świadczeniobiorców	Ilość rodzin*		
		2017	2018	2019
1.	Ubóstwo	673	832	860
2.	Sieroctwo	2	2	3
3.	Bezdomność	181	159	178
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	173	254	180
4.1.	Wielodzietność	73	88	48
5.	Bezrobocie	452	349	282
6.	Niepelnosprawność	1.192	1.090	1.050
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	1.546	1.418	1.392
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	430	559	486
8.1	Rodziny niepełne	331	281	223
8.2	Rodziny wielodzietne	92	75	58
9.	Przemoc w rodzinie	45	36	36
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	368	339	337
12.	Narkomania	12	9	11
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	46	27	30
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
16.	Zdarzenie losowe	3	5	15
17.	Sytuacja kryzysowa	1	0	1
18.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

* wartości nie sumują się – jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów

Tabela 6: Ilość osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną MOPS w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość osób, którym przyznano świadczenia			Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach		
		Lata								
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2.670	2.357	2.196	1.985	1.814	1.748	3.649	3.193	3.010
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	91	89	69	86	84	66	133	141	111
3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2.617	2.310	2.156	1.947	1.774	1.712	3.580	3.128	2.946
4.	Pomoc udzielona wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	-	-	915	727	711	2.030	1.518	1.469
5.	Ilość rodzin objętych pomocą społeczną (łącznie wiersz 1+4)	-	-	-	2.900	2.541	2.459	5.679	4.711	4.479

2.2.1 Zadania pracowników socjalnych

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały charakter bardzo zróżnicowany, dostosowane były bowiem do indywidualnej sytuacji osób i rodzin, zgłaszających się w celu uzyskania różnorodnych form pomocy. Do tych działań konieczne jest skuteczne wykorzystanie narzędzia zwanego pracą socjalną, która w założeniu jest niematerialnym wsparciem przy kształtowaniu nowych postaw, czyli zmianie sposobu myślenia. Rolą pracownika socjalnego jest przekonanie dorosłego człowieka jak zacząć postępować inaczej niż do tej pory; jak sprawić, by zrezygnował z niszczących jego życie nawyków; jak uświadomić mu, że zmiana w jego życiu jest konieczna, bo to on odpowiada za jakość swojego życia; w jaki sposób wzbudzić w nim determinację do zmiany i spowodować żeby była trwała. Zdolność człowieka do przemiany warunkuje motywacja, której podłożem jest trafne zdiagnozowanie środowiska oraz stałe towarzyszenie pracownika socjalnego w procesie zmian. Dlatego pracownicy socjalni położyli ogromny nacisk na bezpośredni kontakt ze środowiskami, które wymagały stałego wsparcia (5.707 wizyt), bowiem uzyskanie zmiany nie jest jednorazowym aktem, lecz długim i skomplikowanym procesem.

Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni wykorzystywali kontrakt socjalny. W kontrakcie tym opracowywano ocenę sytuacji osoby/rodziny oraz formułowano cele, które miała osiągnąć osoba/rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Narzędzie to, określało również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W 2019 r. w Dziale Pomocy Środowiskowej zawarto łącznie 598 kontraktów socjalnych. Jasne określenie celu i sprecyzowanie działań daje możliwość uwidocznienia zmian w sytuacji życiowej strony od momentu zawarcia kontraktu socjalnego do czasu osiągnięcia zamierzonego celu. Kontrakty socjalne dotyczyły znacznej grupy klientów, którzy od wielu lat korzystają ze świadczeń tutaj. Ośrodka i nie chcą samodzielnie egzystować lub nie wierzą, że mogą podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji życiowej. Największa liczba kontraktów socjalnych zawarta została z osobami z problemem alkoholowym. Rolą pracownika socjalnego było takie zmotywowanie osoby/rodziny, aby aktywnie planowała kolejne działania zmierzające do osiągnięcia celu, a nie tylko wykazała wolę współpracy. Kontrakt socjalny jest narzędziem,

które pozwala jasno określić procedury postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (tj. przyznania, ograniczania lub odmowy świadczeń).

W ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej pracownicy socjalni motywowali klientów do podjęcia działań w kierunku rozwiązania swoich problemów. W wyniku tych działań w 2019 r. usamodzielniało się 35 osób/rodzin, które osiągnęły trwałą poprawę jakości swojego życia.

W 2019 r. pracownicy socjalni w ramach przyjęć stron w siedzibie Ośrodka przyjęli 10.966 osób, co świadczy o ilości problemów, z którymi obecnie nie radzą sobie mieszkańcy miasta. Udzielanie poradnictwa i pomocy finansowej osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wskazywanie możliwości rozwiązania zgłaszanych problemów nałożyły na pracowników socjalnych obowiązek podejmowania wzmożonych działań.

Działania realizowane na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych

- Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia;
- Powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku;
- Rozpoznawanie możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i kierowanie do zakładów pracy chronionej, które dysponują wolnymi etatami pracy;
- Pozyskiwanie sprzętu rehabilitacyjnego, do czasu uzyskania środków na jego zakup z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do dziennych i całodobowych Ośrodków Wsparcia;
- Informowanie o możliwości uczestnictwa w zajęciach odbywających się w placówkach samopomocowych oraz Klubach dla osób starszych;
- Podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych;
- Różnicowanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb, m.in. biletów socjalnych umożliwiających bezpłatny dojazd na rehabilitację i leczenie;
- Wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych w tym m.in. realizacja programu „Opieka wytechnieniowa” ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień;
- Rekrutacja osób chorych psychicznie i ich otoczenia do projektu pn.: „Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego”.

Działania realizowane na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia gorącego posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka;
- Rozpoznawanie przez pracowników socjalnych sytuacji rodzinno-bytowej dzieci znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji a objętych gorącym posiłkiem na wniosek dyrektorów placówek oświatowych w celu zdiagnozowania problemów i ustalenia ich przyczyn;
- Podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną;
- Wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia oraz biletów socjalnych;
- Udzielanie wsparcia finansowego na pokrycie zwiększonych kosztów ogrzewania lokalu wynikających ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych w ramach realizacji „Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania”;
- Współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami świetlic środowiskowych;
- Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci;
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury *Niebieska Karta*;
- Zobowiązanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Kierowanie osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym do prac społecznie użytecznych;
- Wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w ramach Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem;
- Motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia (przedstawianie ofert pracy, pozyskiwanie informacji o wolnych etatach z OHP oraz zakładów pracy znajdujących się na terenie miasta);
- Współpraca z Radami Osiedli i zespołami charytatywnymi;
- Współpraca z dzielnicowymi Komisariatów Komendy Miejskiej Policji.

2.2.2 Mieszkania Chronione

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Prowadzonych jest siedem mieszkań chronionych – (cztery mieszkania chronione treningowe i trzy mieszkania chronione wspierane). W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia. W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osób na poziomie ich psychofizycznych możliwości. Wsparcie w mieszkaniach chronionych zapewnia pracownik socjalny, opiekun mieszkania, asystent osoby niepełnosprawnej i inni specjaliści w zależności od indywidualnych potrzeb osoby wymagającej pomocy.

W 2019 r. z 39 miejsc w mieszkaniach chronionych skorzystało 48 osób/rodzin.

Działania podejmowane przez pracowników Zespołu w zakresie udzielania wsparcia osobom korzystającym z pomocy w formie mieszkań chronionych:

- Monitorowanie pobytu użytkowników w mieszkaniach;
- Udzielanie mieszkańcom wsparcia mającego na celu naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności zgodnie z indywidualnym programem usamodzielniania/wspierania osób z uwzględnieniem niepełnosprawności i ograniczeń wiekowych;
- Realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowanie czasu wolnego, w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym;
- Współpraca i wspieranie podopiecznych w rozwiązywaniu ich problemów, w szczególności udzielanie pomocy i wskazanie sposobów załatwienia bieżących spraw codziennych, osobistych i urzędowych;
- Współpraca i wspieranie podopiecznych w zakresie integracji społecznej, edukacyjnej, zawodowej;
- Mediacje konfliktów między mieszkańcami;
- Kontrola przestrzegania praw i obowiązków przez użytkowników mieszkań chronionych;
- Współpraca z pracownikiem socjalnym, innymi specjalistami i instytucjami na rzecz prawidłowego procesu usamodzielniania osób przebywających w mieszkaniach ich readaptacji i powrotu do środowiska.

Działania podejmowane w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych:

- Obsługa w zakresie rozliczeń mediów wynikających z użytkowania lokali przeznaczonych na mieszkania chronione;
- Zabezpieczenie niezbędnego stanu wyposażenia – naprawa lub wymiana zużytego sprzętu, dostosowanie do obowiązujących standardów wynikających z przepisów prawa;
- Zlecenie wykonania okresowych przeglądów technicznych lokali – przeglądy elektryczne, kominiarskie, aktualizacja gaśnic;
- Bieżące usuwanie awarii;
- Stała współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Wspólnotami mieszkaniowymi, w zasobach których funkcjonują mieszkania chronione.

W okresie sprawozdawczym realizowano Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019. W mieszkaniu chronionym wspieranym realizowany był Moduł II Programu, polegający na świadczeniu usługi opieki wytchnieniowej, jako rozszerzenie usług opiekuńczych, w ramach pobytu całodobowego. Z bezpłatnego dwutygodniowego całodobowego pobytu skorzystało 8 osób.

2.2.3 Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Na przestrzeni roku 2019 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorem na terenie miasta Bielsko-Biała jest organizacja partnerska programu tj. *Caritas Polska*. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 *Ustawy o pomocy społecznej*, których dochód nie przekracza określonego poziomu, ustalonego procentowo w stosunku do dochodu uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poziom kryteriów dochodowych dotyczących podprogramu 2019 określił

minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i wynosił on 200% kryterium dochodowego tj. 1.402zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.056 zł dla osoby w rodzinie. Ogółem wydano 486 skierowań dla 942 osób.

2.2.4 Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

Jedną z form pomocy, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest finansowanie świadczeń w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Świadczenia te, zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr III/20/2018 z dnia 18.12.2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania przyznawane są celem:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywnościowych.

Program *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* jest programem wieloletnim, realizowanym w latach 2019-2023. Ma on na celu wsparcie gmin w realizacji zadania obowiązkowego, jakim jest pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację tego Programu gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział jej środków własnych wynosi nie mniej niż 40% przewidzianych kosztów realizacji. Harmonogram zadań wykonywanych w ramach Programu wchodzi w życie corocznie, na mocy Uchwały Rady Ministrów. W 2019 r. na realizację pomocy w formie dożywiania MOPS wydatkował ogółem kwotę 1.666.776 zł.

Ośrodek wykonuje to zadanie w sposób ciągły, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci realizujących obowiązek szkolny, ponieważ mogą one korzystać z tej formy pomocy przez cały rok szkolny, który nie pokrywa się z rokiem budżetowym.

Tabela 7: Kwota wydatkowana na realizację pomocy w formie dożywiania w latach 2017-2019

Lata	Rodzaj środków /w zł/	Wyszczególnienie		
		Dożywianie dzieci	Zasiłki celowe na żywność	Wartość łączna /w zł/
2017	Środki Wojewody	444.308	1.424.602	1.868.910
	Środki z budżetu Miasta	573.898	722.732	1.296.630
	Razem:	1.018.206	2.147.334	3.165.540
2018	Środki Wojewody	244.770	775.230	1.020.000
	Środki z budżetu Miasta	165.235	578.849	744.084
	Razem:	410.005	1.354.079	1.764.080
2019	Środki Wojewody	165.611	756.449	922.060
	Środki z budżetu Miasta	110.885	633.831	744.716
	Razem:	276.496	1.390.280	1.666.776

Z programu wieloletniego *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* mogą korzystać osoby i rodziny, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w *Ustawie o pomocy społecznej*. I tak, u osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 1.051,50 zł, a np. w rodzinie 4-osobowej – 3.168 zł (100% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł, dla osoby w rodzinie – 528 zł). Natomiast pomoc w formie gorącego posiłku jest świadczeniem rzeczowym przysługuje bez względu na dochód osobom, które własnym staraniem nie są w stanie go samodzielnie przygotować.

W okresie sprawozdawczym pomocą wynikającą z rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* objęto:

- 419 dzieci od 1 roku życia do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – na podstawie decyzji administracyjnej;
- 1 dziecko bez decyzji administracyjnej – na podstawie informacji dyrektora szkoły;
- 1.509 osoby, którym przyznano zasiłek celowy na żywność.

Wnioski o dożywianie dzieci składane są w tut. Ośrodku przez rodziców oraz pedagogów. W 2019 r. z tej formy pomocy skorzystało 420 dzieci.

2.2.5 Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania

W 2019 roku tut. Ośrodek rozpoczął realizację *Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania* (zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr X/182/2019 z dn. 27.08.2019 r.) Program adresowany jest do osób, które ponoszą zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające z trwałej zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie: gazowe, elektryczne, olejowe lub polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Pomoc skierowana jest do osób/rodzin, które:

- dokonały trwałej zmiany systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne nie wcześniej niż w dniu 01.01.2019 roku;
- spełniają kryterium dochodowe i metrażowe określone w uchwale.

Warunkiem wszczęcia i prowadzenia postępowania o udzielenie pomocy w danym roku kalendarzowym jest złożenie wniosku i przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego MOPS w miejscu zamieszkania osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. Pomoc realizowana jest w formie zasiłku celowego o którym mowa w art. 39 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 poz. 1507 z dnia 12 sierpnia 2019 r.). W okresie od września do grudnia 2019 r. MOPS przyznał zasiłek celowy na ten cel 34 gospodarstwom domowym w łącznej kwocie 7.757,20 zł.

2.3 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne

2.3.1 Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 *Ustawy o pomocy społecznej*) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2019 r. usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku ludzi samotnych, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy innych osób, a byli jej pozbawieni, przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb danej osoby i mogło obejmować swoim zakresem: opiekę higieniczną, pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz wsparcie w załatwianiu spraw osobistych. Zakres przyznanej pomocy był na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Usługi opiekuńcze przyznawane były również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. W tym przypadku kierowano się przede wszystkim zasadą subsydiarności, zgodnie z którą udzielana pomoc była wsparciem, a nie wyręczaniem w opiece nad potrzebującym członkiem rodziny. Działanie to miało na celu zmobilizowanie rodziny, inicjowanie nowych przedsięwzięć na rzecz osoby potrzebującej pomocy, wzmacnianie więzi emocjonalnej, zintegrowanie rodziny.

W roku 2019 r. pomocą w formie usług opiekuńczych objęto także rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielane wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunki zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz przez podmioty zewnętrzne (MG Partner Marcin Grzesiak, HDOmedical, INTROPATIA-MY), z którymi zawarto umowy dotyczące realizacji zadania na 2019 r. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki tzn. realizację usług w godzinach wieczornych, nocnych oraz w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania poprawy stanu zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Łączenie form pomocy zapewniło osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

2.3.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 *Ustawy o pomocy społecznej*) należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Dział Usług Opiekuńczych organizował powyższe świadczenie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych*, w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat. Na podstawie przetargu nieograniczonego wyłoniono firmę, spełniającą wszystkie warunki do świadczenia tego rodzaju pomocy.

Przyznane świadczenie miało na celu nabycie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, wspieranie, motywowanie i asystowanie w codziennych czynnościach. W 2019 r. specjalistyczne usługi przyznano także dzieciom z upośledzeniem umysłowym. Głównym celem przyznanej pomocy tej grupie usługobiorców było rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania. Przyznana dotacja w kwocie 177.504,00 zł pozwoliła w pełni zabezpieczyć potrzeby usługobiorców.

Tabela 8: Ilość osób objętych pomocą w formie usług w latach 2017-2019

Rok	Ilość osób objętych pomocą usługową (w tym nowe środowiska)	Ilość nowych środowisk	Usługi realizowane przez opiekunki MOPS i podmiot zewnętrzny	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2017	494	137	403 w tym: S - 342 R - 61	91 w tym: S - 56 R - 35/w tym: 3 dzieci/
2018	487	154	398 w tym: S - 342 R - 56	89 w tym: S - 53 R - 36/w tym: 5 dzieci/
2019	489	113	420 w tym: S - 356 R - 64	69 w tym: S - 38 R - 31 /w tym: 5 dzieci/

* S – osoby samotnie gospodarujące

- R – osoby w rodzinie

Tabela 9: Koszty i wpływy z usług opiekuńczych w latach 2017-2019

Zadania własne				Zadania zlecone			
Rok	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy z usług opiekuńczych /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi /w zł./	
						Odprowadzone do budżetu Wojewody	Odprowadzone do budżetu gminy
2017	90.088	2.479.074,00	252.167,84	5.502	126.224,00	11.183,45	588,58
2018	95.385	2.715.961,00	262.976,44	5.889	132.404,00	11.744,34	618,15
2019	99.326	3.187.544,00	276.053,54	4.266	170.924,00	16.133,61	849,16

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric circles in different shades of blue. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Pomoc specjalistyczna

3. POMOC SPECJALISTYCZNA

3.1 Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki

3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XVII/385/2020 z dn. 17.03.2020 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XVII/385/2020 z dn. 17.03.2020 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XVII/385/2020 z dn. 17.03.2020 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XVII/385/2020 z dn. 17.03.2020 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XVII/385/2020 z dn. 17.03.2020 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2019 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*).

3.2 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

3.2.1. Domy pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej (DPS) mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych (art. 54 *Ustawy o pomocy społecznej*). Równocześnie realizował zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy.

W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS i umieszczenie w DPS realizuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe (w 2019 r. przeprowadzili 780 wywiady) oraz udzielają informacji i porad (w 2019 r. 306) osobom i rodzinom ubiegającym się o świadczenie w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 1.216 wniosków dotyczących DPS, z czego:

- 1) 206 stanowiły wnioski osób starszych i/lub niepełnosprawnych o umieszczenie w DPS, z czego 15 wniosków wpłynęło z innych gmin;
- 2) 635 wniosków dotyczyło aktualizacji wywiadów środowiskowych na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt w DPS oraz spraw innych;
- 3) 375 wniosków dotyczyło wywiadów alimentacyjnych u osób zobowiązanych do współfinansowania kosztów pobytu członka rodziny w DPS.

Wzorem lat poprzednich, wnioski osób ubiegających się o skierowanie i umieszczenie w DPS, o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty rozpatrywała powołana do tego Komisja Kwalifikująca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2019 r. odbyło się 35 posiedzeń Komisji, podczas których rozpatrzono 221 wniosków.

Na terenie Bielska-Białej funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej (prowadzone przez Miasto Bielsko-Biała) z 222 miejscami. Wszystkie spełniały standardy i posiadały zezwolenia Wojewody Śląskiego. Zaznaczyć należy, iż w naszych Domach przebywają osoby na tzw. „nowych zasadach” (tj. osoby umieszczone w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych po 01.01.2004 r., za których opłatę wnoszą: sami umieszczeni, członkowie ich rodzin lub osoby niespokrewnione oraz gminy, które skierowały swoich mieszkańców do DPS) i „starych zasadach” (tj. osoby przebywające w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych przed 01.01.2004 r. Finansowanie pobytu tych osób pochodzi z ich własnych środków, natomiast pozostałe koszty pokrywane są z wygasających dotacji celowych, niewystarczających jednak do pokrycia pełnych kosztów pobytu tych osób).

Tabela 10: Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej: typ, ilość miejsc, średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w latach 2017-2019

l.p.	Nazwa DPS/Adres	Ilość miejsc	Typ Domu	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w DPS /w zł./		
				2017	2018	2019
1.	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a	92	dla osób w podeszłym wieku (K/M)*	3.184,00	3.411,00	3.738,00
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	57	(42 miejsca) dla osób w podeszłym wieku (15 miejsc) dla osób niepełnosprawnych fizycznie (K/M)	3.508,00	3.947,00	4.263,00
3.	DPS dla Przewlekłe Chorych ul. Olimpijska 11	48	dla osób przewlekłe somatycznie chorych (K/M)	4.685,00	4.996,00	5.432,00
4.	DPS <i>Hospicjum</i> Aleja Armii Krajowej 181	25	dla osób przewlekłe somatycznie chorych (K/M)	5.055,89	5.672,03	5.977,18

* (K) – kobiety

* (M) – mężczyźni

Tabela 11: Osoby skierowane i umieszczone w DPS według typów placówek w latach 2017-2019

l.p.	Typy placówek	Ilość mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS						Ilość osób* umieszczonych w DPS					
		prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty			prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Dla osób w podeszłym wieku	20	17	28	4	5	1	22 (2)	21 (2)	25 (6)	4	4	1
2.	Dla osób przewlekłe somatycznie chorych	39	25	34	1	2	1	33	22 (1)	27 (2)	0	2	1
3.	Dla osób przewlekłe psychicznie chorych	0	0	0	8	13	9	0	0	0	7	10	6
4.	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	5	3	9	0	0	0	4	4	8
5.	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	0	4	2	0	2	0	0	6 (2)	3	0	2	0
6.	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0	3	0	1	0	0	0	3	0	0
7.	Dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
8.	Pobyty okresowe – turnusy dla chorych na SM	0	0	0	1	3	4	0	0	0	2	5	3
9.	Rodzinny Dom Pomocy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Ogółem:	59	46	64	23	29	26	55 (2)	49 (5)	55 (8)	20	27	19

*dotyczy zarówno mieszkańców Bielska-Białej, jak również innych gmin; wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza gminy Bielsko-Biała

Tabela 12: Mieszkańcy Bielska-Białej przebywający w DPS na terenie poszczególnych powiatów w latach 2017-2019

l.p.	Powiat	Ilość mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach”			Stan na dzień 31.12.2019r.
		2017	2018	2019	
1.	bialski	1	0	0	0
2.	bielski	28	28	28	23
3.	cieszyński	16	21	18	16
4.	częstochowski	1	2	2	2
5.	dąbrowski	2	2	2	1
6.	jarosławski	3	3	3	3
7.	kołobrzeski	0	0	1	1
8.	konecki	1	1	1	1
9.	krakowski	27	25	27	26
10.	krasnostawski	1	1	1	1
11.	limanowski	0	1	1	1
12.	lubaczowski	2	1	1	1
13.	lubliniecki	1	1	1	1
14.	Miasto Kraków	1	1	0	0
15.	mikołowski	1	1	1	1
16.	myślenicki	8	7	7	6
17.	nyski	1	1	1	1
18.	opatowski	0	3	6	5
19.	oświęcimski	6	4	5	4
20.	proszowicki	3	3	3	3
21.	pszczyński	5	5	6	6
22.	radomszczański	1	0	0	0
23.	rybnicki	0	0	1	1
24.	sandomierski	1	1	1	1
25.	suski	3	3	3	3
26.	tomaszowski	0	2	2	2
27.	wadowicki	17	17	17	16
28.	włoszczowski	0	1	1	1
29.	zamojski	1	1	1	1
30.	mławski	2*	5*	3*	0
31.	bielski – DPS w Bestwinie prowadzony przez Stowarzyszenie „Razem” – bez zlecenia powiatu lub gminy	10	11	13	13
32.	Gmina Pacanów – Rodzinny Dom Pomocy	4	4	4	4
33.	Razem:	147	156	161	145

* oznacza osoby przebywające w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR). Pobyt w tym Ośrodku ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego.

Do Domów na terenie innych powiatów kierowane są osoby przewlekle psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie z uwagi na brak tego typu placówek oraz w podeszłym wieku i przewlekle

somatycznie chore, tylko jeśli brakuje wolnych miejsc w naszych Domach i rodzina obok mieszkańca w całości ponosi koszty pobytu.

Na 161 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w 2019 r. w Domach położonych w w/w powiatach 84 przebywało w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych, 34 w DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, 5 w DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz 4 osoby niepełnosprawne intelektualnie przebywały w Rodzinnym Domu Pomocy. W domach dla osób w podeszłym wieku przebywało 14 mieszkańców Bielska-Białej, 11 w DPS dla przewlekle somatycznie chorych i 6 w DPS dla niepełnosprawnych fizycznie. Trzy osoby chore na stwardnienie rozsiane skorzystały z pobytu okresowego w Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku.

Tabela 13: Ruch mieszkańców w DPS na terenie Bielska-Białej w latach 2017-2019

Wyszczególnienie		Nazwa i adres DPS				Ogółem
		DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	DPS <i>Hospicjum</i> Al. Armii Krajowej 181	DPS dla Przewlekle chorych ul. Olimpijska 11	
Liczba miejsc		92	57	25	48	222
Stan na dzień 31 grudnia	2017	92 [15] (11)	56 [11] (7)	25 [2]	49 [1] (4)	222 [29] (22)
	2018	87 [11] (9)	54 [8] (7)	26 [1]	48 [1] (4)	214 [21] (21)
	2019	90 [11] (9)	53 [8] (7)	25 [1]	48 [1] (5)	216 [21] (21)
Zmarło lub zrezygnowało	2017	16 [3] (1)	7 [1] (1)	17	15	55 [4] (2)
	2018	20 [4] (3)	14 [3] (3)	9 [1]	14 (1)	57 [8] (7)
	2019	21 [0] (3)	15 [0] (3)	11	19 (1)	66 [0] (7)
Przyjęto	2017	16 (2)	6	17	16	55 (2)
	2018	15 (1)	12 (3)	10	12 (1)	49 (5)
	2019	24 (3)	14 (3)	10	19 (2)	67 (8)
Liczba oczekujących na dzień 31 grudnia	2017	5	4 (1) 1 o.n.f.*	2	5 (1)	16 (1)
	2018	1	1 1 o.n.f.*(1)	2 (1)	3 (1)	8 (3)
	2019	3 (1)	0	1	0	4 (1)

wartości w nawiasach [...] dotyczą mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”

wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza Gminy Bielsko-Biała

*o.n.f – osoby niepełnosprawne fizycznie

Tabela 14: Ruch mieszkańców w DPS na terenie innych powiatów w latach 2017-2019

Wyszczególnienie		DPS – całodobowy pobyt
Stan na dzień 31 grudnia:	2017	129
	2018	142
	2019	145
Zmarło lub zrezygnowało	2017	16
	2018	9
	2019	18
Przyjęto	2017	20
	2018	27
	2019	21
Liczba oczekujących wg stanu na dzień 31 grudnia	2017	4
	2018	8
	2019	12

dane dotyczą osób umieszczonych na „nowych zasadach”

W całym 2019 r. w czterech Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Biała oraz w 46 Domach położonych na terenie 29 powiatów lub gmin przebywało 410 mieszkańców Bielska-Białej (w tym 2 mieszkańców zostało policzonych podwójnie, gdyż przebywali na terenie naszych DPS oraz na terenie DPS w innych powiatach). Z tego 161 w innych powiatach, a 249 w naszych Domach. Na „nowych zasadach” przebywali wszyscy umieszczeni w innych powiatach oraz 228 spośród 249 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w naszych domach. Pozostałych 21 przebywało na „starych zasadach”. Z innych gmin w naszych Domach przebywało 28 osób, wszystkie na „nowych zasadach”.

Tabela 15: Średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS w latach 2017-2019 (w miesiącach)

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	DPS Dom Nauczyciela ul. Pocztowa 14a w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	0 - 7	0 - 7	0 - 3
2.	<ul style="list-style-type: none"> • przeznaczony dla osób w podeszłym wieku • przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie 	1,5 - 6	0 - 5	0 - 3
		0	0 - 7	0 - 1
3.	DPS dla Przewlekłe Chorych ul. Olimpijska 11 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych	0 - 5	0 - 15	0 - 5
4.	DPS Hospicjum Al. Armii Krajowej 181 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych	0 - 3,5	0 - 2	0 - 5
5.	Domy dla osób przewlekłe somatycznie chorych i dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych fizycznie (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 4	0 - 8	0 - 5
6.	Domy dla osób przewlekłe psychicznie chorych (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 3,5	0 - 6	0 - 4
7.	Domy dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 1	0 - 3	0 - 4
8.	Domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0 - 1	-	1

Z analizy danych pochodzących z 2019 roku wynika, że okres oczekiwania na miejsce w DPS na terenie Bielska-Białej wynosił od 0 do maksymalnie 5 miesięcy.

W Domach na terenie innych powiatów w 2019 roku umieszczono 19 mieszkańców Bielska-Białej, z tego 3 skorzystało z pobytu okresowego w specjalistycznym Ośrodku dla chorych na stwardnienie rozsiane. Na 19 umieszczonych 15 oczekiwało od 0 do 4 miesięcy, pozostałe 4 osoby umieszczono w terminie 7 – 10 miesięcy (w tym osoby ze stwardnieniem rozsianym).

Do DPS całodobowego pobytu prowadzonych przez inne powiaty oczekuje 12 mieszkańców Bielska-Białej, w tym 6 do DPS przeznaczonego dla osób przewlekle psychicznie chorych, 3 do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na SM w Dąbku, 1 osoba do DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, 1 osoba do DPS dla osób w podeszłym wieku i 1 osoba do DPS dla osób uzależnionych od alkoholu.

Tabela 16: Dane dotyczące mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS odpowiedniego typu i umieszczonych w DPS w latach 2017-2019

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ilość skierowanych i umieszczonych w danym roku	73	51	64
2.	Ilość osób bezdomnych	7	11	9
3.	Ilość osób przyjętych do DPS po pobycie w placówkach okresowego pobytu (oddziały szpitalne, inne DPS, Domy dla Bezdomnych, Noclegownie)	26	24	28
4.	Ilość osób przyjętych do DPS ze środowiska zamieszkania	47	27	36
5.	Ilość osób objętych przed przyjęciem do DPS pomocą w formie usług opiekuńczych	26	22	23

Tabela 17: Środki finansowe wydatkowane przez miasto Bielsko-Biała z tytułu pobytu mieszkańców gminy w DPS na terenie innych powiatów w latach 2015-2019

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Liczba osób umieszczonych w DPS	133	141	147	156	161
2.	Liczba osób, za które miasto Bielsko-Biała wniosło opłatę	129	135	142	150	157
3.	Wydatkowane środki /w zł./	2.938.812,50	3.350.723,37	3.655.676,51	4.277.739,42	4.924.999,10
4.	Średni koszt pobytu 1 osoby /w zł./	22.781,49	24.820,17	25.744,20	28.518,26	31.369,42

* Różnica między poz. 1 i poz. 2 wynika z tego, że w liczbie umieszczonych uwzględnia się 3 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR), w którym pobyt ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego, a także 1 osobę, która w 2019r. finansowała swój pobyt w DPS wyłącznie z własnego dochodu.

W ciągu całego 2019 r. według „nowych zasad” odpłatności w DPS położonych na terenie innych powiatów przebywało 161 mieszkańców Bielska-Białej, przy czym w roku sprawozdawczym za 157 Gmina Bielsko-Biała ponosiła częściową odpłatność. Ilość ta z roku na rok sukcesywnie wzrasta, stąd też systematyczny wzrost wydatków na ten cel. Dla porównania różnica w wydatkach między rokiem 2015 a 2016 – 411.910,87 zł, między rokiem 2016 a 2017 – 304.953,14 zł, między rokiem 2017 a 2018 – 622.062,91 zł, natomiast między rokiem 2018 a 2019 – 647.259,68 zł. Trzeba również zaznaczyć, że wydłuża się czas

przebywania osób zaburzonych psychicznie w placówkach, co powoduje systematyczne zwiększenie wydatków na to zadanie.

Tabela 18: Ilość osób/rodzin oraz dochody z opłat ponoszonych przez osoby/rodziny w latach 2015-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Dochody z opłat ponoszonych przez rodzinę /w zł./	253.013,01	385.677,83	458.139,55	549.274.04	574.200,23
2.	Ilość osób/rodzin	51	63	73	87	91

Liczba osób zobowiązanych do współfinansowania pobytu członka rodziny w DPS jest wciąż niewielka w porównaniu z liczbą osób przebywających każdego roku w DPS na tzw. „nowych zasadach”.

3.2.2. Ośrodki wsparcia

Decyzje z zakresu kierowania osób do ośrodka wsparcia o charakterze lokalnym, tj. do Środowiskowego Domu Samopomocy *Podkowa* prowadzonego przez powiat grodzki oraz decyzje dotyczące ustalenia odpłatności za pobyt w w/wym. ŚDS przygotowuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków. Ponadto, Zespół przygotowuje również decyzje na schronienie w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Mieszkaniach Chronionych w tym realizowanych w ramach programu „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2019 oraz projektu „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój Międzypokoleniowych Usług Społecznych w Bielsku-Białej a także decyzje pobytowe do Domu Matki i Dziecka Caritas Diecezji Bielsko – Żywieckiej.

Tabela 19: Środowiskowy Dom Samopomocy *Podkowa* (ŚDS) w Bielsku-Białej w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	Podmiot prowadzący	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających z pobytu		
				2017	2018	2019
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy <i>Podkowa</i> , ul. Kołłątaja 8 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	42	53	45	48
2.	Środowiskowy Dom Samopomocy <i>Podkowa</i> – filia przy ul. Piastowskiej 64 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	20	-	20	31

W okresie sprawozdawczym liczba miejsc w ŚDS „Podkowa” wynosiła 42. Z usług w/w Ośrodka skorzystało 48 mieszkańców Bielska-Białej. Wszyscy użytkownicy posiadali orzeczoną niepełnosprawność przez organy do tego uprawnione. Natomiast w filii ŚDS „Podkowa” przy ul. Piastowskiej 64 z usług świadczonych przez w/w Ośrodek skorzystało 31 osób.

3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych (OWOS)

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania własne gminy w zakresie wsparcia osób starszych (art. 51 Ustawy o pomocy społecznej). W 2019 r. funkcjonowały następujące Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych:

- 1) Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych przy ul. Sterniczej 8A;
- 2) Klub Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86;
- 3) Klub Samopomocy „Klub Seniora” przy ul. Komorowickiej 336D;
- 4) Klub Senior+ przy ul. Jesionowej 13.

W okresie sprawozdawczym Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych dysponowały łącznie 170 miejscami, natomiast wsparciem objęto łącznie 201 osób.

Tabela 20: Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych (OWOS) funkcjonujące w 2019r.

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających ze wsparcia w 2019
1.	Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych ul. Sternicza 8A	40	45
2.	Klub Samopomocy dla Osób Starszych „Przystań” ul. Piastowska 86	50	63
3.	Klub Samopomocy „Klub Seniora” ul. Komorowicka 336D	50	53
4.	Klub SENIOR+ ul. Jesionowa 13	30	40
5.	Suma (wiersze 1-4)	170	201

Cel i zadania OWOS

Celem głównym Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest wsparcie dzienne Seniorów, podejmowanie działań podtrzymujących aktywność osób starszych i niepełnosprawnych oraz sprzyjanie integracji międzypokoleniowej. Do celów szczegółowych należy m.in. podtrzymywanie aktywności psychofizycznej, wsparcie psychologiczne, nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, zapobieganie osamotnieniu, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wykorzystania czasu wolnego oraz udział w imprezach o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i profilaktycznym.

Zadaniem Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest w szczególności:

- Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do utrzymania i zwiększenia aktywności osób starszych, w tym promowanie dziennych form wsparcia;
- Współpraca z miejskimi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w celu zwiększenia oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz aktywizującej seniorów;
- Organizacja spotkań i warsztatów dla osób starszych z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia;
- Prowadzenie działalności informacyjnej dla osób starszych;
- Budowanie pozytywnego wizerunku społecznego osób starszych;
- Wnioskowanie o środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych na cele związane z aktywizacją i integracją osób starszych.

Usługi zrealizowane w OWOS

W Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych realizowano systematycznie zgodnie z planem pracy Ośrodków następujące usługi :

- Socjalne obejmujące m.in. zapewnienie ciepłego posiłku, trening umiejętności społecznych, wsparcie pracownika socjalnego;
- Edukacyjne obejmujące m.in. organizację wykładów oraz warsztatów zwiększających wiedzę o współczesnym świecie, rozwoju technologicznym, o zagrożeniach związanych z wiekiem oraz z zakresu edukacji prozdrowotnej;
- Kulturalno-oświatowe obejmujące m.in. uczestnictwo seniorów w kulturze, wspieranie ich edukacji kulturalnej i artystycznej, organizację uroczystości okolicznościowych i integracyjnych, wyjścia do kina, teatru, na koncerty;
- Sportowo-rekreacyjne obejmujące m.in. organizację zajęć ruchowych, zajęć z kinezyterapii z fizjoterapeutą, spacerów, nordic walking, wyjścia do Groty Solnej, na basen i kąpielice;
- Aktywizujące społecznie obejmujące m.in. budowanie lokalnego partnerstwa, współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i z placówkami oświatowymi (integracja międzypokoleniowa);
- Terapię zajęciową obejmującą rozwój zainteresowań, prowadzenie różnorodnych kółek i form terapii zajęciowej z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji i potrzeb seniorów, m.in. filmoterapię, biblioterapię, muzykoterapię, zajęcia manualne, rękodzieło, gry i zabawy edukacyjne, grupy dyskusyjne;
- Wsparcie psychologa obejmujące organizację warsztatów o charakterze wspierającym i edukacyjnym.

Wydarzenia zorganizowane w OWOS:

- Organizacja spotkań w plenerze (ogniska); organizacja imprez: Bal Karnawałowy, Andrzejki, Dzień Seniora, Bal Majówkowy;
- Organizacja pokazu mody Seniorek z okazji Dni Seniora w Bielsku-Białej;
- Wyjazd uczestników Klubu Senior+ na wycieczkę do Chlebowej Chaty i Wisły;
- W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Serce dla Serca” - udział Podopiecznych Ośrodków Wsparcia tj. KS „Przystań”, DDP w projekcie ASOS pod nazwą „Aktywny Senior 60 plus z Pasją”, zorganizowano: warsztaty z religioznawstwa, plastyczne, muzyczne, teatralne, gimnastyczne, kulinarne, zajęcia z samoobrony, spotkania z lekarzem, fizjoterapeutą i dietetykiem, występy artystyczne. Wyjazdy do Lalik (turniej seniorów), Częstochowy (pielgrzymka seniorów). Wycieczka do Krakowa i Warszawy; Wyjazd na obóz sportowy do Karwii;
- W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Twoje Zdrowie” udział Podopiecznych KS „Klub Seniora” i DDP w warsztatach z dietetykiem.

Udział OWOS w programach/projektach:

PROGRAM WIELOLETNI „Senior+” na lata 2015-2020 z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- Zrealizowano zadanie w ramach Modułu I: Utworzenie lub wyposażenie placówki „Senior+” – utworzono i wyposażono Dzienny Dom Senior+ przy ul. Partyzantów 62, zrekrutowano pracowników i Podopiecznych Domu; przygotowano dokumentację Domu;
- Zrealizowano zadanie w ramach Modułu I: Utworzenie lub wyposażenie placówki „Senior+” – utworzono i wyposażono Klub Senior+ przy ul. Jutrzenki 20, zrekrutowano pracowników i Uczestników Klubu; przygotowano dokumentację Klubu;
- Zrealizowano zadanie w ramach Modułu II: Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+ dotyczy Klubu Senior+ z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Jesionowej 13. Zrealizowano usługi socjalne,

edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej/kinezyterapii, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, terapię zajęciową zgodnie z Umową.

Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami oraz organizacjami działającymi na rzecz osób starszych:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Serce dla Serca” przy Parafii Św. Trójcy – udział Podopiecznych - KS „Przystań” i DDP w rządowym projekcie ASOS pn.: „AKTYWNY I BEZPIECZNY I ZARADNY SENIOR 60+ Z PASJĄ”;
- Stowarzyszenie „Twoje Zdrowie” udział Podopiecznych OWOS w warsztatach z dietetykiem;
- Rada Osiedla Piastowskie, Kopernika, Komorowice Krakowskie i Śląskie – organizacja Obchodów Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Armii Krajowej – odwiedziny i wsparcie Podopiecznych DDP m.in. organizacja paczek świątecznych;
- Przedszkole nr 54 i nr 1 Integracyjne – współpraca międzypokoleniowa z Klubem Senior+;
- Przedszkole nr 40 – współpraca międzypokoleniowa z KS „Klub Seniora”;
- Szkoła Podstawowa nr 29 – współpraca międzypokoleniowa z KS „Klub Seniora”;
- Ośrodek Edukacji „Sokrates” w Bielsku-Białej – przygotowanie Podopiecznych OWOS do pokazu mody seniorek;
- Zespół Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” – Świetlica STER podejmowanie działań międzypokoleniowych z Podopiecznymi DDP;
- Dom Kultury im. W. Kubisz – organizacja Balu Karnawałowego, Majówkowego, Dnia Seniora;
- Dom Kultury w Komorowicach – zaproszenia do udziału w warsztatach dla Uczestników KS „Klub Seniora”;
- Klub Seniora działający przy Domu Kultury w Starym Bielsku – udział Uczestników KS „Przystań” w wydarzeniach kulturalnych m.in. organizacja spotkań okolicznościowych i integracyjnych;
- Książnica Beskidzka filia na Os. Kopernika – współpraca z Klubem Senior+ - organizacja spotkań z okazji Świąt Państwowych.

Współpraca z firmami - podejmowanie działań na rzecz osób starszych:

Nawiązano współpracę z firmami, które w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu i wolontariatu pracowniczego w 2019 r. zrealizowały następujące działania:

- Firma AVIO Polska Sp. z o.o. zaprojektowała, dofinansowała i wykonała ogród przy KS „Klub Seniora”;
- Firma EATON Automotive System Sp. z o.o. sfinansowała i wykonała remont w pomieszczeniach DDP.

3.3 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

W świetle przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, bezdomność jest jedną z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Podejmowanie wszelkich działań, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków bezdomności wymaga określenia liczby osób bezdomnych przebywających na terenie gminy. W momencie realizacji ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. na

terenie Bielsku-Białej zdiagnozowano 182 osoby bezdomne, z czego 79,7 % stanowili mężczyźni natomiast 16,5 % kobiety. W porównaniu z rokiem 2018 liczba osób bezdomnych spadła o 5,49 %.

Tabela 21: Liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Bielska-Białej podczas badań przeprowadzonych w latach 2017-2019.

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ogółem liczba osób bezdomnych w dniu badania:	200	192	182
	w tym:			
	- mężczyźni	149	137	145
	- kobiety	40	37	30
	- dzieci	11	18	7
2.	Ogółem liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach instytucjonalnych w dniu badania:	189	185	174
	w tym:			
	- mężczyźni	139	133	142
	- kobiety	39	34	25
	- dzieci	11	18	7
3.	Ogółem liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych w dniu badania:	11	7	8
	w tym:			
	- mężczyźni	10	4	3
	- kobiety	1	3	5
	- dzieci	0	0	0

Z danych statystycznych opracowanych przez tutejszy Ośrodek do sprawozdania MRPiPS-03 za rok 2019 (z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach) wynika, iż na przestrzeni roku sprawozdawczego z powodu bezdomności udzielono wsparcia 178 osobom i rodzinom, co stanowi 8,11% ogółu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Formy wsparcia osób i rodzin dotkniętych bezdomnością: pomoc w formie schronienia

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 48a Ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.), tymczasowe schronienie może zostać udzielone osobom bezdomnym w formie: noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi albo ogrzewalni.

Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia (art. 48a ust. 3). Zgodnie z regułą zawartą w art. 48a ust. 8 przyznanie pomocy w formie tymczasowego schronienia w noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Należy również zaznaczyć, że wydatki poniesione na udzieloną pomoc w noclegowni nie podlegają zwrotowi, a osoby tam przebywające nie ponoszą żadnych opłat za pobyt.

Z kolei schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi przeznaczone jest natomiast dla osób bezdomnych, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, o których mowa w przepisach o świadczeniu opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 48a ust. 2b). W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się przyznanie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi także osobom bezdomnym, które wymagają całodobowej

opieki, w stosunku do których wydano decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej, przy czym skierowanie takiej osoby do schroniska z usługami opiekuńczymi jest możliwe na czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej, nie dłużej jednak niż na cztery miesiące (art. 48a ust. 2d).

Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące (art. 48a, ust.4).

W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi mogą przebywać osoby, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

W przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i schroniska dla osób bezdomnych istnieje konieczność przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Według przepisu art. 48a ust. 6 *Ustawy o pomocy społecznej* w wyżej wymienionych placówkach noclegowych nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych poza szczególnie uzasadnionymi przypadkami (art. 48a ust.7).

W przypadku osób bezdomnych przebywających w wymienionych placówkach aktualnie obowiązuje zasada ponoszenia odpłatności z tytułu udzielonej pomocy. Z dniem 04.10.2019 r. wprowadzona została zmiana w art. 97 *Ustawy o pomocy społecznej* polegająca na dodaniu ust. 1a, w myśl którego również osoby bezdomne skierowane do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi spełniające kryterium dochodowe zobowiązane są do ponoszenia opłaty za pobyt w tych placówkach. W przypadku schroniska dla osób bezdomnych opłata ta nie może przekroczyć 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie a w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, z uwagi na wyższy koszt usług w takich schroniskach, nie może być wyższa niż 50 % tego dochodu. Przed nowelizacją art. 97 wyżej wymienione osoby były zwolnione z odpłatności.

Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalnie, w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych związanych z udzielaniem schronienia powinny spełniać minimalne standardy podstawowych usług i minimalne standardy obiektów, w tym w zakresie odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych oraz odpowiednich warunków do odpoczynku określonych w Rozporządzeniu *Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni* (Dz.U. z 2018 r., poz. 896), które stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 48a ust. 14 *ustawy o pomocy społecznej* i obowiązuje od 29 maja 2018 roku. Przepis przejściowy zawarty w art. 4 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 700) daje jednostkom udzielającym schronienia czas na dostosowanie się do wymaganych standardów dotyczących usług i obiektów do dnia 31 grudnia 2020 roku. Termin ten został wydłużony do dnia 31.12.2022 r. ze względu na wprowadzony stan epidemiczny.

Aktualnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje zadanie własne obligatoryjne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym poprzez prowadzenie placówek różniących się standardem usług tam świadczonych: Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A, która dysponuje 50 miejscami (tylko dla mężczyzn), Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 przeznaczonego dla 55 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn), Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi dla 15 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn).

Tabela 22: Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych i Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi przy ul. Stefanki 7 oraz w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A w Bielsku-Białej w latach 2017-2019.

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych ogółem	117	126	113
	w tym:			
	- rodzin	4 (10 osób)	6 (15 osób)	3 (6 osób)
	- osób samotnych,	107	111	107
	w tym:			
	- kobiet	24	29	37
	- mężczyzn	83	82	70
2.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi ogółem		14	40
	w tym:			
	- kobiet		3	8
	- mężczyzn		11	32
3.	Nocleg w Noclegowni dla mężczyzn ogółem	327	268	256
4.	Nocleg dla kobiet w ramach interwencyjnego schronienia na zasadach obowiązujących w Noclegowni	45	52	47

Ogółem w 2019 r. ze schronienia w placówkach dla osób bezdomnych funkcjonujących w strukturze MOPS skorzystały 373 osoby (przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia), w tym 6 osób w 3 rodzinach.

Na przestrzeni 2019 roku pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych zakończyło 59 osób, a w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi 29 osób.

Spośród mieszkańców Schroniska dla Osób Bezdomnych 2 rodziny (2 osoby dorosłe i 2 dzieci) i 11 osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe (6 mężczyzn i 5 kobiet) wynajęło mieszkanie z mieszkaniowego zasobu gminy, 6 osób (4 kobiety i 2 mężczyzn) wynajęło mieszkanie na zasadach komercyjnych na wolnym rynku, 1 rodzina (matka z dzieckiem) została skierowana do Domu Matki i Dziecka.

Ponadto 7 osobom (1 kobiecie i 6 mężczyznom) wskazano miejsce udzielania schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi z uwagi fakt, że były częściowo niesamodzielne. Dłuższym leczeniem szpitalnym z powodu: gruźlicy płuc i schorzeń psychicznych zostało objętych 3 mężczyzn. Ponadto 2 kobiety i 2 mężczyzn trafiło do jednostek penitencjarnych, 1 mężczyzna zamieszkał ze swoją matką. 9 mężczyzn powróciło do Noclegowni, ponieważ osoby te nie realizowały postanowień kontraktu socjalnego podczas pobytu w Schronisku. W przypadku 6 osób opuszczenie Schroniska nastąpiło bez kontaktu z pracownikami i losy tych osób nie są znane, a 6 mieszkańców placówki zmarło.

Natomiast spośród mieszkańców Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi 8 osób (7 mężczyzn i 1 kobieta) otrzymało miejsce w domu pomocy społecznej, 11 osobom (4 kobietom i 7 mężczyznom) wskazano miejsce udzielania schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych z uwagi na poprawę stanu zdrowia, 1 mężczyzna został objęty leczeniem szpitalnym z powodu gruźlicy płuc, 1 mężczyzna trafił do jednostki penitencjarnej, 5 osób zabezpieczyło sobie miejsce pobytu własnym staraniem, 1 mężczyzna wynajął mieszkanie z mieszkaniowego zasobu gminy. Ponadto 2 mieszkańców placówki zmarło.

W ciągu okresu sprawozdawczego w Schronisku dla Osób Bezdomnych umieszczono na podstawie decyzji administracyjnej pierwszorazowo 53 osoby. W Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi uzyskało schronienie po raz pierwszy 31 osób.

Ponadto w 2019 roku nie zaistniała sytuacja, w której koniecznym było udzielenie tymczasowego schronienia osobom pochodzącym z innych gmin niż Bielsko-Biała.

W zakresie zapewnienia pomocy w formie schronienia MOPS współdziałał także ze Śląską Fundacją Błękitny Krzyż z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Mostowej 1, która na zlecenie Gminy Bielsko-Biała, w okresie od 01.02.2019 r. do 31.12.2019 r. realizowała zadanie pod nazwą: *Prowadzenie działań readaptacyjnych skierowanych do mieszkańców Bielska-Białej dotkniętych wykluczeniem społecznym*. W ramach tego przedsięwzięcia Fundacja prowadzi Ośrodek Readaptacyjny przy ul. Bystrzańskiej 55, który dysponuje 20 miejscami noclegowymi z całodziennym wyżywieniem, w tym 10 miejscami dla mieszkańców Bielska-Białej zagrożonych bądź dotkniętych wykluczeniem społecznym, między innymi z powodu bezdomności. W 2019 r. wobec osób przebywających w Ośrodku realizowane były następujące formy oddziaływań w zakresie readaptacji społecznej: ergoterapia (terapia pracą), spotkania warsztatowo-treningowe – *Aktywny na rynku pracy* i trening kompetencji społecznych, wsparcie psychologiczne poprzez prowadzenie grup wsparcia: *Społeczność Mieszkańców Ośrodka* – grupowe spotkania interwencyjno-kryzysowe i Grupa Rozwoju Duchowego oraz udzielanie porad prawnych. Na przestrzeni 2019 r. w zajęciach organizowanych w Ośrodku Readaptacyjnym uczestniczyło 16 mieszkańców naszego miasta z grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2019 r. w ramach usług ukierunkowanych na uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności zrealizowano III edycję szkolenia pn.: *Trening gospodarowania własnym budżetem* dla osób bezdomnych przebywających w Schronisku dla Osób Bezdomnych i Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi przy ul. Stefanki 7. Szkolenie przeprowadzone było w formie zajęć grupowych i konsultacji indywidualnych, których tematyka dotyczyła efektywnego zarządzania swoim budżetem, planowania wydatków, umiejętnego realizowania swoich potrzeb oraz skutecznego oszczędzania i dobrych praktyk w tym zakresie. Szkolenie poświęcone było również zagadnieniom związanym z korzyściami i zagrożeniami przy zaciąganiu kredytów, pożyczek i innych usług finansowych. Warsztaty (5 spotkań) ukończyło 6 osób stanowiących jedną grupę. Ponadto na terenie Schroniska dla Osób Bezdomnych i Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi przeprowadzone zostały zajęcia psychoedukacyjne na temat emocji i komunikacji (cykl 5 spotkań), w których uczestniczyło 8 osób. Tematyka zajęć obejmowała zagadnienia związane ze zrozumieniem emocji i panowania nad nimi, sposobami radzenia sobie ze stresem, zapobieganiu konfliktom oraz dotyczyła skutecznej komunikacji. Zorganizowane również zostało spotkanie informacyjno-edukacyjne z doradcą ds. osób niepełnosprawnych. Osobom przebywającym w Schronisku dla Osób Bezdomnych i w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi umożliwiono skorzystanie z porad prawnika. W celu wzmacniania aktywności społecznej osób bezdomnych zapewniono udział chętnym osobom w koncertach pn. „Muzyczna Ballada Europy”. Cyklicznie odbywały się również spotkania z mieszkańcami obydwu wymienionych placówek dla osób bezdomnych w ramach „Społeczności Mieszkańców”, na których omawiane były bieżące sprawy i problemy związane z funkcjonowaniem Schronisk.

Tabela 23: Udzielone świadczenia w formie schronienia w latach 2017-2019 oraz koszty tych świadczeń.

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Łączna ilość świadczeń udzielonych w placówkach dla osób bezdomnych	42.799	41.438	40.910
2.	Koszty świadczeń /w zł/	1.188.129	1.384.582	1.755.288

Działania aktywizujące zmierzające do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin bezdomnych

Realizując w 2019 r. ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom bezdomnym pracownicy socjalni z Zespołu ds. Bezdomności korzystali z narzędzi prowadzenia pracy socjalnej takich jak kontrakty socjalne oraz indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. Umożliwiają one aktywne włączenie się osób bezdomnych w proces przełamywania swojej trudnej sytuacji życiowej, pokonywania różnych barier

bezdolności i stanu bierności. W 2019 r. zawarto 197 kontraktów socjalnych ze 129 osobami bezdomnymi objętymi pomocą instytucjonalną. Z kolei indywidualny program wychodzenia z bezdomności realizowano z 6 osobami bezdomnymi (mieszkańcami Schroniska dla Osób Bezdomnych).

Wobec osób bezdomnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, MOPS we współpracy z PUP podejmował działania zmierzające do ich powrotu lub wejście na otwarty rynek pracy. Osoby bezdomne pozostające bez pracy aktywizowano między innymi poprzez: zatrudnienie na podstawie umów zleceń do wykonywania różnorodnych prac w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych, kierowanie do prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, a także w oparciu o zajęcia organizowane w Centrum Integracji Społecznej. Ogółem, z różnych form aktywizacji w zakresie zatrudnienia skorzystało 12 osób bezdomnych.

Zapewnienie gorącego posiłku

Posiłki wydawane były przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, które w okresie od 01.02.2019 r. do 31.12.2019 r. realizowało zadanie własne gminy Bielsko-Biała z zakresu polityki społecznej pod nazwą *Pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, ubogim i bezdomnym*. Posiłki były przygotowywane i wydawane w Kuchni Społecznej przy ul. Legionów 16 od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.30 do 14.00, a w soboty od 7.30 do 11.00.

Bezdomni otrzymywali również nieodpłatnie pieczywo i wyroby cukiernicze w Banku Chleba przy ul. Krasieńskiego 10 prowadzonym był przez Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach realizacji zadania publicznego pod nazwą: *Prowadzenie Banku Chleba dla najuboższych mieszkańców Bielska-Białej* zleconego w trybie otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu polityki społecznej przez podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2021 r.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przygotowano i wręczono paczki świąteczne z artykułami żywnościowymi oraz dostarczono poczęstunek dla 125 osób bezdomnych przebywających w placówkach dla osób bezdomnych funkcjonujących w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej.

Zabezpieczenie pomocy medycznej i sanitarnej

W przypadku osób bezdomnych nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej podejmował działania mające na celu potwierdzenie tym osobom prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27.08.2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.). Na przestrzeni 2019 roku, w oparciu o przepisy powyższej ustawy zapewniono dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej 76 osobom bezdomnym.

Osoby potrzebujące, w tym osoby bezdomne, często skrajnie zaniedbane pod względem higieniczno-sanitarnym, mogły korzystać z kąpeli i środków higienicznych w Łażni Publicznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Legionów 17 w Bielsku-Białej, prowadzonej przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, któremu zlecono realizację wyżej wymienionego zadania.

Przyznawanie świadczeń

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży, pokrycie kosztów wykonania zdjęć do dokumentów potwierdzających tożsamość, częściowe pokrycie kosztów remontu lokali mieszkalnych, a także pobytu i usług w domu pomocy społecznej oraz w postaci pracy socjalnej.

Działania informacyjne, patrolowanie skupisk bezdomnych w miejscach publicznych i niemieszkalnych

Tutejszy Ośrodek organizował także pomoc osobom bezdomnym, przebywającym w miejscach publicznych i niemieszkalnych, takich jak dworce komunikacji autobusowej i kolejowej, altany, piwnice, wiaty, pustostany, klatki schodowe itp. W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane były w godzinach wieczornych i nocnych przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Bezdomności MOPS oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej. Łącznie w 2019 r. miało miejsce 16 patroli, w trakcie których 7 osób zostało przewiezionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, 4 osoby udało się przekonać do skorzystania z pomocy w formie schronienia, 1 osoba została przewieziona do szpitala ze względu na stan zdrowia oraz 1 osoba została zatrzymana przez Policję. Podczas patroli rozdawano osobom bezdomnym ulotki z informacją o dostępnych formach pomocy. Ponadto Straż Miejska proponowała skorzystanie z gorącej herbaty. Na terenie miasta rozwieszono także stosowne plakaty informujące o alarmowych numerach telefonów, gdzie można dzwonić w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia bezdomnych.

Informacja w sprawie wykonywania wyroków eksmisyjnych do placówek zapewniających miejsca noclegowe

Dnia 21.04.2019 r. weszła w życie zmiana art. 1046 § 4 kpc (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.) polegająca na wykreśleniu z tego przepisu możliwości przeprowadzania eksmisji dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe wskazanej przez gminę właściwą ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Zgodnie z nowym brzmieniem wymienionego artykułu, jeżeli dłużnikowi nie przysługuje tytuł prawny do innego lokalu lub pomieszczenia, w którym może zamieszkać, komornik będzie musiał wstrzymać się z egzekucją do czasu, gdy gmina właściwa ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu, na wniosek komornika, wskaże dłużnikowi tymczasowe pomieszczenie. Natomiast na mocy przepisu przejściowego ustawy nowelizującej (ustawy z dn. 22.03.2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw) tj. art. 19 ust. 1 – do postępowań o opróżnienie lokalu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie art. 2 niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że do wszystkich eksmisji komorniczych wszczętych przed dniem 21.04.2019 r. stosuje się stare przepisy obligujące do wskazania komornikowi noclegowni, do której dłużnik może zostać usunięty. Ponadto w ustawie pozostał niezmieniony art. 1046 § 5¹ kpc, zgodnie z którym w sprawach, w których nie przysługuje prawo do tymczasowego pomieszczenia gmina nadal ma obowiązek wskazywania noclegowni. Kwestie te natomiast określa art. 25 d Ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1182 z późn. zm.) i obejmuje sytuacje, gdy z tytułu wykonawczego wynika, że nakazanie opróżnienia lokalu zostało orzeczone z powodu stosowania przemocy w rodzinie lub z powodu rażącego lub uporczywego wykraczania przeciwko porządkowi domowemu albo niewłaściwego zachowania czyniącego uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku albo, że dłużnik dokonał zajęcia opróżnionego lokalu bez tytułu prawnego. Ponadto prawo do tymczasowego pomieszczenia nie przysługuje dłużnikowi w sytuacji, gdy został on zobowiązany do opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie umowy najmu okazjonalnego, której zawarcie zostało zgłoszone zgodnie z art. 19 b ust. 1, gdy dłużnik został zobowiązany do opróżnienia tymczasowego pomieszczenia, opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie najmu instytucjonalnego lokalu bądź opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie umowy najmu instytucjonalnego z doświadczeniem do własności. Przyjęty stan prawny oznacza, że do czasu zapewnienia przez gminę tymczasowego pomieszczenia eksmisja musi zostać wstrzymana, natomiast na zasadzie wyjątku jest dopuszczona w sytuacjach, gdy dłużnik nie ma prawa do pomieszczenia tymczasowego. W świetle tych zapisów obowiązek wskazywania przez MOPS

stosownej placówki zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużnika istnieje w sprawach wszczętych przed 21.04.2019 r. oraz w sprawach eksmisji bez prawa do pomieszczenia tymczasowego.

Na przestrzeni 2019 roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 14 spraw z zakresu postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych, toczących się względem osób, wobec których zapadł wyrok orzekający eksmisję z dotychczas zajmowanego mieszkania, bez prawa do lokalu socjalnego czy zamiennego. We wszystkich z tych 14 spraw egzekucyjnych termin opróżnienia lokalu do placówki zapewniającej miejsca noclegowe wyznaczono w roku 2019. Z tymczasowego miejsca schronienia w placówkach dla osób bezdomnych skorzystało 5 eksmitowanych dłużników (2 osobom zapewniono schronienie w Schronisku dla Osób Bezdomnych, 2 mężczyznom zapewniono schronienie w Noclegowni oraz 1 kobiecie w ramach interwencyjnego schronienia na zasadach obowiązujących w Noclegowni).

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a gradient from dark blue to light blue. These circles are arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left, forming a large 'V' shape that frames the circles.

Programy oraz Projekty

4. PROGRAMY ORAZ PROJEKTY

4.1 Programy profilaktyczne

4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym

W 2019 r. osoby i rodziny z problemem alkoholowym objęte były pomocą pracowników Działu Pomocy Środowiskowej MOPS oraz Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZPU).

Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 2019 r. środki przyznane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na:

- finansowanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie grupy terapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie pikniku dla rodzin zastępczych;
- finansowanie programu diagnozy i terapii FAS;
- finansowanie szkoły dla rodziców;
- finansowanie szkoleń i konsultacji działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej:
  - Szkolenie pn.: *„Radzenie sobie ze stresem i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu w związku z prowadzeniem działań wobec osób/rodzin z problemem przemocy”* odbyło się w dniach 30–31.05.2019 r. Zorganizowano również spotkanie z przedstawicielami Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z Krakowa w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk z zakresu przeciwdziałania przemocy. W szkoleniu udział wzięło 10 osób;
  - Szkolenie pn.: *„Aktualne prawno-organizacyjne aspekty funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych; Efektywna komunikacja nakierowana na współpracę interdyscyplinarną”* odbyło się w dniach 17–18.10.2019 r. W dniu 17.10.2019 r. w szkoleniu udział wzięli również przedstawiciele bielskiej Policji. W szkoleniu udział wzięło 16 osób;
- w dniach 3–4.10.2019 r. odbyło się wyjazdowe szkolenie dla członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej pn. *„Podejmowanie działań interwencyjnych i pomocowych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach procedury Niebieskie Karty”*. W szkoleniu wzięło udział 58 osób (dzielnicy bielskiej Policji i pracownicy socjalni MOPS, asystenci rodziny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w Bielsku-Białej);
- w dniach 23–24 maja 2019 r. odbyło się szkolenie z zakresu superwizji i konsultowania działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzonych przez pracowników socjalnych/koordynatorów grup roboczych wobec osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej. W szkoleniu udział wzięło 8 pracowników MOPS;
- konsultowanie działań profilaktycznych, spotkania superwizyjne, rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2019 r. odbyło się 15 konsultacji, w których uczestniczyło 71 pracowników MOPS.

4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie *Niebieska Karta*

Pracownicy socjalni do spraw przemocy przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają *Niebieskie Karty*, monitorują sytuację rodziny w związku z występującą przemocą. Przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Prowadzą również indywidualne konsultacje z ofiarami i sprawcami przemocy. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup Roboczych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/rodzin z doświadczeniem przemocy.

Praca socjalna na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc

W 2019 r. pracownicy socjalni ZPU objęli wsparciem ogółem 445 środowisk, w których stwierdzono występowanie przemocy domowej. Pracownicy socjalni ZPU, zajmujący się przemocą: objęli pomocą w formie pracy socjalnej 495 rodzin, odbyli 1.199 wizyt w środowiskach, w których występuje problem przemocy (w tym 33 interwencje), a także objęli pomocą 287 osób w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego) - odbyło się 479 konsultacji

Procedura Niebieska Karta

Ustawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów należących do sfery pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, prokuratury oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W związku z upływem kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej, w dniu 29.07.2019 r. Prezydent Miasta wręczył powołania 20 członkom Zespołu na kolejne 4 lata działalności Zespołu. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej wchodzi 20 członków, będących przedstawicielami bielskich placówek pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Zespołu Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” i Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych), a także Komendy Miejskiej Policji, Sądu Rejonowego, Prokuratur Rejonowych, bielskiej oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych: Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż, Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki* i Kurii Diecezji Bielsko-Żywieckiej. W 2019 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 305 *Niebieskich Kart A* (w tym sporządzonych przez MOPS – 80) w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej. Natomiast przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodzin z problemem przemocy pracowali w formule grup roboczych – odbyło się 1.218 posiedzeń.

Tabela 24: Działania pracowników socjalnych ZPU w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ilość środowisk nowych	302	267	249
2.	Liczba wizyt w środowisku	1.535	1.278	1.199
3.	Liczba konsultacji	570	521	479
4.	Liczba <i>Niebieskich Kart A</i>	366	328	305
5.	Liczba posiedzeń (spotkań) grup roboczych	1.437	1.343	1.218

Pozostałe działania realizowane przez pracowników ZPU

Pracownicy socjalni ZPU udzielali konsultacji pracownikom socjalnym Działu Pomocy Środowiskowej, a także przedstawicielom instytucji tj: oświaty, ochrony zdrowia, Policji w zakresie posługiwania się *Niebieską Kartą* w diagnozowaniu problemu przemocy, przygotowywali i aktualizowali materiały informacyjne, ofertę lokalnych instytucji pomocowych oraz wzory pism sądowych. Pracownicy ZPU koordynowali pracę wszystkich grup roboczych.

W 2019 r. Zespół Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadził rekrutację osób do *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*. Do udziału w programie przystąpiło 12 osób (3 kobiety i 9 mężczyzn), ukończyło go 7 osób. Program realizowany był w tut. Ośrodku w okresie od 17.09.2019 r. do 3.12.2019 r. W ramach programu odbyły się 22 godziny konsultacji indywidualnych oraz 48 godzin zajęć grupowych.

Ponadto ZPU organizuje grupę wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. W 2019 r. odbyło się 37 spotkań grupowych oraz 38 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami programu. W okresie sprawozdawczym udział w zajęciach wzięły 24 kobiety.

We wrześniu 2019 r. po raz pierwszy w tut. Ośrodku została zorganizowana grupa terapeutyczna dla osób doznających przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 11 kobiet. Odbyło się 13 spotkań grupowych oraz 19 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami Programu.

W związku z koniecznością realizowania zadania wynikającego z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 pn.: *Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie*, w 2019 r. MOPS opracował i wdrożył do realizacji ww. Program. Głównym założeniem Programu jest zmiana wzorców zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Oferta jest skierowana do osób stosujących przemoc w rodzinie i oczekujących na udział w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa w programie i podpiszą kontrakt, w którym zaakceptują zasady uczestnictwa w zajęciach. Program był realizowany w okresie od kwietnia do grudnia 2019 r. i miał charakter sesji indywidualnych (10 godzin na 1 uczestnika). Realizatorami programu byli pracownicy socjalni Zespołu profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPS. Do programu przystąpiło 3 mężczyzn, którzy ukończyli realizację programu.

4.2. Programy i projekty aktywizacyjne

4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych

Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych realizowano w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/570/2008 z dn. 22.02.2008 r. w sprawie ustalenia Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych* adresowanego do bezrobotnych klientów MOPS w Bielsku-Białej oraz w oparciu o *Ustawę z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 z późn. zm.) i *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21.12.2017 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*.

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych zgłoszonych do udziału w nim przez pracowników socjalnych MOPS i wykonywaniu przez nie różnorodnych prac porządkowych na rzecz gminy.

Zakres prac do wykonywania w danym roku wskazuje Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego, natomiast organizacją i obsługą administracyjną zadania, monitorowaniem prawidłowego wykonania prac, a także udostępnieniem niezbędnych narzędzi, sprzętu, odzieży ochronnej i roboczej osobom je wykonującym zajmują się pracownicy Działu Administracyjnego i Obsługi Programu Prac Społecznie Użytecznych (DA-PSU). Do podstawowych celów Gminnego Programu należą:

- udzielenie pomocy z zakresu aktywizacji zawodowej poprzez stworzenie możliwości zatrudnienia w ramach umowy zlecenia, robót publicznych, prac w wymiarze do 10 godzin w tygodniu;
- tworzenie warunków powrotu do pełnienia roli społecznej pracownika;
- zapewnienie osobie zatrudnionej oraz rodzinie możliwości pozyskania własnych środków finansowych, wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem;
- ocena funkcjonowania zawodowego osób zatrudnianych w ramach realizacji warunków umowy oraz planowanie długoterminowej pracy socjalnej w zakresie stwierdzonych deficytów w tym obszarze funkcjonowania;
- przygotowanie osób zatrudnianych do wymagań stawianych przez pracodawców na rynku pracy.

Formy realizacji Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w 2019 roku

- Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin/tyg. – realizowane były w okresie od 01.04.2019 r. do 30.11.2019 r. przez osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Polegały na patrolowym sprzątaniu ulic, chodników i innych pracach porządkowych na terenie miasta oraz pracach porządkowo-gospodarskich w miejskich placówkach pomocy społecznej i placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do w/wym. prac skierowane zostały 42 osoby, tj. 3 osoby w gminnej placówce pomocy społecznej oraz 39 osób do sprzątania miasta. Kwota świadczenia wypłacanego za przepracowanie jednej godziny wynosiła 8,50 zł;
- Prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym – zawarto 605 umów, które realizowane były w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. Zleceniom podlegało wykonanie różnorodnych prac porządkowych na terenie miasta, wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej oraz prace na terenie innych jednostek. Stawka we wszystkich zawieranych umowach za wykonanie zleconych prac w pełnym zakresie wynosiła 14,70 zł brutto za godzinę;
- Roboty publiczne na okres 6 miesięczny – realizowane były w okresie od 08.04.2019 r. do 30.09.2019 r., a osoby zatrudnione wykonywały prace porządkowe na terenie miasta; w ramach robót publicznych stworzono 16 miejsc pracy dla osób skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Specyfika wykonywanych prac przez osoby bezrobotne

- Sprzątanie patrolowe – prace czystościowo-porządkowe na wyznaczonych chodnikach wzdłuż ulic, na placach, w centrach dzielnic i innych miejscach wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej tj. zamiatanie, zbieranie papierów, plewienie, grabienie, usuwanie nielegalnych plakatów i ogłoszeń etc.;
- W okresie zimowym – odśnieżanie, skuwanie lodu i posypywanie piaskiem wskazanych chodników, odśnieżanie chodników w centrach dużych dzielnic miasta w systemie codziennym, odśnieżanie parkingów miejskich – przydzielonych MOPS Operatem Zimowym;
- Utrzymywanie w czystości miejskich terenów zielonych tj. koszenie traw, cięcie żywopłotu, czyszczenie krawężników, gracowanie ciągów pieszych po okresie zimowym;
- Czyszczenie rowów przydrożnych i dorzeczy rzek tj. wycinka samosiewów, oczyszczanie, koszenie, udrażnianie oraz likwidacja dzikich wysypisk;
- Prace porządkowe wykonywane na terenach innych jednostek miasta, na podstawie odrębnych zleceń, za zgodą Prezydenta Miasta lub jego Zastępców (w 2019 r. dotyczy Straży Miejskiej);
- Różnorodne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane w gminnych placówkach pomocy społecznej na terenie miasta w zależności od zaistniałych potrzeb tj.: budynki siedziby MOPS;
- Świadczenie usług w zakresie czynności gospodarczych dla podopiecznych MOPS m.in. dostarczanie opału;
- Prace magazynowe polegające na rozładunku, porządkowaniu i wydawaniu paczek;
- Pomoc dzieciom w bezpiecznym przejściu przez jezdnię wokół wskazanych szkół w trakcie trwania roku szkolnego w rejonie:
  - Szkoły Podstawowej nr 1 (ul. Dywizji Kościuszkowskiej 2),
  - Szkoły Podstawowej nr 9 (ul. Piłsudskiego 47),
  - Szkoły Podstawowej nr 13 (ul. Lipnicka 226),
  - Szkoły Podstawowej nr 20 (ul. Lenartowicza 17),
  - Szkoły Podstawowej nr 23 (ul. Karpacka 150),
  - Szkoły Podstawowej nr 24 (ul. Żywiecka 239),
  - Szkoły Podstawowej nr 27 (na terenie ronda Hulanka przy ul. Cieszyńskiej),
  - Szkoły Podstawowej nr 28 (ul. Wyzwolenia 343),
  - Szkoły Podstawowej nr 33 (ul. Łagodna 26),
  - Szkoły Podstawowej nr 37 (ul. Doliny Miętusiej 5);
- Prace remontowo-budowlane;
- Inne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane przez osoby skierowane do MOPS przez sąd w celu odpracowania zasądzonej kary.

Efekty realizowanego Programu

- 1) Tworzenie partnerstw pomiędzy jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia oraz pomocy społecznej –w celu organizacji robót publicznych i prac w wymiarze do 10 godzin/tyg. MOPS zawarł stosowne porozumienia, dotyczące zasad wzajemnej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- 2) Społeczna użyteczność wykonywanych prac na rzecz miasta, poprawa wizerunku Centrum oraz większych dzielnic miasta;
- 3) Prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przy niewielkim wsparciu finansowym z MOPS w formie zasiłków lub pomocy rzeczowej bądź w niektórych sytuacjach nawet bez pomocy finansowej tut. Ośrodka;
- 4) Możliwość ujawnienia innych problemów i deficytów osobowościowych występujących u beneficjentów pomocy społecznej;

- 5) Wzrost samooceny, aspiracji życiowych, zwiększenie odporności na stres i motywacji do aktywności zawodowej uczestników Programu (dzięki zatrudnieniu nauczyli się punktualności, przestrzegania norm i zasad obowiązujących w grupie, osoby zatrudnione w ten sposób częściej wykazywały chęć usamodzielnienia się od systemu pomocy społecznej);
- 6) Możliwość uzyskania uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych lub do emerytury, po wypracowaniu przez osoby objęte Programem, wymaganego odrębnymi przepisami stażu pracy.

Tabela 25: Ilość osób zatrudnionych w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2017-2019 (z podziałem na płeć: K – kobiety; M – mężczyźni)

lp.	Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób w 2017			Ilość osób w 2018			Ilość osób w 2019		
		Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
1.	W pracach w wymiarze 10 godzin/tyg.	52	13	39	30	12	18	42	16	26
2.	Na umowę zlecenia	98	29	69	89	27	62	80	21	59
3.	W ramach robót publicznych	47	15	32	20	3	17	16	3	13
4.	W ramach odpracowania zasądzonej kary	20	3	17	11	1	10	24	3	21
5.	Razem:	217	60	157	150	43	107	162	43	119

Tabela 26: Wysokość środków wykorzystanych na realizację Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017 /w zł./	2018 /w zł./	2019 /w zł./
1.	Ogółem kwota wydatkowana na realizację prac społecznie użytecznych	2.339.014,90	1.972.307,94	2.176.735,79
2.	Kwota przekazana z budżetu gminy na realizację Programu	1.705.712,53	1.677.506,10	1.946.801,45
3.	Kwota pozyskana dodatkowo z budżetu państwa (ze środków Funduszu Pracy refundowanych przez PUP), w tym:	633.302,37	294.801,84	229.934,34
3.1	Na organizację prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin/tyg.	43.987,86	44.863,50	29.943,12
3.2	Na organizację robót publicznych	589.314,51	249.938,34	199.991,22

4.2.2. Projekt p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*

Od 01.10.2017 r. MOPS realizuje w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* projekt p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* (tryb konkursowy). Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne, Działanie: 9.1 Aktywna Integracja, 9.1.2. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - RIT. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Okres realizacji: 01.10.2017 r.-30.09.2020 r. Wartość Projektu: 3.379.542,95 zł, w tym wkład własny miasta Bielsko-Biała: 66.712,54 zł, budżet państwa: 337.954,30 zł, dofinansowanie/środki unijne: 2.872.611,50 zł, wkład własny partnerów: 102.264,61 zł.

Cel projektu: wzmocnienie aktywności i pobudzenie spójności społecznej 9 zmarginalizowanych, wieloproblemowych społeczności lokalnych miasta Bielska-Białej, w tym 236 kobiet i 101 mężczyzn zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w okresie od października 2017 r. do września 2020 r. poprzez realizację 9 programów aktywności lokalnej na obszarach zdegradowanych. Grupa docelowa to mieszkańcy osiedli znajdujących się w I i II strefie PROM tj.: Biała Śródmieście, Biała Wschód, Śródmieście Bielsko, Dolne i Górne Przedmieście, Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany. Grupę docelową w szczególności stanowią będą osoby niepełnosprawne i dotknięte długotrwałą chorobą, seniorzy, dzieci i młodzież, osoby bezrobotne (III profil pomocy), osoby nieaktywne zawodowo oraz otoczenie tych osób.

W okresie sprawozdawczym realizowano 9 Programów Aktywności Lokalnej, 7 terytorialnych na obszarach zdegradowanych i 2 kategoriale dla osób niepełnosprawnych i dla dzieci i młodzieży z w/wym. obszarów. Do Projektu przystąpiło 110 osób, podpisując umowy przystąpienia do PAL, zostały objęte wsparciem w formie doradztwa socjalnego i/lub psychologicznego, z tego: 29 osób podpisało kontrakty socjalne na udział w KIS (MOPS, Fundacja Aktywności Społecznej „Złote Łany”), 14 na CIS (BSA Teatr Grodzki) – działania mające na celu podniesienie kompetencji, kwalifikacji, poszukiwanie pracy, podjęcie zatrudnienia, 2 osoby niepełnosprawne objęto asystenturą, 65 przystąpiło do PAL i realizowało działania środowiskowe podnosząc kompetencje społeczne. Ponadto udział w projekcie w 2019r. kontynuowało 76 uczestników KIS, CIS i AON, a 142 osoby wzięły udział w warsztatach: artystycznych, edukacyjno-integracyjnych, sportowych, dziennikarskich, itp. zgodnie z zaplanowaną ścieżką reintegracji.

Ponadto w ramach Programów Aktywności Lokalnej (PAL) dla mieszkańców obszarów zdegradowanych na terenie Bielska-Białej zrealizowano:

- 40 godzin indywidualnych konsultacji dot. organizowania społeczności lokalnej, tworzenia i realizacji PAL;
- 233 godziny warsztatów dziennikarskich dla 10 uczestników projektu;
- 181 godzin zajęć sportowych z badmintona dla 10 uczestników PAL.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej dla dzieci i młodzieży z obszarów zdegradowanych zrealizowano:

- 140 godzin warsztatów tanecznych dla 13 osób, uczestników projektu;
- 152 godziny warsztatów szycia zabawek dla 17 osób, uczestników projektu;
- 114 godzin warsztatów pt.: „Zwariowana pracownia sztuki” dla 22 osób, uczestników projektu;
- 118 godzin warsztatów pt.: „Filmowanie emocji” dla 13 osób, uczestników projektu;
- 3 szkolenia dla 50 wolontariuszy;
- Piknik integracyjny pt.: „Dzień Wolontariusza” dla ok. 100 osób, dn. 9.06.2019 r.

Ponadto prowadzono Giełdę Wolontariatu, 50 wolontariuszy, z którymi zostały podpisane porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych, zaangażowano do pracy z dziećmi i młodzieżą zamieszkującymi na terenie I i II strefy PROM.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Złote Łany, Partner Fundacja Aktywności Społecznej „Złote Łany” zrealizował:

- Spotkania edukacyjno-rozwojowe – 24 godziny zajęć muzycznych dla 10 osób, uczestników projektu;
- Cykl spotkań otwartych: 56 godzin zajęć teatralnych i 60 godzin zajęć tanecznych dla ok. 20 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- 12 godzin warsztatów pt.: „Senior tworzy” dla 10 osób, uczestników projektu;
- Spotkania plenerowe – 32 godziny zajęć „Fitness na ścieżce zdrowia” dla 30 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- Imprezy środowiskowe – 4 spotkania „Śpiewaj i gotuj razem z nami” dla 30 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;

- Aktywizacja ruchowa – „Mobilny senior” zwiedzanie regionu Podbeskidzia” – wycieczka dn. 31.05.2019 r. dla ok. 35 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- Piknik pt.: „Bądź zdrowszy” dla ok. 100 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany dn. 9.06.2019 r.;
- 32 spotkania w Klubie Wolontariusza;
- 4 szkolenia dla 15 wolontariuszy;
- „Dzień Wolontariusza na Złotych Łanach” dla ok. 50 osób dn. 22.09.2019 r.;
- Kursy zawodowe dla 12 osób, uczestników projektu realizujących program aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach KIS;
- Staże zawodowe dla 8 osób, uczestników projektu realizujących program aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach KIS.

4.3. Programy integracyjne

4.3.1. Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych*

Informacje wstępne

Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* (DON) realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne nr DPU-020.21.2016 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dnia 08.06.2016 r. i stanowił integralną część projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Wpisuje się również w realizację *Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*, a także w *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020*. Głównym celem jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integracja ze społeczeństwem.

Cele programu

- 1) Wsparcie osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia;
- 2) Wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

Formy realizacji programu

- 1) Dyżury DON na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2) Wizyty w instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 3) Konsultacje z pracownikami socjalnymi MOPS i prawnikiem;
- 4) Udzielanie pracownikom MOPS bieżących informacji dot. praw osób niepełnosprawnych oraz istotnych wydarzeń w środowisku lokalnym, podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z założeniami Programu dyżury DON były prowadzone cyklicznie do lipca 2019 r. w każdy poniedziałek i środę w godz. od 8.30 do 12.30, wtorek w godz. od 11.30 do 15.00 oraz w piątek od godz. 8.00 do 11.30 w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natomiast od września 2019 r. dyżury DON były realizowane we wtorki i środy w godz. od 9:00 do 13:00. W trakcie dyżurów udzielano nieodpłatnie doradztwa w formie bezpośredniej konsultacji jak również drogą telefoniczną i elektroniczną. Doradztwa udzielono łącznie 502 osobom, w tym w formie indywidualnych konsultacji stacjonarnych 260 osobom, telefonicznych – 238, w miejscu zamieszkania – 4.

Udzielano informacji o uprawnieniach i ulgach, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom niepełnosprawnym, które dzięki temu wsparciu będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy stanowiące przyczynę trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym elementem pracy DON jest współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez kontakty telefoniczne oraz osobiste, w celu rozwiązywania problemów zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne. Realizacja tego zadania polegała m.in. na:

- stałej wymianie informacji i doświadczeń z Doradcami Osób Niepełnosprawnych działającymi na terenie Bielska-Białej, a także pracującymi w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach;
- stałej współpracy z Zakładami Pracy Chronionej na terenie Bielska-Białej w zakresie pozyskiwania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych;
- nawiązywaniu współpracy z przedstawicielami instytucji, organizacji i firm działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto, Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych:

- 1) Prowadził spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Zakładzie Introligatorsko-Drukarskim przy BSA Teatr Grodzki; na Dziennym Oddziale Rehabilitacyjnym i Oddziale Dziennym Rehabilitacji Całodobowej w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej; w Domach Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych; w Klubach Samopomocy: Klub Seniora; w Środowiskowym Domu Samopomocy Podkowa; w Ośrodku wsparcia Osiedlowy Klub Seniora; w Schronisku dla Osób Bezdomnych, dla mieszkańców mieszkania chronionego, w Klubach Seniora Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej;
- 2) Rozpowszechniał w organizacjach pozarządowych, Warsztatach Terapii Zajęciowej działających na terenie miasta Bielska-Białej informacje o różnorodnych formach pomocy i inicjatywach na rzecz osób niepełnosprawnych drogą mailową oraz osobiście podczas indywidualnych spotkań;
- 3) Wypełniał zeznania podatkowe PIT osobom niepełnosprawnym;
- 4) DON, jako przedstawiciel MOPS uczestniczył w licznych konferencjach poświęconych problematyce szeroko rozumianej niepełnosprawności, w zorganizowanej przez Urząd Miasta Dniu Otwartym dla osób starszych i niepełnosprawnych i Gali z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, zorganizowanych przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz w ZUS na Dniu Seniora”.

Poprzez kontakt z organizacjami i instytucjami oraz przychodniami rodzinnymi i specjalistycznymi promował punkt doradztwa, dostarczając ulotki zawierające niezbędne informacje dotyczące pracy DON.

4.3.2. Program p.n.: Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej* realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU-0161/5/2013 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.02.2013 r. Klub Integracji Społecznej brał aktywny udział w realizacji zadań na rzecz Projektu p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*. Działalność Klubu Integracji Społecznej miała na celu przede wszystkim reintegrację zawodową i społeczną Beneficjentów Projektu, zakwalifikowanych do udziału w zajęciach KIS, m.in. poprzez diagnozę potencjału społecznego, działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe, jak również organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Działania prowadzone były w siedzibie przy ul. Piastowskiej 4. Na przestrzeni 2019 r. działaniami prowadzonymi przez KIS objętych zostało 46 osób.

Podejmowane działania

- 1) Działania diagnostyczne;
- 2) Działania terapeutyczne;
- 3) Działania edukacyjno-pomocowe;
- 4) Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Diagnoza Uczestników

Proces diagnostyczny zmierzał przede wszystkim do ustalenia preferencji zawodowych i potrzeb szkoleniowych Uczestników (tzw. *Diagnoza Potencjału Zawodowego*), ale też zbadania ich potencjału w funkcjonowaniu społecznym (tzw. *Diagnoza Potencjału Społecznego*). Efektem końcowym *Diagnozy Potencjału Zawodowego* było utworzenie *Indywidualnego Planu Działania* dla każdego z Uczestników. Proces diagnostyczny realizowano poprzez: (1) Wywiad wstępny; (2) Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta; (3) Kwestionariusz zasobów; (4) Kwestionariusz Kompetencji Społecznych; (5) Skala Samooceny SES; (6) Ankieta: Pomoc w Poszukiwaniu Pracy; (7) Budowanie Indywidualnych Planów Działania – Badanie doradcy zawodowego (IPD).

IPD, to etap końcowy odkrywania zainteresowań i potrzeb szkoleniowych Klienta. Jego zasadniczą częścią jest rozmowa podsumowująca informacje uzyskane we wcześniejszych etapach *Diagnozy Potencjału Zawodowego* oraz wyniki testu pod nazwą: *Test samooceny*. Rozmowa ta zmierzała do ustalenia z Klientem konkretnych działań, jakie podejmie on podczas trwania Projektu (np. ukończenie wybranego szkolenia). Budowanie IPD kończy się sporządzeniem przez Klienta (z pomocą doradcy) pisemnego wyciągu zawierającego informacje o jego zainteresowaniach, preferencjach i potrzebach szkoleniowych. Proces diagnostyczny realizowano głównie w pracy indywidualnej. *Diagnoza Potencjału Zawodowego Uczestników* była integralną, lecz nie jedyną częścią działań prowadzonych z Klientem na początku jego uczestnictwa w zajęciach KIS. Poza częścią diagnostyczną realizowano również działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe.

Działania Terapeutyczne

Dzięki działaniom terapeutycznym Klient miał szansę otrzymać potrzebne wsparcie psychologiczne w przeżywanych trudnościach. Uczestnictwo w tej formie aktywności było całkowicie opcjonalne tzn., że Klient nie miał obowiązku realizowania tych działań, a ich zakres i czas trwania uzgadniano indywidualnie. Działania terapeutyczne realizowane przez KIS:

- 1) Rozmowa wspierająco – doradcza – w obszarze działań prozdrowotnych Uczestnik Klubu może odbyć rozmowę wspierająco – doradczą lub uzyskać poradę psychologiczną. Podczas rozmowy wspierająco – doradczej Klient może skonsultować się z psychologiem lub terapeutą w ważnych dla niego kwestiach oraz uzyskać potrzebne wsparcie psychologiczne. Ilość odbytych rozmów jest uzależniona od potrzeb Klienta. Poradnictwo psychologiczne jest zorientowane na doraźną pomoc w określeniu problemów i znalezieniu najlepszych sposobów ich rozwiązania. To forma porady udzielanej przez specjalistę, psychologa, nie zaś sesja psychoterapeutyczna. W ramach działań terapeutycznych indywidualnych psycholog wspólnie z uczestnikiem tworzą genogram. Genogram – graficzny schemat przekazów transgeneracyjnych w rodzinie, podobny do drzewa genealogicznego. Ilustruje związki i relacje między krewnymi oraz ważne daty z życia członków rodziny. Informuje też o wizji życia rodzinnego jakie dana osoba otrzymała od swojej rodziny, wskazując prawdopodobne przyczyny jej aktualnej sytuacji życiowej. Podczas spotkania prowadzący dokładnie wyjaśnia, co oznaczają poszczególne znaki, jak tworzyć genogram, jak zaznaczać relacje oraz interpretować poszczególne jego elementy. Wspólnie przyglądają się tradycjom, związkom i innym zależnościom w rodzinie, powtarzającym się wzorcom. Efektem tego spotkania jest stworzony na dużym arkuszu schemat, który następnie zostaje przeniesiony do specjalnego programu przez pracownika KIS-u.

- 2) Grupa wsparcia – szeroko rozumianym celem grupy jest wzrost świadomości Uczestników na temat siebie (osobistych pragnień, dążeń, celów życiowych) jak również zdobycie nowych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresujących i dezorganizujących codzienne życie. Grupę wsparcia tworzą ludzie przeżywający podobne problemy, którzy pragną dowiedzieć się o sobie więcej oraz zdobyć cenne informacje od współtworzących grupę na temat tego, w jaki sposób my sami jesteśmy postrzegani przez innych. Grupa bywa swoistym laboratorium, w którym Uczestnicy czują, że nie są sami. Pod czujnym okiem prowadzącego grupę, który posiada wymaganą wiedzę i przygotowanie, wspólnymi siłami w atmosferze zaufania, zrozumienia i wzajemnej życzliwości, Uczestnicy dzielą się swoimi problemami z grupą. Poczucie obcowania z innymi, wymiana cennych doświadczeń, akceptacja uczuć i emocji towarzyszących spotkaniom sprzyja doświadczaniu siebie.

Działania Edukacyjno-Pomocowe

To największy i najbardziej różnorodny obszar działalności KIS, obejmujący zarówno indywidualne jak i grupowe formy aktywności, ukierunkowane na psychoedukację i pomoc w poszukiwaniu pracy. Celem tych działań było nabycie przez Klienta nowej wiedzy i umiejętności pomocnych w procesie reintegracji społecznej i zawodowej.

Formy działań edukacyjno-pomocowych realizowane przez KIS:

- 1) Trening kompetencji i umiejętności społecznych – trening podzielony jest na sesje grupowe tj. komunikacja, autoprezentacja, itp. oraz sesje indywidualne dopasowane do potrzeb uczestnika będące uzupełnieniem sesji grupowych jak również spełniające funkcje diagnostyczną. Trening umiejętności społecznych to okazja do kształtowania umiejętności komunikacyjnych, współpracy w grupie, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami oraz modyfikowania zachowań na bardziej aprobowane społecznie;
- 2) Trening Asertywności – to zajęcia w formie grupowej, których celem jest poznanie zasad asertywnego komunikowania się oraz nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych w sposób asertywny. Za pomocą Mapy Asertywności uczestnicy mają możliwość poznania obszarów, gdzie potrafią zachować się asertywnie, a także zobaczyć korzyści, jakie przynoszą zachowania asertywne. Program treningu obejmuje zagadnienia teoretyczne oraz zajęcia warsztatowe;
- 3) Spotkanie z ekspertem OWES – zakładanie spółdzielni socjalnych – zajęcia grupowe prowadzone przez eksperta – doradcę z Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) prowadzonego przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej. Głównym celem spotkania było zapoznanie uczestników KIS z podstawowymi informacjami jak założyć spółdzielnię socjalną krok po kroku oraz ze specyfiką prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej;
- 4) Pomoc w poszukiwaniu pracy – Trening to specyficzny sposób uczenia się i rozwijania określonych umiejętności, polegający na wykorzystywaniu doświadczeń uzyskiwanych w czasie spotkań z trenerem. Celem zajęć jest nabycie praktycznych umiejętności koniecznych do skutecznego poruszania się na rynku pracy takich jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, radzenie sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukania ofert pracy przez Internet. Podczas zajęć uczestnicy są szkoleni z zakresu podstaw zakładania spółdzielni socjalnej oraz własnej działalności gospodarczej;
- 5) Zajęcia warsztatowe pt.: „Role społeczne” – zajęcia grupowe w formie warsztatów związane z tożsamością uczestników Klubu, oraz pojęciem roli społecznej. Celem warsztatów było nabycie umiejętności określenia swoich ról społecznych, umiejętności rozróżnienia roli społecznej od roli organizacyjnej, świadomość konfliktu ról, oraz wypracowanie własnych sposobów rozwiązywania konfliktów ról;
- 6) Zajęcia warsztatowe pt.: „Poczucie własnej wartości - moje zasoby” – zajęcia grupowe w formie warsztatów, mające na celu zwiększenie wśród Uczestników świadomości ich osobistych zasobów;
- 7) Zajęcia warsztatowe pt.: „Rozmowa kwalifikacyjna” – zajęcia grupowe w formie warsztatów związane z kształtowaniem samodzielności w poszukiwaniu zatrudnienia i poruszaniu się po rynku pracy oraz

częściowo także wpisujące się w zadanie dotyczące zwiększenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach społecznych i rozwijania potencjału osobistego uczestników;

- 8) Warsztat pt.: "Równość szans" – to zajęcia w formie grupowej, których głównym celem jest nabycie wiedzy i umiejętności dotyczącej antydyskryminacji; rozwijanie wrażliwości antydyskryminacyjnej, kształtowaniu postaw szacunku i zrozumienia dla drugiego człowieka bez względu na rasę, pochodzenie etniczne, przekonania, wiek, niepełnosprawność, płeć, orientację seksualną i inne;
- 9) „Warsztat umiejętności wychowawczych” zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową, z wykorzystaniem elementów wsparcia, bazujące na konkretnych sytuacjach z życia Uczestników, mające pomóc nauczyć się nowego sposobu reagowania na sytuacje z dziećmi. Celem zajęć jest kształtowanie umiejętności w zakresie: komunikacji rodzic – dziecko, rozumienia uczuć i potrzeb dziecka; umiejętność identyfikowania sytuacji i zachowań problemowych oraz radzenie sobie z nimi;
- 10) Zajęcia p.n.: "Warsztat przedsiębiorczości" to praktyczny warsztat z zakresu przedsiębiorczości oraz skutecznego działania na rynku pracy współprowadzone przez osobę pracującą i edukującą w obszarze biznesu. W trakcie zajęć uczestnicy poznali praktyczną wiedzę z zakresu skutecznego działania na rynku pracy oraz zarządzania własną firmą dzięki udziałowi praktyka. Tematyka zajęć dotyczyła m.in. następujących zagadnień: ja jako przedsiębiorca, własna firma a praca na etacie - różne korzyści, trudności; poszukiwanie pomysłów na biznes, formalności związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności, źródła finansowania firmy.

Alternatywne Formy Spędzania Wolnego Czasu

Celem tego rodzaju działalności była reintegracja społeczna Uczestników w sferze spędzania przez nich czasu wolnego i poszerzenie repertuaru aktywności z tym związanego. W 2019 r. zorganizowano spotkanie w Klubie o charakterze samopomocowym w ramach tej formy działalności.

Tabela 27: Działania realizowane przez KIS w 2019 r.

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania diagnostyczne	Diagnoza potencjału społecznego Uczestników	1.	Wywiad wstępny – rekrutacyjny	21
	Diagnoza potencjału zawodowego Uczestników	2.	Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta	21
		3.	Ankieta – Kwestionariusz zasobów	37
		4.	Kwestionariusz Kompetencji Społecznych	37
		5.	Skala Samooceny SES M. Rosenberga	37
		6.	Ankieta: Pomoc w poszukiwaniu Pracy	37
	Budowanie indywidualnych planów działania	7.	Badanie doradcy zawodowego; Rozmowa	20

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania terapeutyczne	Indywidualne: rozmowy wspierająco-doradcze	8.	Rozmowa wspierająco-doradcza	46
	Grupowe: grupy wsparcia	9.	Spotkania grupowe	14
Działania edukacyjno-pomocowe	Indywidualne: Trening kompetencji i umiejętności społecznych	10.	Trening kompetencji i umiejętności społecznych	46
	Indywidualne: Pomoc w poszukiwaniu pracy	11.	Pomoc w poszukiwaniu pracy	46
	Grupowe: warsztaty psychoedukacyjne treningi	12.	Trening komunikacji interpersonalnej	9
		13.	Trening Asertywności	8
		14.	Zajęcia warsztatowe pt.: „Role społeczne	9
		15.	Poczucie własnej wartości - moje zasoby	12
		16.	Rozmowa kwalifikacyjna	10
		17.	Równość szans	20
		18.	Warsztat umiejętności wychowawczych	8
		Warsztaty grupowe: spotkanie z ekspertem	19.	OWES – zakładanie spółdzielni socjalnych
	20.		Warsztat przedsiębiorczości	10
Alternatywne Formy Spędzania Wolnego Czasu	Spotkania grupowe	21.	Spotkania samopomocowe	15

4.4. Programy opiekuńcze

4.4.1. Projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wraz z Partnerem – Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* od 01.05.2016 r. realizował projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. Głównym celem projektu był wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie kompleksowego systemu wsparcia osobom korzystającym z usług opiekuńczych z terenu Miasta Bielsko-Biała. Projekt zakładał objęcie wsparciem 90 osób (w tym 64 kobiety, 26 mężczyzn) przede wszystkim niepełnosprawnych, samotnych, chorych, niesamodzielnych, w podeszłym wieku.

Projekt był realizowany do 30.04.2018 r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 550 317,98 zł. W ramach projektu przeprowadzono kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i podniesienie poziomu ich osiągalności poprzez działalność opiekunki/opiekuna, asystentki/asystenta osoby niesamodzielnej, organizację pomocy sąsiedzkiej i rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie (teleopieka).

Od 01.05.2018 r. do 30.04.2020 r. realizowana jest trwałość projektu polegająca na utrzymaniu istniejących w Projekcie miejsc przez okres dwóch lat od daty zakończenia projektu. W ramach trwałości projektu w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. wsparciem objęto 53 osoby.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie 90 osób (64K i 26M) spełniających następujące kryteria:

- 1) osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 2) osoby zamieszkałe na terenie miasta Bielsko-Biała;
- 3) osoby zwolnione z uiszczania opłat za usługi opiekuńcze z powodu niskiego kryterium dochodowego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze;
- 4) osoby niepełnosprawne (39 osób – w tym 28K i 11M) i osoby niesamodzielne ze względu na wiek, chorobę (51 osób – w tym 36K i 15M).

Grupę docelową charakteryzowało doświadczenie wykluczenia społecznego bądź zagrożenie wykluczeniem społecznym przejawiające się brakiem dostępu bądź jego ograniczeniem do usług społecznych i opiekuńczych, złą sytuacją materialną, niepełnosprawnością, niesamodzielnością.

Zadania Projektu

- 1) Usługi opiekuńcze (Lider) – w ramach zadania zatrudniono na umowę o pracę opiekunki/opiekunów, do zadań, których należy m.in.: utrzymanie mieszkania osoby niepełnosprawnej w czystości, prześcielanie łóżka, zmienianie bielizny pościelowej i osobistej, mycie osoby niepełnosprawnej fizycznie, zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłków, karmienie osób niedołącznych, palenie w piecu, załatwianie pilnych spraw bieżących (wezwanie lekarza, pielęgniarki, monter, dostarczenie leków), kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej celem powiadomienia o ewentualnych potrzebach osoby pozostającej pod jej opieką;

- 2) Usługi asystenckie (Partner) – to bezpośrednie wsparcie osób niepełnosprawnych przez asystenta osób niepełnosprawnych, czyli osobę stanowiącą „proteżę”, narzędzie umożliwiające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na tyle sprawne, aby mogła ona samodzielnie funkcjonować. Asystent ułatwia osobie niepełnosprawnej wykonywanie czynności dnia codziennego, pomaga jej w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracuje z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia optymalnych warunków do samodzielnej rehabilitacji;
- 3) Pomoc sąsiedzka (Partner) – w ramach zadania udzielono wsparcia 12 osobom przez asystentów osób niepełnosprawnych oraz 6 osobom przez wolontariuszy świadczących usługi opiekuńcze;
- 4) Teleopieka dla osób niesamodzielnych (Lider) – jest rodzajem monitoringu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych pozostających samotnie w domu. W podstawowej wersji pacjent wyposażony jest w terminal telefoniczny (telefon) oraz brelok, wisiorek lub bransoletkę z przyciskiem SOS, powodującym (po naciśnięciu) automatyczne uruchomienie przez terminal w trybie głośnomówiącym połączenia z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla pacjenta. W ramach zadania wsparciem zostało objętych 30 osób niesamodzielnych.

4.4.2. Program p.n.: *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Celem głównym Programu *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* (GW) jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących. Gięda Wolontariatu organizuje spotkania informacyjne, rekrutuje wolontariuszy wśród studentów uczelni wyższych, uczniów szkół średnich, organizacji pozarządowych. Ponadto, organizuje bazę danych wolontariuszy oraz odbiorców świadczeń wolontarystycznych.

Cele szczegółowe

- 1) Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami w celu diagnozowania potrzeb środowiska lokalnego oraz rekrutacji wolontariuszy;
- 2) Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy;
- 3) Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- 4) Podejmowanie innych działań mających na celu wymianę doświadczeń w dziedzinie wolontariatu oraz wymianę dobrych praktyk.

Realizowane zadania

Na przestrzeni 2019 r. ideę wolontariatu propagowano w lokalnych czasopismach, na stronach internetowych MOPS oraz Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Promowano również działania GW podczas imprezy plenerowej organizowanej w ramach projektu p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*, tj. *Dzień Wolontariusza*.

W ramach promocji idei wolontariatu przeprowadzono rekrutację wolontariuszy wśród uczniów szkół podstawowych oraz szkół średnich na terenie Bielska-Białej. Organizowano spotkania z pedagogami, wychowawcami, uczniami oraz studentami, podczas których przedstawiana była oferta Giędy Wolontariatu, rozdawano ulotki oraz rozwieszano plakaty. Promocja wolontariatu objęła także organizacje pozarządowe z terenu miasta. W 2019 r. kontynuowano współpracę z *Centrum Wolontariatu* przy Bielskim Stowarzyszeniu Artystycznym *Teatr Grodzki* oraz z Fundacją *Drachma*.

Przeprowadzona promocja idei wolontariatu umożliwiła stworzenie bazy danych wolontariuszy oraz odbiorców ich pracy. Zawarto z wolontariuszami 88 Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na okres dłuższy niż 30 dni. Łącznie świadczenia wolontarystyczne wykonywało 53 wolontariuszy z tego:

- 1) Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 41 wolontariuszy – pomoc była świadczona w miejscu zamieszkania podopiecznych (rozmowy wspierające, organizowanie czasu wolnego), jak również poza miejscem zamieszkania (spacery, wspólne zakupy);
- 2) Pomoc na rzecz dzieci świadczyło 11 wolontariuszy – była to przede wszystkim pomoc w nauce i wspólne odrabianie zadań domowych.

Wśród wolontariuszy najliczniejszą grupę stanowili wolontariusze w wieku 15-24 lat (33 osoby); 10 wolontariuszy znajdowało się w przedziale wiekowym 25-50 lat; 10 wolontariuszy to osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

4.4.3. Projekt p.n. *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych*

Informacje wstępne

Miasto Bielsko-Biała od 01.10.2017 r. realizowało projekt pn.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. W ramach niniejszego projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował Zadanie 1 pn.: *Świadczenie usług opiekuńczych*, w ramach którego usługi opiekuńcze świadczone były od 01.01.2018 r. Celem głównym Projektu było zapewnienie wzrostu dostępności i jakości usług społecznych (opiekuńczych i asystenckich) zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej miał objąć usługami opiekuńczymi 30 osób (w tym 21 kobiet i 9 mężczyzn). Projekt był realizowany do 30.09.2019 r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 685 218,75 zł. W ramach Zadania 1 Projektu pomocą w formie usług opiekuńczych objęto osoby niesamodzielne, lecz mające w niewystarczającym zakresie zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem. Wsparcia udzielono także osobom niesamodzielnym, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny, w celu zapewnienia tzw. opieki „wytchnieniowej” – czasowego przejęcia opieki nad osobą niesamodzielną w jej miejscu zamieszkania.

Od 01.10.2019 r. do 30.09.2021 r. realizowana jest trwałość projektu polegająca na utrzymaniu istniejących w Projekcie miejsc przez okres dwóch lat od daty zakończenia projektu. W ramach trwałości Zadania 1 Projektu w okresie od 01.10.2019 r. do 31.12.2019 r. wsparciem objętych było 29 osób.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej miał objąć wsparciem 30 osób (w tym 21 kobiet i 9 mężczyzn). Wsparcie w pierwszej kolejności było adresowane do:

- 1) osób z niepełnosprawnościami;
- 2) osób niesamodzielnych;
- 3) osób, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (dla osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w Ustawie z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej.

Zadania Projektu

- 1) *Świadczenie usług opiekuńczych* (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej) – w ramach zadania zatrudnionych było 5 opiekunek/ów na umowę o pracę, które/rzy świadczyły/li 2 rodzaje usług opiekuńczych:

- realizowanych u osób niesamodzielnych, które objęte są pomocą w formie usług opiekuńczych, lecz w niewystarczającym zakresie mają zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem. Do zadań zatrudnionych opiekunów/opiekunek należy m.in.: czynności wspomagające i umożliwiające aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, utrzymywanie i rozwijanie kontaktów z rodziną, osobami z najbliższego otoczenia osoby korzystającej z usług oraz społecznością lokalną; umożliwienie tym osobom korzystania z miejsc użyteczności publicznej jak również placówek kulturalnych. Takiego rodzaju usługi pozwolą aktywizować społecznie osoby starsze i niepełnosprawne, co jest istotne dla zapewnienia aktywnego i zdrowego starzenia się społeczeństwa. W ramach zapewnienia kontaktów z otoczeniem w okresie od 01.01.2019 r. do 30.09.2019 r. usługą objęto 34 osoby,
  - realizowanych u osób niesamodzielnych, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny w celu tzw. opieki „wytechnieniowej” – czasowe przejście opieki (usługi opiekuńcze) nad osobą niesamodzielną w celu zapobiegania wyczerpaniu i skrajnej redukcji potrzeb opiekunów nieprofesjonalnych. W związku z ciągłym wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i ograniczonymi możliwościami pomocy społecznej zauważalnym staje się problem niezabezpieczenia w sposób wystarczający potrzeb osób niesamodzielnych posiadających rodzinę oraz konieczność wspierania nieprofesjonalnych opiekunów osób. Do zadań opiekunów/opiekunek należy m.in.: zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W ramach zapewnienia tzw. opieki „wytechnieniowej” w okresie od 01.01.2019 r. do 30.09.2019 r. usługą objęto 6 osób.
- 2) Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami (organizacja pozarządowa) – w ramach zadania zatrudnionych było 5 asystentów na umowę cywilno-prawną, do zadań których należało wspieranie 25 osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu czynności dnia codziennego, niezbędnych do jego funkcjonowania. Asystent pomagał również osobie w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracował z różnego rodzaju instytucjami, organizacjami pozarządowymi itp. Zadanie zlecone przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej do realizacji organizacji pozarządowej.

4.4.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*.

4.4.5. Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.5. *Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania*.

4.5. Pozostałe Projekty

4.5.1. Projekt p.n.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach*

Informacje wstępne

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki od 01.07.2018 r. realizuje projekt pn.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, Oś priorytetowa IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1 Innowacje społeczne, etap II. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej jest jednym z partnerów w Projekcie. W ramach partnerstwa tut. Ośrodek współrealizuje dwa zadania, tj. Zadanie 1 – *Animacja środowiskowa instytucji na rzecz osób chorych psychicznie i ich otoczenia* oraz Zadanie 2 – *Wsparcie środowiskowe uczestników i ich rodzin*. Projekt będzie realizowany do 31.12.2020 r. na terenie województwa śląskiego. Wartość projektu: 2 625 956,00 zł.

Grupa docelowa

Projekt skierowany jest do 270 osób doświadczających kryzysów psychicznych z terenu województwa śląskiego, po przebytych epizodach choroby psychicznej, osób z zaburzeniami psychicznymi w tym długotrwale chorujących (w rozumieniu *Ustawy z dnia 18.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego*), oraz ich otoczenia społecznego, w tym również osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, a także innych osób z najbliższego środowiska. W ramach Projektu planuje się stworzenie środowiskowej sieci wsparcia dla osób chorujących psychicznie, stanowiącej element uzupełniający w dotychczasowym systemie leczenia i opieki osób chorujących psychicznie, opartej na działalności Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego.

Zadania Projektu

- 1) Animacja środowiskowa instytucji na rzecz osób chorych psychicznie i ich otoczenia. Zadanie obejmuje:
  - wsparcie ekspertów pracy socjalnej i usług na rzecz osób zaburzonych psychicznie, ekspertów animacji środowiskowej, ekspertów zdrowia psychicznego;
  - szkolenia integracyjno-wyjazdowe członków Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego;
  - szkolenia specjalistyczne z obszaru psychiatrii i wsparcia środowiskowego;
  - superwizje dla członków Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego;
  - coaching wdrożeniowy – dla Liderów Zdrowia Psychicznego;
  - psychoedukacja (2 etapy).
- 2) *Wsparcie środowiskowe uczestników i ich rodzin*. Zadanie obejmuje tworzenie przez Lokalne Zespoły Wsparcia Zdrowia Psychicznego Indywidualnego Planu Działania. W jego ramach realizowane będą:
  - terapia indywidualna uczestników i ich otoczenia;
  - konsultacje lekarza psychiatri;
  - trener pracy;
  - usługi asystenckie – AON;
  - usługi specjalistyczne;
  - grupy wsparcia dla otoczenia osób chorujących;
  - pakiet aktywizujący – motywacyjny (kino, teatr, basen, itp.);
  - warsztaty psychoedukacyjne, grupowe dla otoczenia osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 3) *Narzędzia informatyczne*. Zadanie obejmuje:

- Ekosystemowy Portal Zdrowia Psychicznego;
  - Aplikacje Zdrowia Psychicznego – ekomapy, ekogramy.
- 4) Opracowanie ostatecznej wersji modelu.** Zadanie obejmuje:
- dwa spotkania weryfikujące etap testowania – 2 lokalizacje (z udziałem instytucji zaangażowanych w testowanie modelu: OPS, służba zdrowia, inne instytucje);
  - warsztat połączonych zespołów z udziałem ekspertów (rekomendacje, wnioski);
  - rekomendacje prawne – konsultacje prawnika;
  - opracowanie ostatecznej wersji modelu (zebranie, opracowanie wyników ewaluacji).
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2019 objął wsparciem 98 osób.

4.5.2. Projekt p.n.: Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin

Informacje wstępne

Na przestrzeni 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej kontynuował działania w związku z przystąpieniem w lipcu 2018 r. do udziału w projekcie realizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Projekt p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin* realizowany jest od kwietnia 2018 roku do marca 2021 roku (oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego).

Cele projektu

Celem projektu jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Model kooperacji uwzględnia całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Model wypracowany będzie w ramach makroregionu III obejmującego województwa: śląskie, łódzkie, małopolskie i opolskie dla miast (20 powiatów i 30 gmin powyżej 20 tys. mieszkańców). W 2019 r. zgodnie z założeniami modelu organizowano spotkania mające wyłonić kluczowe instytucje działające na terenie miasta na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Spotkania przybliżyły ideę modelu i pozwoliły na zdefiniowanie misji działania Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego – jego zasadniczej aspiracji, wartości oraz standardów organizacyjnych i komunikacyjnych, w oparciu o które działać mają instytucje przystępujące do współpracy. W grudniu 2019r. został powołany Partnerski Zespół Kooperacyjny do którego deklaracje o przystąpieniu podpisało 14 instytucji. Bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektu jest aktualnie trzech pracowników socjalnych uczestniczących w spotkaniach coachingowych oraz koordynator jako osoba do kontaktów roboczych.

4.5.3. Projekt p.n.: Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.07.2019 r. realizuje projekt pn.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne,

Poddziałanie 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT. Projekt będzie realizowany do 30.06.2021 r. na terenie miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 1 878 841,02 zł.

Grupa docelowa

Projekt skierowany jest do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług całodobowej opieki; osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenia tych osób w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt zakłada wsparcie 88 (62 kobiety i 26 mężczyzn) mieszkańców miasta Bielska – Białej. Grupę docelową stanowią głównie mieszkańcy osiedli zdegradowanych, ujętych w I i II strefie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, w szczególności osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, seniorzy, dzieci i młodzież (w wieku 7 do 15 lat) z ubogich rodzin, oraz otoczenie tych osób.

W projekcie objęte wsparciem będą następujące grupy:

- 1) osoby odizolowane od otoczenia, niewychodzące z domu (seniorzy, os. niepełnosprawne), dla których przewidziane są usługi opiekuńcze w tym teleopieka oraz pomoc sąsiedzka;
- 2) dzieci i młodzież zaniedbana wychowawczo, zagrożona umieszczeniem w systemie pieczy zastępczej, wywodząca się z rodzin ubogich materialnie, niewydolnych wychowawczo, gdzie występują zaniedbania, brak opieki, alkoholizm oraz przemoc, dla tych osób przewidziane jest stworzenie i prowadzenie Strefy Usług dla Dzieci i Młodzieży;
- 3) osoby (seniorzy) nie wymagające opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebujące asysty w codziennym funkcjonowaniu, aby zwiększyć ich samodzielność, mobilność i umożliwić reintegrację ze społeczeństwem, dla tych osób przewidziane jest stworzenie i prowadzenie Strefy Usług dla Seniorów;
- 4) osoby zamieszkujące nowo powstałe mieszkania chronione – będą to osoby wyłonione do projektu i objęte wsparciem na podstawie Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych.

Zadania Projektu

- 1) *Prowadzenie Willi Animacji Międzypokoleniowej "SIXT Wam" oraz obsługa mieszkań chronionych.*
Zadanie obejmuje:
  - zatrudnienie Animatora społecznego,
  - zatrudnienie Psychologa,
  - zapewnienie dojazdu i odwozu osób starszych, niesamodzielnych, częstokroć niepełnosprawnych na zajęcia organizowane w ramach projektu,
  - zakup urządzeń RTV, sprzętu informatycznego oraz pozostałego sprzętu informatycznego – niezbędnych do funkcjonowania Willi.
- 2) *Willa Animacji Międzypokoleniowej "SIXT Wam" - Strefa Usług dla Dzieci i Młodzieży.* Niniejsze zadanie obejmuje utworzenie i prowadzenie Strefy Usług dla Dzieci i Młodzieży, która ma status placówki wsparcia dziennego w myśl Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka ta prowadzona jest w formie opiekuńczej i przyjęła postać koła zainteresowań oraz realizuje zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe. Działaniami tymi objętych zostało 30 dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo, zagrożonych umieszczeniem w systemie pieczy zastępczej. Strefa Usług dla Dzieci i Młodzieży zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie w godzinach popołudniowych, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w obszarze kultury. Strefa jest również siedzibą działań animacyjnych i socjoterapeutycznych na obszarze Parku Słowackiego, które będą realizowane w ramach pracy podwórkowej na rzecz dzieci i młodzieży. W ramach Strefy Usług dla Dzieci i Młodzieży prowadzone są różnorodne warsztaty rozwijające kluczowe kompetencje w edukacji oraz wrażliwość

artystyczną wśród dzieci i młodzieży, wywodzących się z rodzin niewydolnych wychowawczo z rewitalizowanego obszaru.

W ramach niniejszego zadania z zajęć w Strefie Usług dla Dzieci i Młodzieży w okresie od 18.11.2019 r. do 31.12.2019 r. skorzystało 17 dzieci.

- 3) *Willa Animacji Międzypokoleniowej "SIXT Wam" - Strefa dla Seniorów.* Zadanie obejmuje utworzenie Klubu Seniora dla 20 seniorów (w tym osób niepełnosprawnych) zwany Strefą Usług dla Seniorów. W Willi udzielona jest pomoc dla seniorów i niepełnosprawnych, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebują asysty w codziennym funkcjonowaniu. Opieka dzienna zawiera: usprawnienie ruchowe uczestników, zajęcia mające na celu zagospodarowanie wolnego czasu i rozwijające indywidualne umiejętności i zainteresowania, zajęcia edukacyjne (np. pierwsza pomoc, nauka obsługi komputera i korzystania z Internetu), tworzenie grup samopomocowych (wzajemnie wspieranie się w trudnościach życia codziennego), pomoc psychologiczną – grupy wsparcia oraz indywidualne konsultacje świadczone uczestnikom Klubu oraz ich otoczeniu, spotkania integracyjno-kulturalne (np. wyjścia do kina muzeum, teatru, na koncert), warsztaty prozdrowotne - spotkania z lekarzem, poradnictwo prawne oraz wycieczki edukacyjno-przyrodnicze. Zapewnienie wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i ubóstwem poprawi ich kondycję psychofizyczną, nastąpi wzrost aktywności społecznej, a w efekcie ponowna reintegracja z otoczeniem, niwelując zagrożenie wykluczeniem społecznym, na co osoby w wieku podeszłym są szczególnie narażone.

W ramach niniejszego zadania z zajęć w Strefie dla Seniorów w okresie od 04.11.2019 r. do 31.12.2019 r. skorzystało 23 seniorów.

- 4) *Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.* W ramach niniejszego zadania usługami opiekuńczymi uzupełnionymi o teleopiekę objętych zostanie 30 osób. Do zadań opiekunek należały m.in.: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych np. czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, czynności dotyczące zagospodarowania czasu wolnego, pomoc przy przemieszczaniu się; opieka higieniczna np. utrzymanie higieny osobistej; pielęgnacja; zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Uzupełnieniem usług opiekuńczych jest teleopieka. Usługi teleopiekuńcze są rodzajem monitoringu pozostających samotnie w domu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych. Pacjent wyposażony jest w terminal telefoniczny (telefon) oraz bransoletkę z przyciskiem SOS, powodującym (po naciśnięciu) automatyczne uruchomienie przez terminal w trybie głośnomówiącym połączenia z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla pacjenta. Kolejnym przedsięwzięciem w ramach niniejszego zadania będzie pomoc sąsiedzka. Pomocą sąsiedzka objętych będzie 5 osób niesamodzielnych. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze to rozwiązanie, dzięki któremu osoby niesamodzielne mogą korzystać z pomocy świadczonej przez osoby blisko zamieszkujące. Do zadań osób świadczących usługi sąsiedzkie należy pomoc w podstawowych czynnościach domowych i życiowych np.: w dokonywaniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, wykonywaniu prac porządkowych oraz przemieszczaniu się.

W ramach niniejszego zadania w okresie od 01.10.2019 r. do 31.12.2019 r. z usług opiekuńczych skorzystały 23 osoby, w tym z usług teleopieki 20 osób, natomiast pomocą sąsiedzka objęto 5 osób.

- 5) *Kompleksowe wsparcie mieszkańców mieszkania chronionego.* Niniejsze zadanie zawiera kompleksowe wsparcie mieszkańców mieszkania chronionego. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym, są uzależnione od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających z tego typu wsparcia, m.in. poprzez:
- zapewnienie wsparcia terapeutycznego w formie pracy indywidualnej i zespołowej, z rodziną oraz warunki do readaptacji i rehabilitacji społecznej, utrwalanie niezależności tak w mieszkańcu jak i jego rodzinie;
  - rozszerzenie zakresu terapii społecznej oferowanej klientom mieszkań chronionych o kompetencje z zakresu samodzielnego funkcjonowania w otwartym środowisku, oraz przygotowanie do zamieszkania w przyszłości we własnym mieszkaniu.

Usługi świadczone osobom w mieszkaniu chronionym obejmują m.in.:

- pracę socjalną,

- poradnictwo specjalistyczne (prawnik, psycholog),
- naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie: samoobsługi, samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych, pełnienia ról społecznych,
- pomoc w: przemieszczaniu się, wykonywania czynności niezbędnych w życiu codziennym, realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowaniu czasu wolnego, w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym, ubieganiu się o uzyskanie mieszkania.

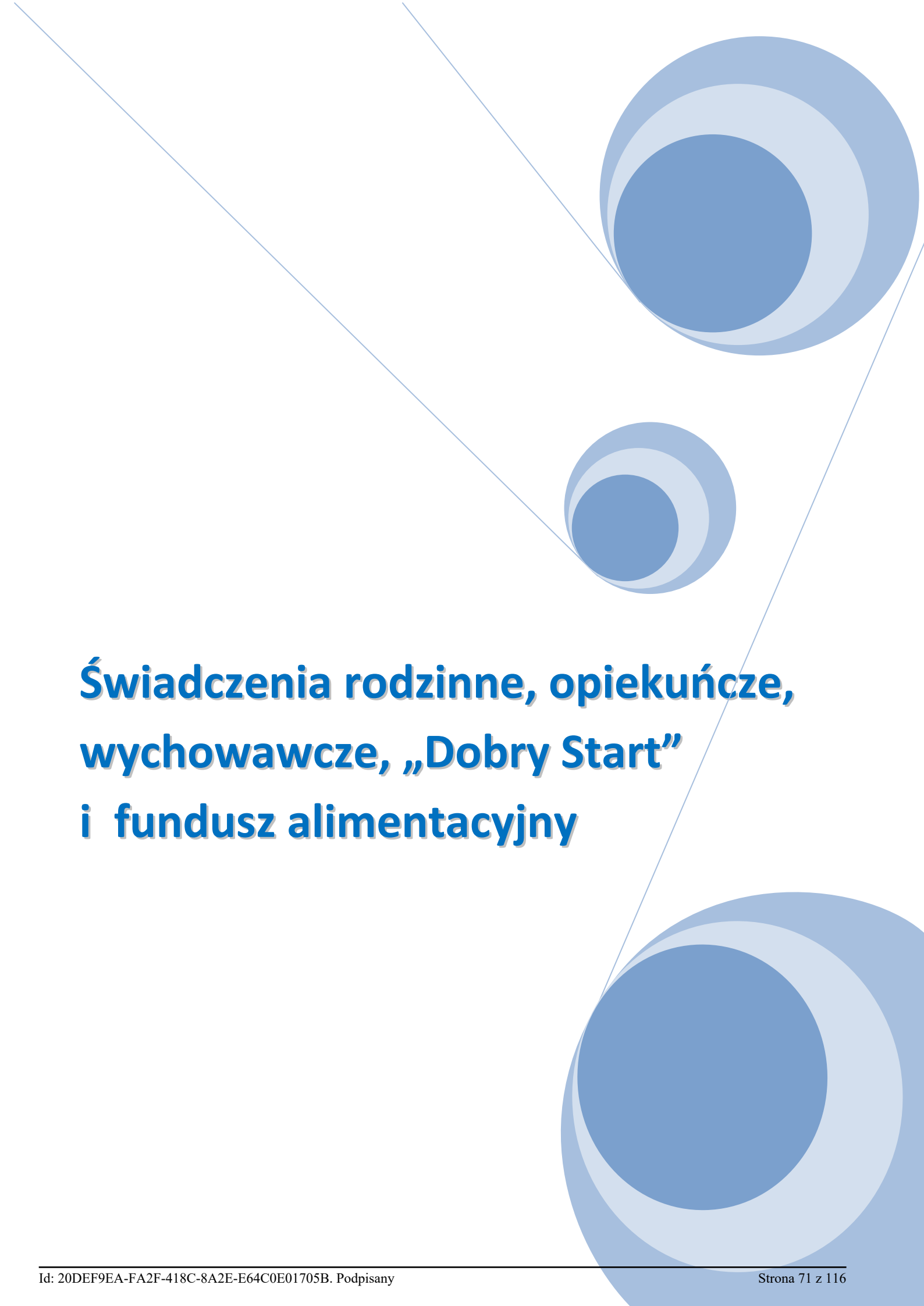
W ramach niniejszego zadania w okresie od 01.10.2019 r. do 31.12.2019 r. ze wsparcia na mieszkaniu chronionym skorzystały 3 osoby. Mieszkanie chronione znajduje się przy ul. Towarzystwa Szkoły Ludowej 15/1 w Bielsku – Białej.

Realizacja projektu odbywa się w siedzibie „Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych” w Bielsku – Białej przy ul. Wzgórze 14, a po zakończeniu remontu w „Willi Sixta” przy ul. Mickiewicza 24.

4.6. Inne Programy

Na przestrzeni roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował także w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/967/2014 z dnia 29.04.2014 r.) oraz różnorodnych programów o zasięgu zarówno miejskim jak i gminnym. Programy te przyjęte były Uchwałami Rady Miejskiej w Bielsku-Białej. Szczegółowe sprawozdania z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* jak również z poszczególnych Programów, przekazywano do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Wśród wspomnianych programów znajdują się m.in.:

- Program Rodzina Plus
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/374/2016 z dn. 30.08.2016 r.);
- Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na Lata 2018-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVI/707/2017 z dn. 19.12.2017 r.);
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/970/2014 z dnia 29.04.2014 r.);
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019
(Uchwała RM w B-B Nr XLV/889/2018 r. z dn. 25.10.2018 r.);
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/968/2014 z dnia 29.04.2014 r.);
- Program osłonowy w zakresie dożywiania *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* na lata 2019-2023
(Uchwała Rady Miejskiej w B-B Nr III/19/2018 z dnia 18.12.2018 r.);
- Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na Lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/974/2014 z dnia 29.04.2014 r. z późn. zm.);
- Miejski Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na Lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/971/2014 z dnia 29.04.2014 r.);
- Miejski Program na Rzecz Osób Starszych na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/969/2014 z dnia 29.04.2014 r.).

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the central text.

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, „Dobry Start” i fundusz alimentacyjny

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE, OPIEKUŃCZE, WYCHOWAWCZE, DOBRY START I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, świadczenie dobry start oraz fundusz alimentacyjny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych, którego praca skoncentrowana była w 2019 r. m.in. na:

- przyjmowaniu interesantów i załatwianiu ich spraw w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o przyznanie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych w przypadku bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- analizowaniu wniosków pod kątem kompletności i wprowadzaniu danych do programu *Świadczenia rodzinne – Familia* oraz *Fundusz alimentacyjny – FundAl*;
- sporządzaniu rozstrzygnięć administracyjnych w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start, oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- prowadzeniu i weryfikacji akt świadczeniobiorców, wierzycieli i dłużników alimentacyjnych przez cały okres zasiłkowy i świadczeniowy;
- sporządzaniu list wypłat świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich rozliczaniu;
- szacowaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- sporządzaniu obowiązujących sprawozdań z zakresu realizacji świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz zasiłków dla opiekunów, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- wydawaniu zaświadczeń w sprawach o świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze, świadczenia dobry start, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu;
- sporządzaniu i przekazywaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji zgłoszeniowej osób podlegających ubezpieczeniu;
- sporządzaniu miesięcznych zestawień osób ubezpieczonych;
- odprowadzaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek osób ubezpieczonych;
- współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji *Ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym*;
- współpracy z Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- współpracy z komornikami sądowymi, prowadzącymi postępowania egzekucyjne w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych;

- przekazywaniu kopii decyzji, dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego komornikom sądowym, prowadzącym postępowanie egzekucyjne w sprawach o świadczenia alimentacyjne;
- kierowaniu pism do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne celem ustalenia miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych i podjęcia wobec w/w działań, o których mowa w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*;
- kierowaniu pism do Centralnego Zarządu Służby Więziennej, zakładów karnych i aresztów śledczych celem ustalenia miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych oraz organów właściwych dłużnika o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych o wysokości ich zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń na podstawie *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* i *Ustawy o funduszu alimentacyjnym*;
- występowaniu do organów właściwych z wnioskami o podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu organów egzekucyjnych o sytuacjach dłużników alimentacyjnych mających istotny wpływ na prowadzone postępowanie egzekucyjne;
- przeprowadzaniu wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami oraz odbieraniu od nich oświadczeń majątkowych;
- wydawaniu decyzji w sprawach o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- informowaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej o konieczności aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- przygotowaniu wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych;
- przygotowaniu wniosków do Prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego;
- kierowaniu zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209 §3 Kodeksu Karnego w związku z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu organów właściwych wierzyciela o podjętych na wniosek ww. organów działaniach wobec dłużników alimentacyjnych;
- współpracy z wieloma instytucjami na terenie miasta i kraju oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) w zakresie pozyskiwania danych dotyczących statusu osoby bezrobotnej, a także uzyskania informacji o wysokości pobieranych zasiłków dla osób bezrobotnych;
- współpracy z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Katowicach w związku z obsługą systemu dziedzicznego FundAl oraz Familia;
- wprowadzenie systemu EwiAkt celem usprawnienia działania procesu obiegu osobowych teczek akt zawierających dokumentację spraw prowadzonych w Dziale Świadczeń Rodzinnych, a w szczególności określenie aktualnej lokalizacji teczki akt.

5.1 Świadczenia rodzinne, opiekuńcze.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2220) oraz *Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27.07.2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych* (Dz. U. z 2017 r. poz.1466), a także w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LIV/1245/2010 z dn. 27.04.2010 r. w sprawie podniesienia kwoty dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego i rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego* (t.j. Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr X/183/2019 z dn. 27.08.2019 r.) oraz *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XIX/472/2012 z dn. 29.05.2012 r. w sprawie przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu*. Zasiłki dla opiekunów są przyznawane w oparciu o *Ustawę z dnia 04.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 2092). Ponadto w oparciu o *Ustawę z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* (Dz. U. z 2019 r. poz. 473) wypłacane jest jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Tabela 28: Rodzaje świadczeń przyznanych w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017		2018		2019	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	7.677.128,91	68.198	8.446.383,78	75.608	7.829.771,82	70.196
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4.167.656,57	30.623	4.287.930,83	33.172	3.874.974,08	31.785
2.1	Urodzenia dziecka	367.245,38	503	361.545,46	446	236.630,92	351
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1.185.582,60	3.141	1.158.053,17	3.089	969.879,47	2.576
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	675.848,73	3.557	668.882,25	3.540	625.440,86	3.334
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	510.818,51	4.966	588.703,57	5.775	600.292,71	5.868
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	370.894,90	7.004	403.818,43	8.220	367.362,51	7.849
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	20.293,99	220	22.756,85	234	20.776,52	228
2.7	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.036.972,46	11.232	1.084.171,10	11.868	1.054.591,09	11.579

l.p.	Wyszczególnienie	2017		2018		2019	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	11.844.785,48	98.821	12.734.314,6 1	108.780	11.704.745,90	101.981
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	6.237.351	40.767	6.528.254	41.312	8.061.874	42.558
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	6.044.316	4.317	7.206.675	4.904	8.707.219	5.515
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	366.830	711	391.575	738	454.865	739
7.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6)	12.648.497	45.795	14.126.504	46.954	17.223.958	48.812
8.	Razem (w.3 + w.7)	24.493.282,48	144.616	26.860.818,6 1	155.734	28.928.703,90	150.793
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1.290.000	1.290	1.163.000	1.163	986.000	986
10.	Świadczenie rodzicielskie	3.810.528	4.145	3.236.646	3.557	2.949.070	3.235
11.	Jednorazowe świadczenie „Za Życiem”	48.000	12	80.000	20	76.000	19
12.	Razem (w.8 + w.9 + w.10 + w.11)	29.641.810,48	150.063	31.340.464,61	160.474	32.939.773,90	155.033

W Dziale Świadczeń Rodziny w 2019 r. przyjęto 5.108 nowych wniosków na świadczenia rodzinne i opiekuńcze, 412 aktualizacji oraz 1.106 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Dodatkowo przyjęto 18 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w *Ustawie z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych i opiekuńczych skierowano 5.283 pisma do Stron i różnych instytucji na terenie miasta i kraju. Ponadto, Dział Świadczeń Rodziny realizując działania wpisane w *Program Rodzina Plus* wypłacał w 2019 r. zwiększone kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej o 50 zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 100zł, rozpoczęcia roku szkolnego o 70 zł. W 2019 r. powyższy program objął 2.582 rodziny. Łącznie wypłacono kwotę 1.368.004 zł z w/wym. tytułu.

Świadczenie rodzicielskie

Od dnia 01.01.2016 r. został rozszerzony katalog świadczeń rodzinnych za sprawą wprowadzenia nowego świadczenia tzw. rodzicielskiego niezależnego od wysokości dochodów rodziny. Świadczenie to przyznawane jest na wniosek i przysługuje matce dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej oraz osobie, która przysposobiła dziecko. Świadczenie to przysługuje również ojcu dziecka w wyjątkowych, określonych w ustawie przypadkach. Okres pobierania świadczenia wynosi od 52 do 71 tygodni, a jego miesięczna wysokość to 1.000,00 zł.

W roku 2019 wpłynęły 282 wnioski i wypłacono świadczenie rodzicielskie na łączną kwotę 2.949.070 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Zasilek dla opiekunów

Od roku 2014 Dział Świadczeń Rodziny realizuje również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2092). Zasiłek dla opiekuna przyznawany był osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 *Ustawy z dnia 7.12.2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych* oraz niektórych innych ustaw z dniem 1.07.2013 r.

W 2019 r. zasiłek dla opiekuna wypłacono 24 osobom na łączną kwotę 141.080 zł. Realizacja zadania odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Od dnia 01.01.2017 r. Dział Świadczeń Rodziny realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 473), przyznając i wypłacając jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje świadczeniobiorcom oraz osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu *Ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego lub zaświadczenia wystawionego przez położną – potwierdzającego, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu oraz zaświadczenia wystawionego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii – stwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu dziecka oraz opiekunowi faktycznemu dziecka tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka bez względu na wysokość dochodu rodziny w wysokości 4.000,00 zł. W 2019 r. wpłynęło 18 wniosków. Świadczenia wypłacono 19 osobom (w tym jedno świadczenie na wniosek z 2018 r.) na łączną kwotę 76.000 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

5.2 Świadczenie wychowawcze

Program Rodzina 500 plus

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 29: Realizacja zadań wynikających z *Ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* w latach 2017-2019

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba złożonych wniosków	12.366	12.156	21.540
2.	Liczba wydanych decyzji	13.405	13.703	21.596
3.	Liczba sporządzonych pism	5.893	6.163	3.987
4.	Liczba rodzin objętych programem	11.716	11.161	18.739
5.	Liczba dzieci objętych programem, w tym:	16.716	16.090	28.696
5.1	Liczba dzieci objętych programem spełniających kryterium dochodowe	6.060	5.236	4.293
5.2	Liczba dzieci objętych programem bez kryterium dochodowego	10.656	10.854	24.403
6.	Liczba wypłaconych świadczeń	173.766	167.054	250.325
7.	Kwota wypłaconych świadczeń /w zł./	86.691.195	83.335.991	124.740.178

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka. Świadczenie to wynosi po 500 zł. miesięcznie na dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia. Do dnia 30.06.2019 r. świadczenie wychowawcze na pierwsze, najstarsze lub jedyne dziecko w rodzinie przysługiwało wnioskodawcom spełniającym ustawowe kryterium dochodowe – jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800 zł. Natomiast na drugie i kolejne dziecko przysługiwało niezależnie od dochodu rodziny. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługiwało na pierwsze dziecko matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1.200 zł. Z dniem 01.07.2019 r. zniesione zostało kryterium dochodowe warunkujące przyznanie powyższego świadczenia oraz obowiązek ustalenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców wychowywanego przez osobę samotnie wychowującą dziecko.

5.3 Świadczenie dobry start

Od dnia 01.07.2018 r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje wypłatę jednorazowego świadczenia z rządowego programu „Dobry Start”, zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.

1061 ze zm.). Świadczenie to przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym dziecka, opiekunom prawnym dziecka, osobom uczącym się. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w wysokości 300 zł. W 2019 r. wpłynęło 13.696 wniosków i wypłacono 17.981 świadczeń na łączną kwotę 5.389.200 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa. W ramach przeprowadzonych postępowań administracyjnych skierowano 1.208 pism do Stron oraz różnych instytucji.

5.4 Fundusz alimentacyjny

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2019 r. realizował również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 670). Powyższy akt prawny określa zarówno warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego wypłacanych dla osób uprawnionych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, jak również działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. W związku z powyższym, przyjęto 943 wnioski o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Do tut. Ośrodka wpłynęło również 1.139 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w związku z bezskuteczną egzekucją świadczeń alimentacyjnych.

Tabela 30: Działania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w rozdziale 2 *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* – podjęte w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ilość podjętych działań w tym:	2.701	2.719	2.604
1.1	Wystąpienia do organów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego z wnioskiem o podejmowanie przewidzianych prawem działań	202	341	310
1.2	Skierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	25	9	14
1.3	Wycofanie skierowanych wniosków o zatrzymanie prawa jazdy oraz skierowanie wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy w związku ze spełnieniem przez dłużnika warunków określonych w <i>Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów</i>	20	16	8
1.4	Złożenie wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego	96	53	68
1.5	Przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika	96	86	48
1.6	Zobowiązania dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy	51	44	32
1.7	Przekazanie informacji komornikowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne mających wpływ na egzekucję świadczeń alimentacyjnych w związku z przeprowadzonym wywiadem alimentacyjnym oraz odebraniem oświadczeniem majątkowym	149	175	193
1.8	Przekazanie informacji komornikowi o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	735	567	604
1.9	Przekazanie informacji organowi właściwemu wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	208	243	193
1.10	Wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych	628	717	722
1.11	Wezwania do dłużników	55	56	38

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.12	Przekazanie informacji powiatowemu urzędowi pracy o utracie statusu dłużnika oraz ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika	0	0	0
1.13	Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	218	206	187
1.14	Odebrane oświadczenia majątkowe dłużników alimentacyjnych	218	206	187

Dodatkowo w 174 sprawach wystąpiono do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne z pismem o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Sporządzono również łącznie 7.113 innych pism do Stron postępowania oraz różnych instytucji w tym m.in. Komisariatów Policji, Komorników Sądowych i Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych oraz osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2019 r. rozdysponowano przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 5.526.179 zł, co stanowi całkowitą liczbę 12.603 świadczeń dla osób uprawnionych.

W związku z wejściem z dniem 18 września 2015 r. zmian w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* przekazano do Zespołu Windykacji tut. Ośrodka 912 informacji o rozpoczęciu realizacji decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o terminie wypłat świadczeń realizowanych w okresie świadczeniowym 2018/2019 oraz 2019/2020.

Natomiast w związku ze zmianą *Ustawy z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny* w 2018 r. skierowano 657 zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209§3kk (niealimentacji) w związku z przyznaniem świadczeń na rzecz dzieci.

Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych wystawili w 2019 r. łącznie 44.857 decyzji administracyjnych, dotyczących świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych i jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto Dział Świadczeń Rodzinnych wydał 842 postanowienia w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo wydano 288 zaświadczeń w powyższych sprawach celem przedłożenia w innych instytucjach, tj. m.in. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach, sądach, Miejskim Zakładzie Komunikacji w Bielsku-Białej czy szkołach wyższych do uzyskania stypendium, jak również w celu uzyskania świadczeń poza granicami kraju oraz zaświadczeń potwierdzających zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles.

Dodatki mieszkaniowe

6. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych* (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 180 z późn. zm.) oraz *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.12.2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych*. Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatków mieszkaniowych osobom, które mają tytuł prawny do zamieszkiwanego lokalu, zajmują powierzchnię zgodnie z wyznaczonymi w ustawie normami i nie przekraczają dochodu: 125% najniższej emerytury na każdą osobę w gospodarstwie wieloosobowym (1.375,-zł/os.) oraz 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (1.925,-zł) – kwoty obowiązujące od 01.03.2019 r. były aktualne do 31.12.2019 r. (zmiana następuje zawsze przy rewaloryzacji rent i emerytur). Od 01.01.2004 r. na podstawie *Ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym*, dodatki mieszkaniowe są finansowane tylko z budżetu gminy.

Na przestrzeni roku sprawozdawczego dofinansowanie do czynszu otrzymało 1.831 gospodarstw domowych.

Tabela 31: Dodatki mieszkaniowe w latach 2017–2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019*
1.	Ogółem /w zł./	4.636.106	4.109.067	3.696.453
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok)	21.702	19.283	17.204
3.	Średnia wysokość jednego dodatku/m-c /w zł./	213,63	213,09	214,86
4.	Ilość dodatków dla mieszkań komunalnych	10.858	9.667	8.513
5.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach komunalnych /w zł./	235,21	234,55	237,01
6.	Ilość dodatków dla mieszkań innych	10.844	9.616	8.691
7.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach innych /w zł./	192,02	191,52	193,15
8.	Ilość korzystających rodzin (śr. na miesiąc)	1.809	1.607	1.434

* ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (śr. na miesiąc) w 2019r., w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się o 173 osoby/rodziny. W związku z powyższym zmniejszyła się też łączna kwota wydatkowana na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych w 2019r.

W 2019 r. przeprowadzono 331 wywiadów środowiskowych, a 262 wnioski zweryfikowano z aktami innych działów MOPS, przy danych zgodnych – pozostawiono bez dodatkowego wywiadu na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

W oparciu o wywiady:

- wydano 1 decyzję odmowną ze względu na dysproporcję pomiędzy wykazywanymi dochodami a faktycznym stanem majątkowym;
- 77 wnioskodawców zmieniło deklaracje o dochodach, podając dodatkowe źródła dochodu.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. These circles are arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles and the text.

Dodatki energetyczne

7. DODATKI ENERGETYCZNE

Dodatki energetyczne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne* (Dz.U. z 2019 r. poz. 755 z późn. zm.) oraz *Obwieszczenia Ministra Energii z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2018 r. do 30.04.2019 r.* (M.P. z 2018 r. poz.450) i *Obwieszczenia Ministra Energii z dnia 26.04.2019 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2019 r. do 30.04.2020 r.* (MP. z 2019 r. poz.402).

Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatku energetycznego *odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej*, tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest jednocześnie stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania tej energii elektrycznej. Osobie tej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny, który wynosi rocznie:

- 900 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa jednoosobowego,
- 1250 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa od 2 do 4 osób,
- 1500 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa liczącego co najmniej 5 osób.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.01.2019 r. do 30.04.2019 r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,35 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,77 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,92 zł/m-c.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.05.2019 r. do 31.12.2019 r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,37 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,80 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,96 zł/m-c.

Dodatki energetyczne są finansowane dotacją celową otrzymywaną z budżetu państwa.

Tabela 32: Dodatki energetyczne w latach 2017–2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ogółem /w zł./	126.586	119.672	111.219,71
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok) /w zł./	9.055	8.617	8.090
3.	Ilość gospodarstw domowych korzystających z dodatku energetycznego	1.065	976	924

Ilość gospodarstw domowych objętych pomocą w formie dodatku energetycznego zmniejszyła się o 52 w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. ze względu na mniejszą ilość osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy.

The page features a decorative graphic on the right side consisting of three overlapping circles of varying sizes, each with a dark blue center and a lighter blue outer ring. Two thin blue lines intersect at the top right, forming a large triangle that frames the circles. The text 'Stypendia szkolne' is positioned in the lower-left area of the page.

Stypendia szkolne

8. STYPENDIA SZKOLNE

Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLIII/1002/2009 z dnia 02.06.2009 r. powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej zadanie polegające na realizacji pomocy wynikającej z Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Od września 2009 r. zadania te w MOPS są realizowane przez Dział Świadczeń, który przyznaje i wypłaca stypendia i zasiłki szkolne.

Stypendia szkolne przyznawane są uczniom z rodzin, w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 pkt 2 Ustawy o pomocy społecznej. Wysokość przyznanego stypendium szkolnego uzależniona jest od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W 2019 r. na stypendia i zasiłki szkolne przyznano łączną kwotę 233.034,35 zł, w tym: stypendia szkolne – 226.234,35 zł, zasiłki szkolne – 6.800,00 zł. Wysokość wypłacanego stypendium szkolnego uzależniona jest od dochodu w rodzinie ucznia i wynosi od 99,20 zł do 248 zł miesięcznie. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty 620,00 zł. W 2019 r. przyznano 194 stypendia szkolne. Ta forma pomocy trafiła do 98 rodzin.

Zasiłki szkolne przyznaje się natomiast uczniom z rodzin, w których z uwagi na zaistniałe zdarzenie losowe nastąpiło pogorszenie sytuacji dochodowej. Zasiłki te mają być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

Tabela 33: Stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne przyznane w latach 2017 – 2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba osób objętych pomocą w formie stypendiów w tym:	357	261	194
1.1	Uczniowie szkół podstawowych	228	182	130
1.2	Uczniowie gimnazjów	55	20	7
1.3	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	74	59	57
1.4	Uczniowie szkół policealnych	0	0	0
1.5	Słuchacze kolegiów	0	0	0
2.	Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	9	2	11

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric circles in different shades of blue. These circles are connected by thin, light blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the upper right and lower right areas of the page.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

9. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MOPS realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, określone w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

Powiat otrzymuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał środki przekazane przez Fundusz w łącznej wysokości 3.223.242,00 zł, (*Uchwała Nr VI/64/2019 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 19.03.2019 r. w sprawie określenia zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na rok 2019 ze zm.*). Podczas, gdy w roku 2017 środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiły 2.815.706,00 zł, a w roku 2018 – 2.932.476,00 zł.

W 2019 r. indywidualne osoby niepełnosprawne złożyły łącznie 2.519 wniosków (2017 r. – 2.426 wniosków; 2018 r. 2.633 – wnioski). Środki finansowe w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej obejmowały dofinansowanie:

- kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów osobom niepełnosprawnym;
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki* oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *Port*. W zajęciach uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bielska-Białej i okolic. Warsztaty są finansowane w 90% ze środków PFRON, co w roku 2019 wyniosło 1.447.680,00 zł oraz w 10% ze środków własnych powiatu, tj. 160.853,00zł. W ramach warsztatów prowadzone są zajęcia rehabilitacji zawodowej i społecznej w pracowniach dostosowanych do indywidualnych predyspozycji osób niepełnosprawnych, chcących w przyszłości podjąć pracę na otwartym rynku pracy.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O środki finansowe z Funduszu na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych złożyło wnioski i ubiegało się 16 stowarzyszeń z terenu miasta. W ramach tego zadania organizowano imprezy plenerowe, wycieczki turystyczno-rekreacyjne, przedstawienia, gry, zabawy, spotkania teatralne, zawody sportowe, turnieje, które miały bezpośredni wpływ na integrację społeczną osób niepełnosprawnych. Łącznie przedsięwzięcia te zgromadziły 624 osoby niepełnosprawne. Na powyższe zadanie wydatkowano kwotę 108.720,00 zł.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stanowi formę pomocy dla indywidualnych osób, które z racji swej niepełnosprawności napotykają na trudności w funkcjonowaniu w swoim mieszkaniu, środowisku i najbliższym otoczeniu. Złożono 426 wniosków o dofinansowanie, a Ośrodek wypłacił na to zadanie kwotę 680.000,00 zł; w tym na likwidację barier architektonicznych 299.389,44 zł, na likwidację barier technicznych 282.057,76 zł, a na likwidację barier w komunikowaniu się 98.552,80 zł.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Dużym wsparciem finansowanym dla osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Dofinansowanie takie wypłacono 785 osobom na łączną kwotę 893.021 zł: w tym na sprzęt rehabilitacyjny 40 osobom w wys. 55.259 zł; do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w wys. 687.762 zł dla 547 osób a ze środków własnych Miasta w wys. 150.000zł. dla 198 osób.

Osoby niepełnosprawne mogły w ten sposób otrzymać sprzęt niezbędny do funkcjonowania w życiu codziennym tj. wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, balkoniki, protezy, materace przeciwdoleżynowe itp. oraz sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych w warunkach domowych.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych

O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym złożono 477 wniosków. W 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych organizowanych na terenie całego kraju wzięły udział 182 osoby niepełnosprawne wraz ze 100 opiekunami. Na ten cel Ośrodek wypłacił kwotę 343.821,00 zł.

Pilotażowy program Aktywny samorząd

Od września 2012 r., w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dnia 26.06.2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Miasta Bielska-Białej do realizacji pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego Aktywny samorząd* oraz umowy z dn. 27.04.2018 r. (z późn. aneksami) zawartej pomiędzy PFRON a Miastem Bielsko-Biała, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wnioski złożone na ten cel. Na dzień 31.12.2019 r. wypłacono kwotę 349.022,59 zł dla 106 osób niepełnosprawnych, z którymi zawarto 92 umowy o dofinansowanie. Powyższy program obejmował 2 Moduły wsparcia dla osób niepełnosprawnych tj.:

1) Moduł I

- obszar A: zadanie 1 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu) – wypłacono kwotę 49.566 zł dla 9 osób niepełnosprawnych; zadanie 2 (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B) – wypłacono kwotę 4.222 zł dla 3 osób niepełnosprawnych;
- obszar B zadanie 1 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych) - wypłacono kwotę 41.685 zł dla 7 osób niepełnosprawnych; zadanie 3 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku) – wydatkowano kwotę 12.374,90 zł dla 3 osób niepełnosprawnych; zadanie 4 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy) - wypłacono kwotę 2.500 zł dla 1 osoby niepełnosprawnej;

- obszar C: zadanie 1 (pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) wypłacono kwotę 10.000 zł dla 1 osoby niepełnosprawnej; zadanie 2 (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – wypłacono kwotę 17.500 zł dla 5 osób niepełnosprawnych; zadanie 3 (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – wypłacono kwotę 57.524,13 zł dla 6 osób niepełnosprawnych; zadanie 5 (pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego) - wypłacono kwotę 17.702 zł dla 4 osób niepełnosprawnych;
- obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – wypłacono kwotę 15.988,31 zł dla 16 osób niepełnosprawnych;
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wypłacono kwotę 119.960,25 zł dla 51 osób niepełnosprawnych.**

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

10. MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od dnia 01.01.2009 r. Zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności (zaliczeniu bądź niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych) osób w wieku do 16 roku życia, wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (zaliczeniu do lekkiego bądź umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności) osób w wieku od 16 roku wydawaniem legitymacji osób niepełnosprawnych, a także kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Począwszy od 1.08.2017 r. obowiązuje nowy wzór legitymacji osoby niepełnosprawnej, nowe poliwęglanowe legitymacje produkowane są przez Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych w Warszawie na podstawie przesyłanych elektronicznie danych z Miejskiego Zespołu. Orzeczenia w trybie przepisów *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2027) wydają trzyosobowe składy orzekające Zespołu, w których zasiadają: jako przewodniczący – lekarz medycyny, jako członek: psycholog lub doradca zawodowy lub pracownik socjalny oraz protokolant. Aktualnie w Zespole pracuje: ośmiu lekarzy, jeden psycholog, trzech doradców zawodowych, trzech pracowników socjalnych, czterech protokolantów. W roku 2019 Miejski Zespół w Bielsku-Białej przyjął przedstawione poniżej ilości wniosków oraz wydał podane ilości orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych.

Tabela 34: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ilość złożonych wniosków dotyczących osób do 16 roku życia	319	314	323
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w tym:	333	301	337
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	307	289	320
2.2	Orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	23	10	17
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	3	2	0
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	255	214	248

W roku 2019 klienci Miejskiego Zespołu złożyli ogółem 268 odwołań do II instancji, czyli Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach, w tym 245 odwołań od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia) oraz 23 odwołania od orzeczenia o niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia). W ramach samokontroli złożonych odwołań wydano ponownie 19 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia), natomiast 226 przekazano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół. W przypadku odwołań dziecięcych (poniżej 16 roku życia) wydano 4 orzeczenia w ramach samokontroli orzeczeń o niepełnosprawności, natomiast 19 odwołań wysłano do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Zespołu.

Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w gminie Bielsko-Biała (posiadających aktualne i ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2007 do 2019) na dzień 31.12.2019 r. wynosiła 15.611 osób. Liczba ta nie

zawiera w sobie ilości mieszkańców Bielska-Białej legitymujących się innymi orzeczeniami: orzeczeniami o niezdolności do pracy lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym Lekarza Rzecznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz orzeczeniami o niezdolności do służby Komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tabela 35: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla osób po 16 roku życia w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Ilość złożonych wniosków	3.135	3.148	3.443
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	3.112	3.092	3.401
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	787	639	668
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1.393	1.454	1.458
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	735	877	1.141
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	58	24	31
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	139	98	103
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	1.418	1.583	1.666

Od dnia 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. Przyjęto 1.140 wniosków o wydanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 6 wniosków dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wydano ogółem 1.129 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 6 kart dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Windykacja należności

11. WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Zespół ds. Windykacji działa w oparciu o *Ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych*, która określa sposób postępowania wierzyciela – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonywania ciężących na nich obowiązków w zakresie zwrotu wymagalnych należności powstałych w toku działania MOPS.

Do podstawowych zadań Zespołu należą:

- 1) Reprezentowanie wierzyciela tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej działającego przez MOPS przed:
  - osobami zobowiązanymi,
  - administracyjnymi i sądowymi organami egzekucyjnymi,
  - organami wymiaru sprawiedliwości (w tym w sprawach z zakresu postępowań wobec spadkobierców osób zobowiązanych), organami ścigania i innymi instytucjami,
  - innymi instytucjami w zakresie postępowania egzekucyjnego.
- 2) Gromadzenie dokumentacji dotyczącej osób zobowiązanych wobec MOPS, niezbędnej do procesu odzyskiwania wierzytelności.
- 3) Inicjowanie i monitorowanie całego przebiegu administracyjnego i sądowego postępowania egzekucyjnego.
- 4) Prowadzenie czynności egzekucyjnych poprzez:
  - wystawianie upomnień,
  - sporządzanie tytułów wykonawczych do administracyjnych organów egzekucyjnych tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej lub Naczelnika Urzędu Skarbowego,
  - sporządzanie wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do sądowego organu egzekucyjnego tj. Komornika Sądowego,
  - sporządzanie wniosków o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego w sądowym organie egzekucyjnym.
- 5) Weryfikowanie wpłat dokonywanych przez dłużników MOPS.
- 6) Rozpatrywanie wniosków dłużników w zakresie ulg w spłacie zobowiązań wynikających z ustaw realizowanych przez MOPS.
- 7) Współpraca z Urzędami Skarbowymi, Wydziałem Dochodów Budżetowych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Komornikami Sądowymi w zakresie zadań należących do Zespołu.

Tabela 36: Ujęcie ilościowe postępowania windykacyjnego i egzekucyjnego w administracyjnych organach egzekucyjnych w latach 2017-2019

l.p.	Rodzaj należności	Upomnienia			Tytuły wykonawcze		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	NFA	60	55	39	64	47	44
2.	PS	193	231	233	128	160	164
3.	PZ	896	828	846	688	763	768
4.	ŚR	54	105	86	52	76	68
5.	SW	21	72	43	14	54	33
6.	STS	0	0	0	0	0	1
7.	DODM	1	0	2	0	0	2
8.	DS			3			3

NFA: Nienależnie pobrany fundusz alimentacyjny; **PS:** Pomoc społeczna; **PZ:** Piecza zastępcza; **ŚR:** Świadczenia rodzinne; **ŚW:** Świadczenie wychowawcze; **STS:** Stypendia szkolne; **DODM:** Dodatki mieszkaniowe; **DS:** „Dobry Start”.

W 2019 r. skierowano do Komorników Sądowych 916 wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego dla świadczeń przyznanych osobom uprawnionym na okres zasiłkowy od 01.10.2018 r. do 30.09.2019 r. na dzień 31.12.2019 r.

Liczba dłużników ogółem na dzień 31.12.2019 r., w stosunku do których prowadzone było postępowanie egzekucyjne wynosiła 2.882 osoby, w tym dłużników alimentacyjnych 1.923. W 2019 r. z wnioskiem o ulgę w spłacie należności zwróciło się 380 osób (w 2017 r. – 242 osoby, w 2018 r. – 287 osób).

Tabela 37: Odroczenia, spłaty ratalne, umorzenia zadłużeń oraz odmowy w latach 2017-2019

l.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Odroczenie terminu spłaty zadłużenia	34	29	35
2.	Rozłożenie zadłużenia na raty	117	86	161
3.	Umorzenia należności w całości lub części	102	116	189
4.	Odmowy odroczenia terminu spłaty zadłużenia	1	1	2
5.	Odmowa rozłożenia na raty	20	14	26
6.	Odmowa umorzenia należności w całości lub części	126	82	127

Stan należności dłużników wobec MOPS na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 116.646.881,85 zł, w tym:

- fundusz alimentacyjny: 88.421.940,32 zł,
- zaliczka alimentacyjna: 7.183.369,51 zł,
- nienależnie pobrane: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, fundusz alimentacyjny, zaliczka alimentacyjna: 655.792,72 zł,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze: 10.081.697,66 zł,
- piecza zastępcza: 7.608.422,26 zł,
- pozostałe należności: 2.695.659,38 zł (wyplacone na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* i innych ustaw).

Średnia ściągalność należności w 2019 r. wyniosła 3,64%.

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend towards the circles, creating a triangular shape that frames the top and right sides of the page.

Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS

12. DOSKONALENIE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW

12.1 Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji

Na dzień 31.12.2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał ogółem 388 pracowników, z czego 78 osób to pracownicy socjalni. Spośród pracowników MOPS 266 osób posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 69% ogółu zatrudnionych. Dodatkowo, Ośrodek zatrudniał na umowę o pracę do 6 miesięcy 22 bezrobotnych skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy. Ponadto przyjęto 5 stażystów skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy i 3 stażystów w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Aby zrealizować swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowywania ich do pracy w obszarze realizowanych zadań. Pracownicy Ośrodka w 2019 r. skorzystali ze 108 tematycznych ofert. W szkoleniach, konferencjach, warsztatach i seminariach wzięło udział 292 pracowników. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu alimentacyjnego,
- list wynagrodzeń – egzekucji z wynagrodzeń zasiłków i umów cywilnoprawnych,
- zamówień publicznych,
- prawa pracy,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- pierwszej pomocy przedmedycznej,
- usług opiekuńczych oraz pomocy instytucjonalnej,
- cyberbezpieczeństwa,
- wymagań RODO dla systemów informatycznych,
- ekosystemów na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach,
- podejmowania działań interwencyjnych i pomocowych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi,
- opieki wytechnieniowej dla opiekunów zależnych seniorów,
- obowiązku alimentacyjnego i wywiadów alimentacyjnych,
- rozdzielania pracy socjalnej od świadczeń i standaryzacji pracy socjalnej w praktyce,
- prawidłowego przeprowadzania, rozliczania i dokumentowania inwentaryzacji 2019/2020,
- windykacji należności budżetowych – postępowań sądowych i komorniczych,
- praktycznych aspektów stosowania kodeksu postępowania administracyjnego w działalności ośrodków pomocy społecznej,
- stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych,
- budowania profesjonalnego wizerunku pracownika administracji publicznej,
- budowania lokalnego systemu wsparcia rodziny,
- etapów pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie,
- nowych narzędzi Oceny Zasobów Pomocy Społecznej,
- realizacji zadań w ramach Programu wieloletniego Senior+.

- organizacji i funkcjonowania Centrów Usług Wspólnych,
- programu Aktywny Samorząd,
- realizacji i rozliczania projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- poprawnego redagowania pism urzędowych i oficjalnych,
- dobrych praktyk – współpracy w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności,
- podstaw podatku VAT dla pracowników Jednostek Samorządu Terytorialnego.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli także w studiach, podnosząc swoje kwalifikacje na kierunkach:

- administracja,
- zarządzanie,
- wykonywanie funkcji inspektora ochrony danych,
- specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej,
- superwizja w pracy socjalnej.

Ponadto pracownicy brali udział w kursie kancelaryjno – archiwalnym oraz kursie psychoterapii.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej obejmujących m.in. następujące obszary tematyczne:

- kooperacja 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin,
- superwizja grupowa,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Aby nawiązać właściwe relacje z dzieckiem i rodziną pracownicy zatrudnieni na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny skorzystali ze szkoleń m. in. w następujących modułach tematycznych:

- funkcjonowanie dzieci obciążonych zespołem FAS,
- zebrania innowacyjnych przykładów metod wsparcia dla osób wykluczonych ze względu na skrajne ubóstwo,
- podejmowanie działań interwencyjnych i pomocowych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi,
- dziecko z FAS/FASD w procesie edukacji,
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – kompetentny rzecznik dziecka i rodziny zastępczej,
- uzależnienia, przemoc, wykluczenie – jak skutecznie pomagać osobom w życiowym kryzysie,
- psychopedagogiczne aspekty pracy asystenta rodziny.

W 2019 roku dla 29 pracowników socjalnych MOPS zorganizowano cykl superwizji grupowych.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. These circles are arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Thin blue lines extend from the top left and top right corners, meeting at the top of the circles.

Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka

13. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA I DZIAŁANIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

13.1 Zapewnienie zgodności z wymogami prawa

13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne

Zespół Prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na przestrzeni roku 2019 zaopiniował łącznie 1.741 umów, zarządzeń, uchwał i porozumień oraz wydał 172 opinie prawne.

Działania na rzecz zapewnienia zgodności z wymogami prawa podejmował także Auditor Wewnętrzny. W ramach działalności kontrolnej przeprowadził:

- badanie realizacji zadań związanych z organizacją pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin objętych tą formą pomocy;
- badanie realizacji zadań i organizacji pracy przez Dział Księgowości w zakresie kosztów, wydatków i dochodów budżetowych;
- badanie realizacji i organizacji pracy przez Zespół Windykacji w zakresie prowadzenia postępowań windykacyjnych należności budżetowych;
- rozpoczęto zadanie obejmujące badanie realizacji zadań związanych z organizacją pracy w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego w zakresie prowadzenia i dokumentowania specjalistycznego poradnictwa, terapii, szkoleń i sporządzania opinii psychologicznych oraz realizacji pomocy rodzinie przez Asystentów Rodziny.

Auditor Wewnętrzny przeprowadził w miesiącu lutym kontrolę prawidłowości wykorzystania Środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *PORT* oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*;

Natomiast w miesiącu listopadzie w w/wym. Warsztatach Terapii Zajęciowych Auditor Wewnętrzny przeprowadził kontrolę w zakresie:

- prawidłowości kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatów,
- ważności posiadanych przez uczestników warsztatów orzeczeń o niepełnosprawności,
- prawidłowości prowadzenia dokumentacji,
- prawidłowości w zakresie zatrudnienia,
- zgodności organizacji pracy i zajęć w warsztatach z przepisami i umową,
- zgodności postanowień umowy ze stanem faktycznym,
- prawidłowości realizacji planu działalności i indywidualnych programów rehabilitacji.

Na rzecz zapewnienia efektywnej i skutecznej kontroli zarządczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Główny Specjalista w Zespole Kontroli i Audytu Wewnętrznego przeprowadził czynności związane z realizacją zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem i dokumentowaniem procesu zarządzania ryzykiem. Koordynował sprawozdawczość z funkcjonowania kontroli zarządczej oraz z przebiegu procesu samooceny kontroli zarządczej. Monitorował działania na rzecz wzmocnienia systemu kontroli zarządczej. Brał udział w pracach zespołu ds. zarządzania ryzykiem, a także współpracował z kierownikami komórek organizacyjnych Ośrodka. Prowadził doradztwo w sprawach dotyczących zasad funkcjonowania kontroli

zarządczej oraz współpracował w zakresie systemu kontroli zarządczej z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Bielska-Białej ds. Systemu Zarządzania.

W okresie sprawozdawczym tut. Ośrodek został także poddany kontrolom zewnętrznym przez następujące podmioty:

- Wojewoda Śląski (ocena aktualnego zakresu i poziomu świadczonych usług przez Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami);
- Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (wykorzystanie w 2017 roku środków PFRON przekazanych na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”).

13.1.2. Ochrona danych osobowych

Realizację obowiązku w zakresie ochrony danych osobowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał poprzez stosowanie przede wszystkim rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, jak również ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), tj.:

- 1) wdrożenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych (uwzględniających charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze zagrożenia);
- 2) wypełnienie obowiązków informacyjnych w stosunku do osób, których dane dotyczą;
- 3) wypełnianie obowiązków w zakresie realizacji praw osób, których dane dotyczą;
- 4) uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych;
- 5) zapewnianie by każda osoba działająca z upoważnienia administratora danych i mająca dostęp do danych osobowych przetwarzała je wyłącznie na polecenie administratora;
- 6) zapewnianie by w przypadku konieczności skorzystania z usług innych podmiotów przekazanie danych realizowane było na podstawie stosownych umów powierzenia przetwarzania danych osobowych;
- 7) prowadzenie rejestru czynności przetwarzania danych oraz rejestru kategorii czynności przetwarzania danych;
- 8) ustalenie zasadności przeprowadzenia oceny skutków w zakresie ochrony danych;
- 9) wyznaczenie Inspektora Ochrony Danych i zapewnienie wykonywania zadań.

W 2019 r. odnotowano 5 naruszeń związanych z ochroną danych osobnych, których skutkiem było dokonanie stosownych zgłoszeń organowi nadzorcemu oraz konieczność poinformowania osób których dane dotyczą o takim naruszeniu. W 2018 r. (od 25.05.2018 r. do 31.12.2018 r.) tego typu zdarzeń nie odnotowano.

13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ

Realizację obowiązku z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej tut. Ośrodek w roku 2019 wykonywał poprzez:

- informowanie pracowników o zagrożeniach i uciążliwościach występujących na zajmowanych stanowiskach pracy;
- ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz ustalanie okoliczności wypadków w drodze do pracy lub z pracy, sporządzanie odpowiedniej dokumentacji, prowadzenie rejestru wypadków przy pracy;

- zapewnienie przeszkolenia z zakresu bhp/ppoż (wstępnego i okresowego), prowadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- przegląd warunków pracy wybranych stanowisk;
- współpracę z lekarzem Medycyny Pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami w szczególności przy organizowaniu badań lekarskich;
- sporządzenie wykazu osób uprawnionych do pobrania środków czystości oraz otrzymania ekwiwalentu pieniężnego na zakup odzieży i obuwia roboczego oraz pranie, zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy;
- zapewnienie wykonania przeglądów okresowych podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, wykonania aktualizacji *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego* dla obiektów użytkowanych (budynek przy Placu Ratuszowym 9, budynek Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7, budynek Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A).

13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej

Realizacją obowiązku w zakresie sprawozdawczości od 01.04.2016 r. zajmuje się w Ośrodku Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej. Do jego zadań należą m.in. opracowywanie sprawozdań z działalności Ośrodka, z realizacji uchwał Rady Miejskiej w Bielsku-Białej oraz innych raportów, zestawień i sprawozdań wynikających z obowiązujących przepisów prawa i rozeznaczonych potrzeb, a także przygotowywanie materiałów informacyjnych o funkcjonowaniu Ośrodka oraz o realizowanych przez niego zadaniach, akcjach, programach i projektach.

13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Białej dysponuje 320 stanowiskami komputerowymi, wyposażonymi w system operacyjny Windows 7 PRO, Windows 10 PRO oraz pakiet biurowy MS Office w wersji 2010, 2013, 2016, 2019 oraz 13 serwerów (z systemami MS Windows, 2012 Server, 2016 Server). Poniższa tabela przedstawia programy komputerowe, dostępne dla pracowników tut. Ośrodka – wspierające organizację ich bieżącej pracy oraz prowadzoną w MOPS sprawozdawczość.

Tabela 38: Programy komputerowe dostępne dla pracowników MOPS

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
1.	CAS	weryfikacja i przekazywanie sprawozdań pochodzących z programu „TT-POMOST”, Familia, Fundal i Działu Pieczy Zastępczej
2.	ZUS PUE	pobieranie zaświadczeń lekarskich ubezpieczonych płatnika
3.	Portal sprawozdawczy GUS	przekazywanie informacji statystycznych do GUS
4.	Wolterskluwer LEX	Oprogramowanie prawne
5.	BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
6.	EMP	Empatia
7.	SEPI	Samorządowa elektroniczna platforma informacyjna
8.	Płatnik	obsługa dokumentów ubezpieczeniowych i wymiana informacji z ZUS

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
9.	InfoMonitor, Krajowy Rejestr Długów, BIG ERIFF, Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczych	przekazywanie informacji gospodarczych o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych i z pieczy zastępczej do Biura Informacji Gospodarczej
10.	Program Fiansowo-Księgowy	Program Fiansowo-Księgowy
11.	Rejestr Opłat	System rejestru opłat lokalnych
12.	Magazyn	Program Fiansowo-Księgowy
13.	Środki trwałe	Program Fiansowo-Księgowy
14.	Środki Niskocenne	Program Fiansowo-Księgowy
15.	Kasa – dochody	Program Fiansowo-Księgowy
16.	Kasa – wydatki	Program Fiansowo-Księgowy
17.	Konta (piecza zastępcza)	Oprogramowanie finansowo-księgowe (analityka Piecza Zastępcza)
18.	Portal FB	Przesyłanie cząstkowej deklaracji VAT7
19.	R-deklaracje	Przygotowanie PLIKU JPK (cząstkowej deklaracji VAT7 do usunięcia)
20.	SABAR (obecnie dział księgowości nie korzysta z tego systemu)	Krajowy Rejestr Długów
21.	Budżet RB 2	Program Kadrowo-Płacowy (program służący do sporządzania sprawozdań budżetowych w Dziale Księgowości)
22.	eDeklaracje	Program Kadrowo-Płacowy
23.	PKZP	Program Kadrowo-Płacowy
24.	Przelewy	Program Kadrowo-Płacowy
25.	Płace	Program Kadrowo-Płacowy
26.	Płace (Umowy zlecenia)	Program Kadrowo-Płacowy
27.	KadryLite	Program Kadrowo-Płacowy
28.	Pekaobiznes24	obsługa bankowości elektronicznej
29.	Ewidencja i kontrola zamówień publicznych - Przetargi	zarządzanie postępowaniami z zakresu zamówień publicznych
30.	Archiwum	zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
31.	Legislator	Edytor aktów prawnych
32.	ePuap	Elektroniczna skrzynka podawcza
33.	SEKAP	Platforma e-Uслуг Publicznych

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
34.	TT-Pomost	obsługa świadczeń wynikających z Ustawy o pomocy społecznej
35.	StypendiumNet	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
36.	Kadry	Program Kadrowo-Płacowy
37.	ePFRON	sprawozdawczość dot. ilości zatrudnianych osób niepełnosprawnych
38.	Familia	obsługa świadczeń rodzinnych, wychowawczych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowego świadczenia "za życiem"
39.	FundAl	obsługa świadczeń z funduszu alimentacyjnego i prowadzenie postępowań w sprawach dłużników alimentacyjnych
40.	EwiAkt	obsługa elektroniczna akt
41.	MiDos	Realizacja ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie dodatku energetycznego
42.	PCPR	Obsługa Działu Rehabilitacji Społecznej -rejestr wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
43.	AS (aktywny samorząd)	Obsługa wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
44.	SI EKSMOoN	elektroniczny Krajowy System Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności
45.	Ferro Backup System	archiwizacja danych
46.	IT-MENAGER	Program do zarządzania infrastrukturą sieciową
47.	Kaspersky AV SC	Konsola zarządzania oprogramowaniem antywirusowym
48.	serwis internetowy dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie "pokonaj przemoc"	Edukacja społeczna
50.	serwis internetowy dot. projektu „Bielsko-Biała łączy ludzi” - "zaradni.eu"	strona internetowa projektu „Bielsko-Biała łączy ludzi"
51.	serwis internetowy dot. projektu „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudniania i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej” - "kooperacjaplus"	strona internetowa projektu „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudniania i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”
53.	Lokalny System Informatyczny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020"	Obsługa projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020
54.	Stypendia	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
55.	Rejestr Sprawców Przepływów na tle seksualnym	Rejestr Sprawców Przepływów na tle seksualnym

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również następujące zadania związane z infrastrukturą informatyczną:

- placówki przy ul. Piastowskiej 4, ul. Lipnickiej 36, ul. Wzgórze 14 zostały połączone z główną siedzibą MOPS za pomocą Miejskiej Sieci Szerokopasmowej;
- wdrożono sprzęt komputerowy i uruchomiono infrastrukturę komputerową w nowym budynku przy ul. Wzgórze 14;
- zakończono prace związane z wdrożeniem Domeny Lokalnej;
- zakończono wdrożenie wirtualizacji środowiska serwerowego;
- wdrożono system HelpDesk umożliwiający automatyzację zgłoszeń kierowanych do Zespołu Informatyki;
- zmodyfikowano i dostosowywano do bieżących potrzeb programy komputerowe tj. Familia, FundAL, Rejestr Opłat, Konta w celu sprawnej realizacji zadań.

13.3 Roboty remontowe

Brygada remontowa prowadziła prace remontowe wykonywane na terenie placówek MOPS wynikające z bieżącej eksploatacji biur i wyposażenia. Zakres prac obejmował: prace stolarskie, instalacyjne, malarskie, montażowe, hydrauliczne, ślusarskie, wymianę lamp oświetleniowych w pomieszczeniach biurowych, etc.:

- w budynku przy ul. Karola Miarki 11,
- w budynku przy ul. 1 Maja 17A,
- w budynku przy ul. Filarowej 50,
- w budynku przy Placu Ratuszowym 9,
- w budynku przy ul. Stefanki 7,
- w budynku przy ul. Krakowskiej 2A,
- w budynku przy ul. Powstańców Śląskich 9,
- w mieszkaniach chronionych przy ul. Towarzystwa Szkoły Ludowej oraz przy ul. Bystrzańskiej.

Dodatkowo do zakresu prac Brygady remontowej należało:

- utrzymywanie w czystości terenów wokół siedziby Ośrodka,
- zimowe utrzymanie parkingów służbowych (odsnieżanie, wywóz zgromadzonego śniegu), dojść do budynków (odsnieżanie i posypywanie mieszanką) oraz sukcesywne usuwanie nagromadzonego śniegu z dachów pawilonu A i B oraz dachów budynku głównego,
- bieżąca konserwacja inwentarza biurowego.

13.4 Zamówienia publiczne

Zadania realizowano z uwzględnieniem następujących przepisów prawa: *Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.); *Ustawa z dnia 29.01.2004 r. prawo zamówień publicznych* (Dz. U. 2019 r., poz. 1843 z późn. zm.); *Ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm). Przeprowadzono w ramach zamówień publicznych procedury wg następujących trybów:

Tabela 39: Tryb i przedmiot zamówień publicznych w 2019 roku

Lp.	Rodzaj zamówienia	Tryb postępowania
1.	Usługa cateringowa na otwarcie KS+ ul. Jesionowa 13	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
2.	Świadczenia usługi cateringowej dla Klubów Seniora i Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
3.	Sprzątanie Filarowa 50	Zamówienie z wolnej ręki 67.1.3 Pzp
4.	Zorganizowanie spotkania emerytów MOPS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
5.	Sprzątanie Filarowa 50	Przetarg nieograniczony
6.	Zorganizowanie imprez dla Klubu Senior+ ul. Jesionowa 13	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
7.	Zorganizowanie imprez dla Rad Osiedli	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
8.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
9.	Modernizacja instalacji CO ul. Miarki 11	Przetarg nieograniczony
10.	Usługi cateringowe dla Mieszkania Chronionego	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
11.	Zapewnienia schronienia w Domu Matki i Dziecka	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
12.	Wymiana kanalizacji ul. 1 Maja 17a	Przetarg nieograniczony
13.	Usługi cateringowe z okazji Dnia Seniora (Rady Osiedli)	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
14.	Wymiana opraw oświetleniowych w MOPS ul. Miarki 11	Przetarg nieograniczony
15.	Zorganizowanie spotkania seniorów RO Polskich Skrzydeł	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
16.	Usługi cateringowe RO Biała Krakowska	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
17.	Usługi cateringowe dla Rad Osiedli	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

18.	Trening gospodarowania budżetem II edycja	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
19.	Zakup artykułów biurowych	Przetarg nieograniczony
20.	Świadczenie usług opiekuńczych	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
21.	Usługi cateringowe dla Rad Osiedli – 8 części	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
22.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
23.	Sprzątanie MOPS (5 części)	Przetarg nieograniczony
24.	Usługi opiekuńcze	Zamówienie z wolnej ręki 67.1.3. Pzp
25.	Usługi cateringowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia w Schronisku dla Osób Bezdomnych	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
26.	Usługi cateringowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
27.	Usługi pocztowe	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
28.	Usługi cateringowe dla Klubów Seniora	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
29.	Zakup środków czystości dla MOPS	Przetarg nieograniczony
30.	Kurs szycia, kurs wizażu i stylizacji paznokci ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
31.	Kursy zawodowe dla ZAS – 4 części	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
32.	Kurs operatora koparko-ładowarki ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
33.	Kurs spawania ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
34.	Kurs operatora koparko-ładowarki ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
35.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze EKO	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
36.	Kurs operatora koparko-ładowarki ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
37.	Kurs aplikacji folii ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
38.	Kurs pierwszej pomocy przedmedycznej ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
39.	Kurs prawa jazdy kat. B ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
40.	Kurs prawa jazdy kat. C + CE	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
41.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze EKO	Zamówienie z wolnej ręki
42.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze EKO	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

43.	Kurs ECDL e-citizen ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
44.	Kurs ECDL e-citizen ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
45.	Zorganizowanie imprezy „Moja Baśń jest wokół mnie” ZAS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
46.	Usługi cateringowe dla KIS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
47.	Usługi cateringowe dla dzieci i seniorów MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
48.	Kurs prowadzenia Klubu seniora MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
49.	Przeprowadzenie szkolenia – pomoc sąsiedzka MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
50.	Przeprowadzenie warsztatów informatycznych dla dzieci i seniorów	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
51.	Przeprowadzenie warsztatów tanecznych, muzycznych i plastycznych MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
52.	Szkolenie z pierwszej pomocy przedmedyczne MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
53.	Przeprowadzenie warsztatów dla seniorów MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
54.	Świadczenie porad prawnych MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
55.	Warsztaty z matematyki i języka angielskiego MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
56.	Przeprowadzenie szkoleń dla opiekunek MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
57.	Warsztaty - Trening umiejętności społecznych dla mieszkańców MCH MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
58.	Przeprowadzenie warsztatów muzyczno-wokalnych dla dzieci MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
59.	Przeprowadzenie superwizji dla opiekunek MCUS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
60.	Przeprowadzenie warsztatów informatycznych dla seniorów	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Thin blue lines extend from the top left and top right corners, framing the central text area.

Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS

14. POTRZEBY MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ NA ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MOPS W 2019 ROKU

Tabela 40: Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS w 2019 r.

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2019r. /kwoty w zł./	Plan na 2020r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2020r. /kwoty w zł./
1.	Ogółem wydatki w tym:	233 109 982,65	285 019 009,03	290 053 779,51
1.1.	Zadania własne ogółem	45 135 521,20	48 754 978,74	50 861 172,00
1.2.	Zadania zlecone ogółem	182 561 927,63	229 973 770,78	232 902 348,00
1.3.	Fundusz celowy PFRON, Aktywny Samorząd	3 652 265,00	3 833 116,00	3 833 116,00
1.4.	Projekty	1 760 268,82	2 457 143,51	2 457 143,51
2.	85117 – Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze zadanie własne	130 174,80	132 000,00	132 000,00
3.	85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi zadanie własne	201 616,67	277 000,00	277 000,00
4.	85195 – Pozostała działalność zadanie zlecone	52 386,20	23 500,00	53 000,00
5.	85202 – Domy Pomocy Społecznej zadanie własne	4 924 999,10	4 119 754,00	5 549 000,00
6.	85203 – Ośrodki wsparcia, Schronisko dla osób Bezdomnych, Schronisko dla osób Bezdomnych z usługami opiekuńczymi, Noclegownia, Domy Dziennego Pobytu, Kluby Seniora zadanie własne	2 777 973,48	2 926 556,00	2 927 000,00
7.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zadanie zlecone	12 607,05	19 376,00	19 376,00
8.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zadanie własne	32 332,75	42 790,00	42 790,00
9.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej zadanie własne	491,31	700,00	700,00
10.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej (Składki od osób pobierających zasiłek stały) zadanie zlecone	159 417,86	160 404,00	160 404,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2019r. /kwoty w zł./	Plan na 2020r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2020r. /kwoty w zł./
11.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie własne</i>	710 392,92	3 712 000,00	3 712 000,00
12.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie zlecone</i>	414 465,57	421 672,00	421 672,00
13.	85215 – Dodatki mieszkaniowe <i>zadanie własne</i>	3 696 679,71	3 217 500,00	3 800 000,00
14.	85215 – Dodatki energetyczne <i>zadanie zlecone</i>	111 219,71	65 909,28	108 000,00
15.	85216 – Zasiłki stałe (zwroty nienależnie pobranych świadczeń) <i>zadanie własne</i>	13 559,17	15 000,00	15 000,00
16.	85216 – Zasiłki stałe <i>zadanie zlecone</i>	1 895 699,66	1 436 763,00	1 910 000,00
17.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie własne</i>	16 690 318,23	17 241 009,00	17 241 009,00
18.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	1 899 091,36	1 787 190,00	1 787 190,00
19.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone (opiekun prawny)</i>	102 278,00	58 333,00	102 300,00
20.	85220 – Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej <i>zadanie własne</i>	852 960,18	987 750,00	987 750,00
21.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	1 060 277,00	1 360 000,00	1 360 000,00
22.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie zlecone</i>	170 923,99	195 218,00	195 218,00
23.	85230 - Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie własne</i>	745 857,23	641 400,00	768 000,00
24.	85230 - Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie zlecone</i>	922 060,00	704 312,00	1 152 000,00
25.	85295 – Pozostała działalność – Prace społecznie użyteczne, KIS, <i>zadanie własne</i>	2 814 920,78	3 409 750,01	3 409 750,00
26.	85295 – Pozostała działalność – Kluby Senior+, Dzienny Dom Senior+ <i>zadanie zlecone</i>	272 000,00	252 000,00	252 000,00
27.	85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych <i>zadanie własne</i>	250 000,00	250 000,00	250 000,00
28.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie własne</i>	326 748,66	441 150,00	326 749,00
29.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie zlecone</i>	500 029,15	309 866,50	500 029,00
30.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie własne</i>	46 670,64	52 000,00	52 000,00
31.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie zlecone</i>	186 427,48	60 000,00	181 000,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2019r. /kwoty w zł./	Plan na 2020r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2020r. /kwoty w zł./
32.	85501 – Świadczenia wychowawcze Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci <i>zadanie zlecone</i>	126 374 505,52	176 195 562,00	176 453 592,00
33.	85501 – Świadczenia wychowawcze zwroty <i>zadanie własne</i>	304 658,67	258 030,00	258 030,00
34.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie zlecone</i>	41 609 536,39	41 279 272,00	41 789 106,00
35.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie własne</i>	2 300 124,61	2 120 893,73	2 120 894,00
36.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie własne</i>	427 188,99	503 374,00	503 400,00
37.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone (Program Koordynator , asystent rodziny)</i>	127 082,00	0,00	0,00
38.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone (Program „Dobry start”)</i>	5 636 680,00	5 186 000,00	5 687 600,00
39.	85508 – Rodziny zastępcze <i>zadanie własne</i>	5 998 436,09	6 105 222,00	6 187 000,00
40.	85508 – Rodziny zastępcze <i>zadanie zlecone (Dodatek wychowawczy)</i>	1 279 819,65	1 211 000,00	1 300 000,00
41.	85508 – Rodziny zastępcze <i>(Program koordynator ,asystent rodziny) zadanie zlecone</i>	208 819,00	0,00	0,00
42.	85510 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze <i>zadanie własne</i>	828 136,02	940 000,00	940 000,00
43.	85510 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze <i>zadanie zlecone</i>	213 943,04	331 981,00	331 981,00
44.	85513 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej <i>zadanie własne</i>	404,19	500,00	500,00
45.	85513 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej <i>zadanie zlecone</i>	343 384,00	275 412,00	497 880,00
46.	85578 – Usuwanie skutków kłesk żywiolowych <i>zadanie własne (zwroty nienależnie pobranych świadczeń)</i>	600,00	600,00	600,00
47.	Projekt „Razem możemy więcej”	223 130,60	0,00	0,00
48.	Projekt „Zintegrowana animacja społeczna”	1 127 363,50	1 027 221,53	1 027 221,53
49.	Projekt „Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego”	212 768,64	250 242,83	250 242,83
50.	Projekt „Miejskie Centrum Usług	197 006,08	1 179 679,15	1 179 679,15

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2019r. /kwoty w zł./	Plan na 2020r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2020r. /kwoty w zł./
	Spółdzielni Społecznościowych”			
51.	Fundusz celowy PFRON	3 223 242,00	3 502 951,00	3 502 951,00
52.	Aktywny Samorząd	349 023,00	330 165,00	330 165,00
53.	Fundusz celowy PFRON (dofinansowanie do zakupu samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych)	80 000,00	0,00	0,00
54.	Dotacja celowa na zadania gminy Program Opieka Wytchnieniowa	69 552,00	0,00	0,00

Jak co roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco analizuje wydatkowanie środków na poszczególne zadania. W przypadku wystąpienia niedoboru na zadania własne, tut. Ośrodek zwraca się z prośbą do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie brakujących środków. Natomiast potrzeby w zakresie realizowanych zadań z dotacji Wojewody, są zgłaszane w formie sprawozdań kwartalnych i przekazywane drogą elektroniczną w terminach wskazanych przez Wojewodę. Brakujące środki z dotacji na bieżąco są zwiększane.

A decorative graphic on the right side of the page. It features three blue circles of varying sizes, each composed of concentric circles with a gradient from dark blue to light blue. Two thin blue lines intersect at the top right, forming a triangular shape that frames the circles.

Zakończenie

15. ZAKOŃCZENIE

Kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku 2020:

1. Otwarcie i prowadzenie nowych placówek w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 (edycja 2020) tj. Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62 i Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20 (styczeń 2020 r.).
2. Wystąpienie z wnioskami w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 (2020) Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+, dotyczy Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62; Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20; Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13).
3. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT.
4. Prace nad utrzymaniem trwałości: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych.
5. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1 Innowacje społeczne, etap II.
6. Prace nad utrzymaniem trwałości projektu konkursowego p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych.
7. Dalsza realizacja projektu p.n. *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT.
8. Dalszy udział Ośrodka w projekcie p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin*, Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
9. Aplikowanie o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej – perspektywa finansowa na lata 2014-2020. W szczególności w obszarze rozwoju usług społecznych, włączenia społecznego osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
10. Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w zakresie dalszego rozwoju mieszkalnictwa chronionego.
11. Kontynuacja działań zmierzających do dostosowania części pomieszczeń Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 w Bielsku-Białej do wymogów nowego Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów, w których mieszczą się tego typu placówki oraz podstawowych usług tam świadczonych.

12. Wdrożenie obowiązujących standardów w zakresie zatrudnienia kadry w placówkach dla osób bezdomnych, podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz udział w szkoleniach.
13. Udział w ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych, obejmującym wyspecjalizowane placówki noclegowe oraz tzw. miejsca „niemieszkalne”.
14. Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na realizację zadań.
15. Kontynuacja realizacja „Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania” mającego na celu wsparcie osób i rodzin, które poniosły zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych.
16. Kontynuacja współpracy w zakresie kwalifikowania osób/rodzin do pomocy żywnościowej z *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* będącego realizatorem działań w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
17. Kontynuacja współpracy z *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.
18. Udział w realizacji zadań wynikających ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* oraz różnorodnych programów miejskich jak i gminnych.
19. Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej* dla gminy i powiatu.
20. Udział w opracowaniu *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej*.
21. Dalszy udział w pracach Komisji Gospodarki Miejskiej i Mieszkalnictwa Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie projektu uchwały dotyczącej Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta.
22. Kontynuacja podjętej współpracy z Centrum Integracji Społecznej prowadzonym przez Fundację BSA Teatr Grodzki, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich.
23. Współpraca z Przewodniczącymi Zespołów Interdyscyplinarnych w ramach Śląskiej Regionalnej Koalicji Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych.
24. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz udział w szkoleniach.